

Bin angmaykuy toto angpønjø'

Lengua zoque

San Miguel Chimalapa, Oaxaca

Primer grado

NOMBRE DEL ALUMNO (A)	
ESCUELA	GRUPO
POBLACIÓN	
ENTIDAD FEDERATIVA	

Este libro de texto ha sido elaborado por el Gobierno de la República y se entrega en forma gratuita a los niños de las escuelas primarias del país.

Los juicios y opiniones de los maestros, de los padres y de los alumnos son muy importantes para mejorar la calidad de este libro. Sus comentarios pueden ser enviados a la siguiente dirección:

COMISIÓN NACIONAL DE LIBROS DE TEXTOS GRATUITOS

Rafael Checa núm. 2 col. Huerta del Carmen
C.P. 01000, México, D.F.

Las obras de arte que ilustran las cubiertas de los libros de texto gratuitos son representativas de las grandes etapas del arte mexicano. Constituyen un valioso respaldo educativo y son motivo de orgullo nacional.

SEP

Bin angmaykuy toto angpønjo'

Lengua zoque

San Miguel Chimalapa, Oaxaca

Primer grado

Libro de texto en lengua zoque de San Miguel Chimalapa, Oaxaca.

Elaborado en la Dirección General de Educación Indígena de la Subsecretaría de Educación Básica de la Secretaría de Educación Pública.

Autor

Enrique Cruz Lorenzo

Colaboradores

Elidio Jiménez Gutiérrez, Raúl Sánchez Domínguez, Cuauhtémoc Martínez Gutiérrez, Adelaido Jiménez Cruz, Andrés Cruz Pérez, Gelasio Sánchez Morales, Evodio Miguel Cruz y Aristeo Cruz Sánchez.

Fotografía e Ilustración

Archivo Iconográfico de la Dirección General de Educación Indígena y Jaime García.

Diseño de Portada

Comisión Nacional de Libros de Texto Gratuitos, con la colaboración de Luis Almeida

Ilustración de Portada

“**Vendedora de frutas**”, Olga Costa (1913-1993)

Óleo sobre tela, 1951, 195 x 245 cm.

Museo de Arte Moderno, INBA, CNCA

Reproducción autorizada por el

Instituto Nacional de Bellas Artes y Literatura

Fotografía de Portada

Javier Hinojosa

D.R. © Ilustración de Portada, Olga Costa/INBA

D.R. © Secretaría de Educación Pública, 1994

Argentina No. 28

Col. Centro. C.P. 06029

México, D.F.

ISBN Obra General 968-29-7403-8
Parte 1 968-29-7404-6

Primera reimpresión 2003

Segunda reimpresión 2006

Tercera reimpresión 2008

Impreso en México

PRESENTACIÓN

El libro de texto en lengua indígena, está pensado para que los niños dominen la lectura y escritura en su lengua materna. La enseñanza a partir del lenguaje del educando garantiza el aprendizaje, debido a que se facilita la comunicación y como resultado se obtiene la comprensión y un mayor aprovechamiento escolar.

El libro está elaborado por profesores indígenas con experiencia frente a grupo y conocimientos profundos de su lengua y cultura. La elaboración se hizo a partir del enfoque pedagógico que recomienda el Programa Nacional para la Educación Primaria 1993, de esta manera se cuenta con materiales actualizados que dan respuesta a las necesidades de aprendizaje de los educandos acorde a los avances del conocimiento educativo, propósito del Acuerdo Nacional para la Modernización de la Educación Básica.

Este libro es una respuesta para ser enriquecida en forma permanente; con los resultados que se obtengan de la aplicación en el presente ciclo escolar, se realizarán las adecuaciones necesarias correspondiendo a las necesidades de aprendizaje y a las perspectivas lingüísticas y culturales del niño.

Los comentarios de los profesores, padres de familia, comunidades y organizaciones civiles, indígenas serán de gran valor para su actualización.

Agradecemos a los profesores bilingües, supervisores escolares, jefes de zona de supervisión y padres de familia por su entusiasmo y participación en la revisión de la primera redacción del libro en lengua indígena, cuyas recomendaciones enriquecieron los contenidos temáticos.

Okmangkuy

Bi angmaykuy toto angpønjo, tsøki winjok amintø, bi unedøkaygo' øy jowanxukpa y jayoxukpa biy angpøn tsamejo. Bi angmaykuy une iy angpønjo muxoba, dexe nømoba tsame iy yøktø'øba.

Bi angmaykuy toto tsøkø muxobak angpøng pøng, yoxampø unedøkay jønang, øy muxpa bi tsame y bi jejkuy pøngdøkay øyti. Yø toto tsøki ney dexe junan tumødøkay angmaykuy toto 1993, dexe øn angitampa yejaama' xeje angmaykuy toto en tedampa muxoxukpago' bi unedøkay.

Yø angmaykuy toto, yø tum winjok jae nømoba øn yak wøjødamø jemji jaama', øn amadampa wøjø nøkoba bit yoxkuyjo yø' amintø, øn yak wøjtsøktampa, muxoyxukpago' angpønjo unedøkay.

Bi tsame muxobadøkay øyti, jaatong døkay øyti, kumkuy øyti, øn matonjadampa yak wøjødampago' yø' toto.

Yøxkomtsøkpa angpøng muxobak pøngdøkay, ankimobadøkay, jaatongdøkay øy nømø iy joixø yø jae toto angpøng tsamøjo bi winjok amintø.

PUEBLA

GUERRERO

GOLFO DE MÉXICO

VERACRUZ

TABASCO

OAXACA

Sta. María Chimalapa

San Miguel Chimalapa

Cieneguilla

Santa Inés

Benito Juárez

Emiliano Zapata

CHIAPAS

GOLFO DE TEHUANTEPEC

OCEANO PACÍFICO

ÍNDICE

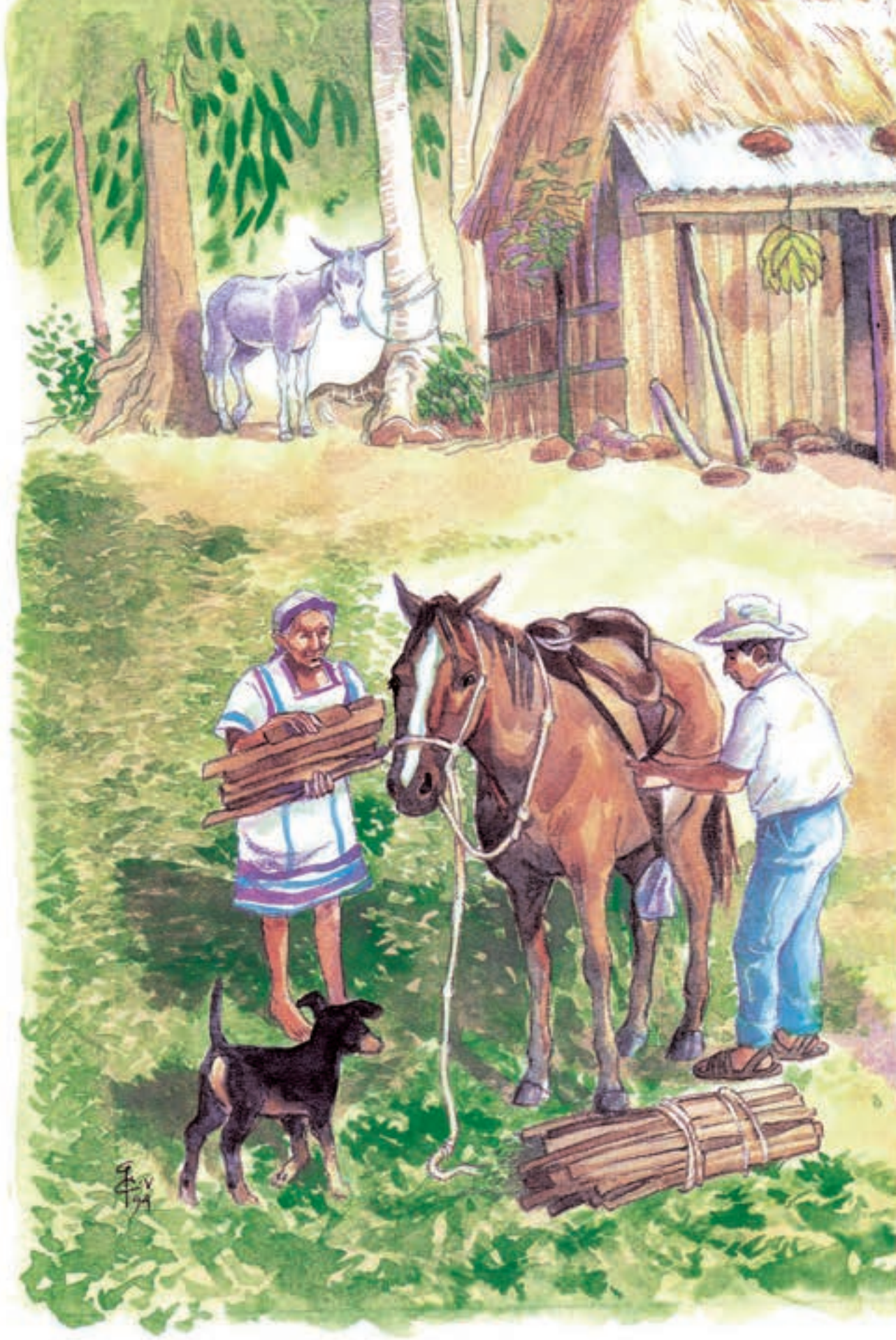
1	Bi tøk øy koyumidøkay	13
2	Bi kumkuy	57
3	Bi tsamkuy	103
4	Biy tsøkidøkay	151

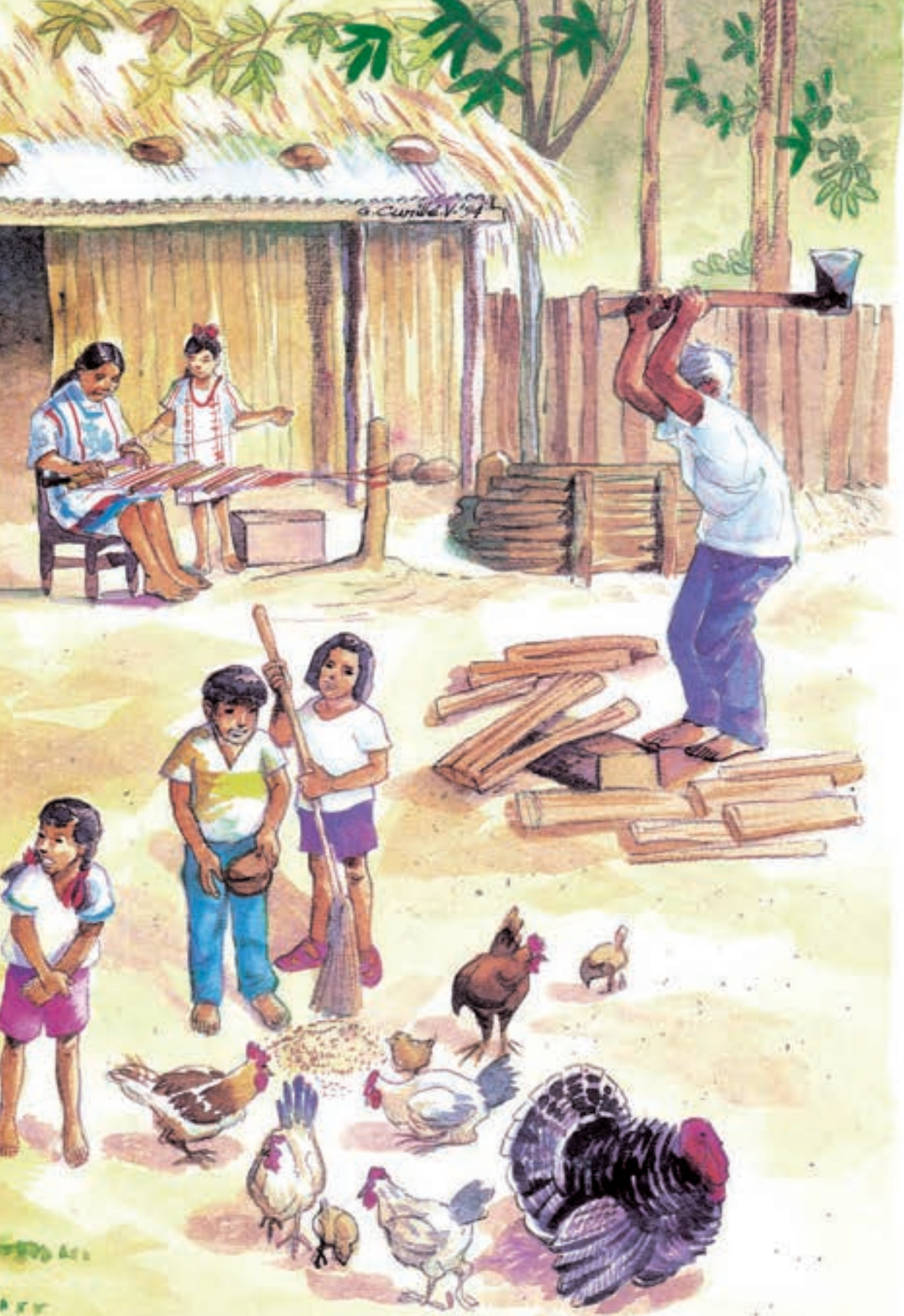

Bi tøk øy koyumidøkay.

**Yø' dø tøkjo jøjpa yø pøng biy mø' jønang
y biy manakdøkay.**

Tøk øy koyumi manakðokay jønang.

**Yø' tøkjo jømji yoxukpa, manakðokay y
awindøkay bi jaatong yoxpa kuyjo.**

**Bi mama ane tsanpa, øy pønøkpa yujkuyjo
bi jaatong.**

Bi tatbida jepa'.
Tí nòmøy tsøkø bi tatbida.

Bi yooma' paata takpa.
Tí nòmøy tsøkø bi yooma'.

Chik jay'une køpi kapnøkpa.
Tí nòmøy tsøkø chik yom'une.

Chik yom'une petpa angkøjo.
Tí nòmøy tsøkø bi chik yom'une.

Lochu y biy awindøkay

Jayø biy nøjidøkay.

Jayø yam tsøktajak tsame.

ane

awa'

Bi yooma' nømøy _____ tsøkø.

aju

ákxi

Bi _____ mok wixpa.

axux

najak

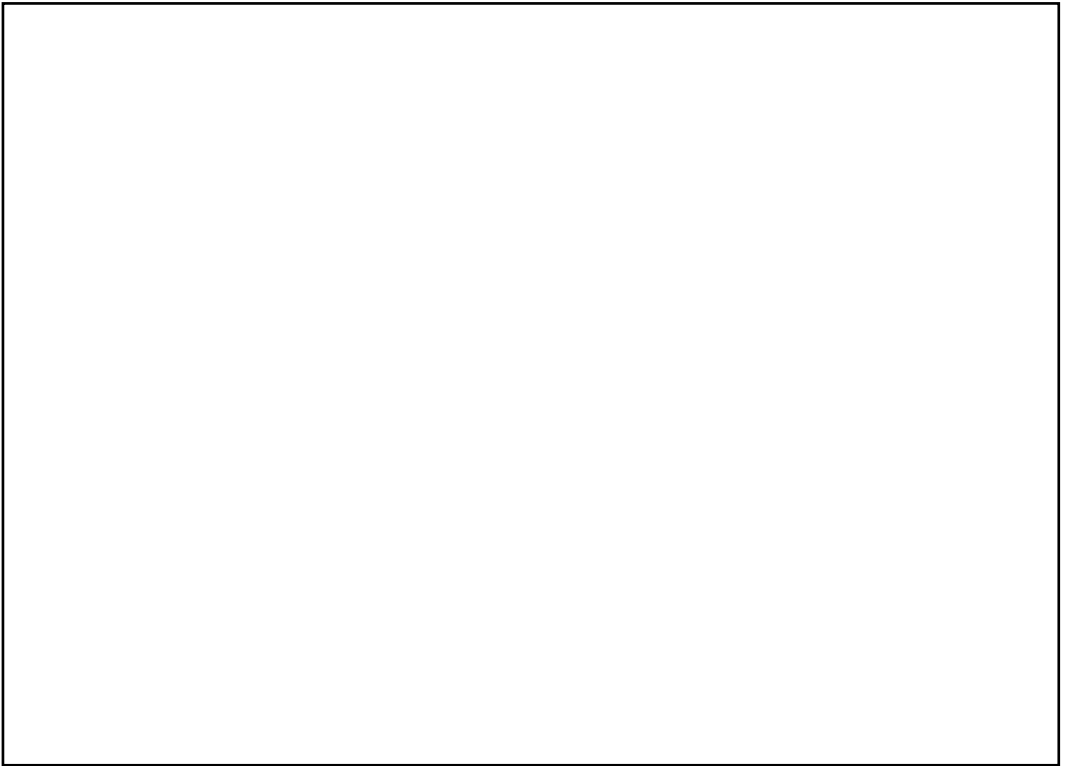
Chik yom'une _____ maøba.

kotsonkuy.

**Bi pøngdøkay nømøy tøk tsøkxukø, awin
angpakxukpa, iy xøjø tsøkxukpago', ya jayø
tukpa bi tøk.**

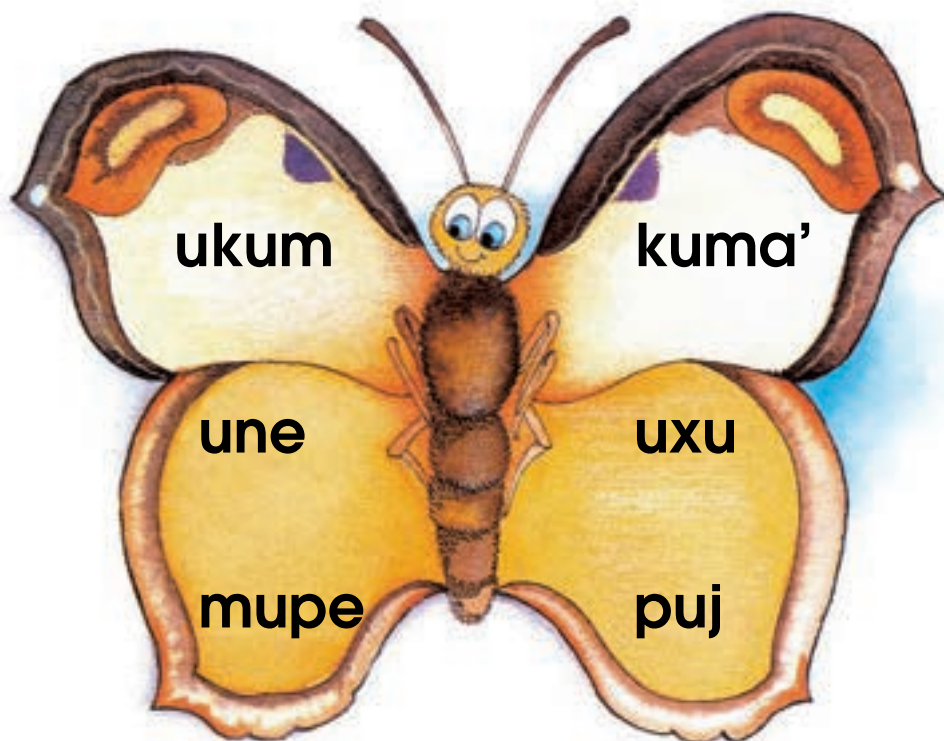
Tsøkø junang bim tøk.

Jayø junang bim tøk.

Jebe chik une øy winakadøkay
tsamxukpa. Tí biy nøm xukpa.

Yaktanø bi jaye tsame yam jaytaja.

Jomoxtukuy.

Ay angikpa, ya dø kuy
okox mix oton'øpa, ya
nømon tsame, mix
yanwakpa bit, yakti yan
nømø, jomoxtukø iwø døx.

Tsunxukpa bi kuydøkay dø
amaxukpa nømøn jøyø,
tsokoy tøkøxukpa bi
kumkuyjodøkay.

Jomoxtukuy tsøkø.

ukum

kuma'

mupe

une

Yaktane bi tsame, jayja bi u.

__k__m

__x__

__ne

k__ma'

m__pe

p__j

n__'

x__wi

k__r__

Jaytanø bi tsame nøntiwø.

Xuyu notskuy.

Nøkodama gajan,
minodama yøjøn,
ten witudama
tsønketaktama.

Tsiø, tsiø, tsiø
tsi bi xuyu notskuy,
øm tsipa bit,
jømji pin'oxukpa.

imunix

iki

inø

niwi

jiya'

winu

xitsi

tsin

pixtøk

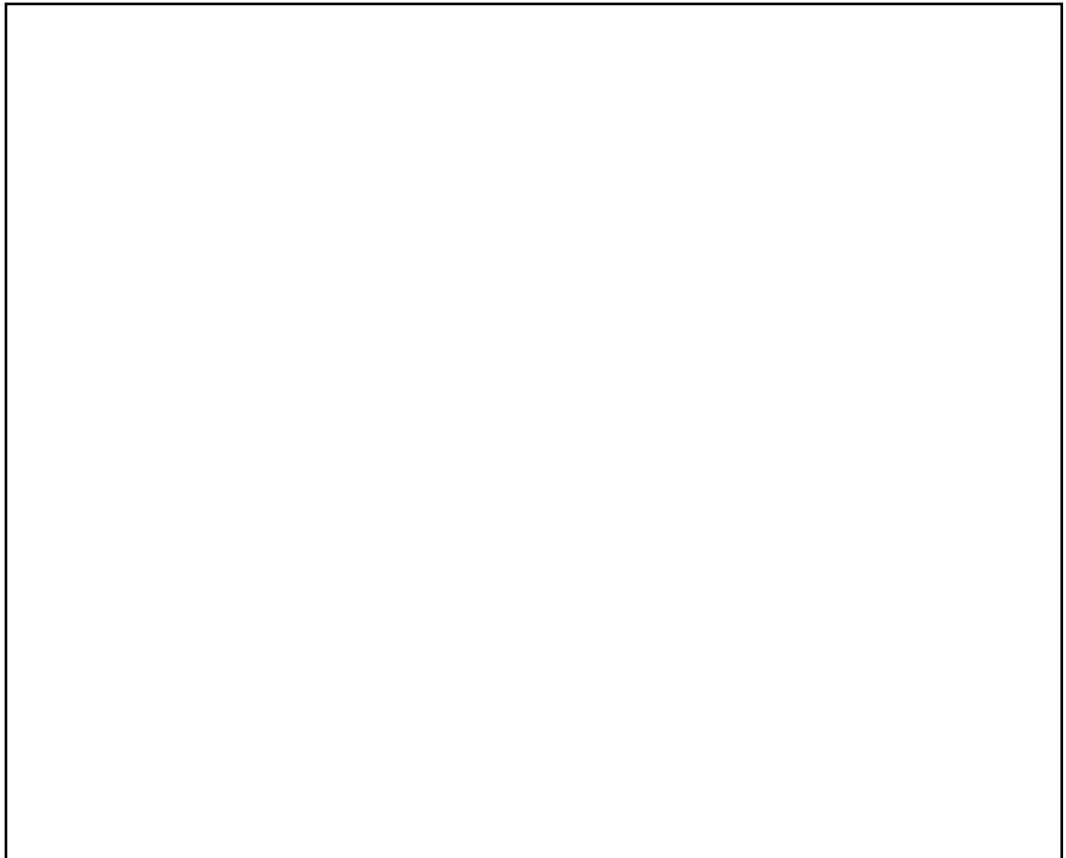
Bi jayniwi.

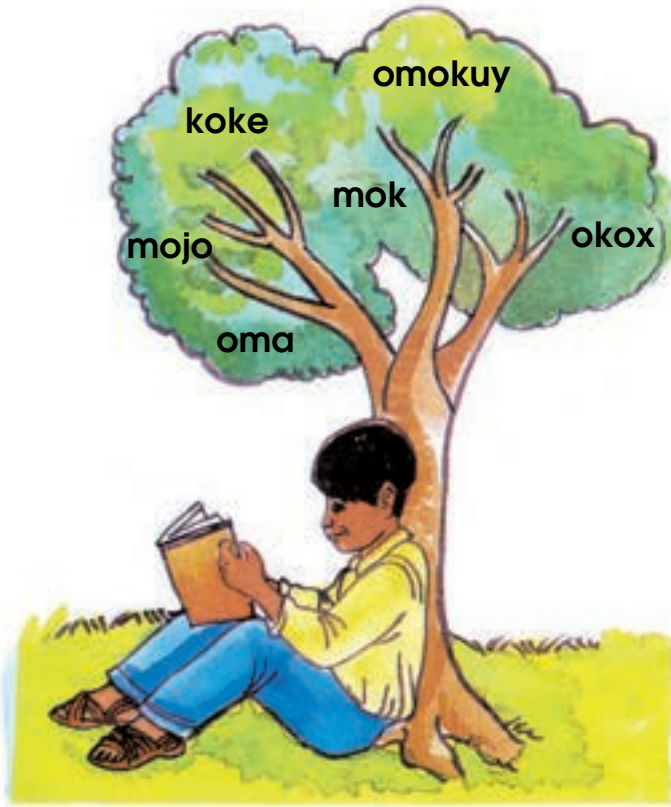
Tum jayniwi nòmøy tsamtøkawø biy manakdøkay.

Nòmø øy nòmjayø uwi tenxukø tun aka gaji pøkxupa bi pøngdøkay, unedøkay, yooma'døkay.

Nòmoba yak tukø døm winja'.

Jowane bi tsame, tsøkø ti biy nòmpa.

Jayø bi tsame øy nøkpaji.

Bi kotsøk.

Tum kotsøk tej'awø jaama' tsotpaji. Køjøkan pøtpa bi pajak, an'aka patømpa tum wøti kuy okox, gaja nøkpay tsinxukø bi pøngdøkay.

Yajijo jak mooso kejpa.

Bi kuy okox komi.

Bi mok pak jaatø.

Bi koke wakxin.

Bi omokuy wøjpa.

Yaktane bi tsame.

Metsan jaatø _____
nukpa,

kuy okox

_____ tsøkpa bi køpi.

omokuy

Bi _____ jak tsoke.

koke

Jak tukø dø _____.

mok pak

Bi yooma' _____
pokøwikpa.

oma

nøts

mø'a

køak

tøk

xøk

møng

Jayø bi tsame øy nøkpaji.

**Bi nøts jøjpa
tsamkuyjo.**

**Jamajo wanakpa
mø'adøkay.**

Xøk xoxø bin tsøtsø.

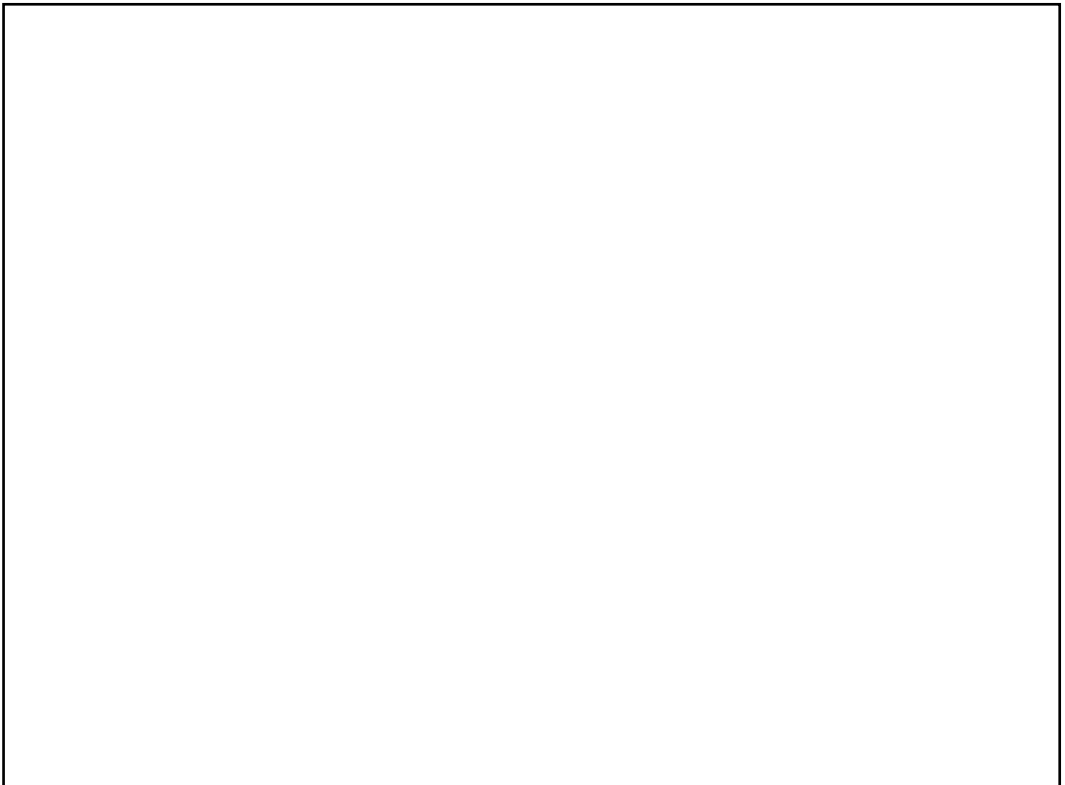
Dø tøk jak tukø.

Bi yaku chik mø'a.

**Tum pøng tunjo,
øy patø tum ckik mø'a,
tum kuy mixtu jønang
wøjø wit awing axukø,
wanakxukø øy nø' ukxuki
chik pajak aka,
øy ixukø tum ap kajang
nømøy køxø tum nøts,
angjøkxukø ya nø' ukxukam
wøjøk poe wituxukø.**

Tsøko ti biy pøkjayø bi chik mø'a.

Jayø bi tsame øy nøkpaji.

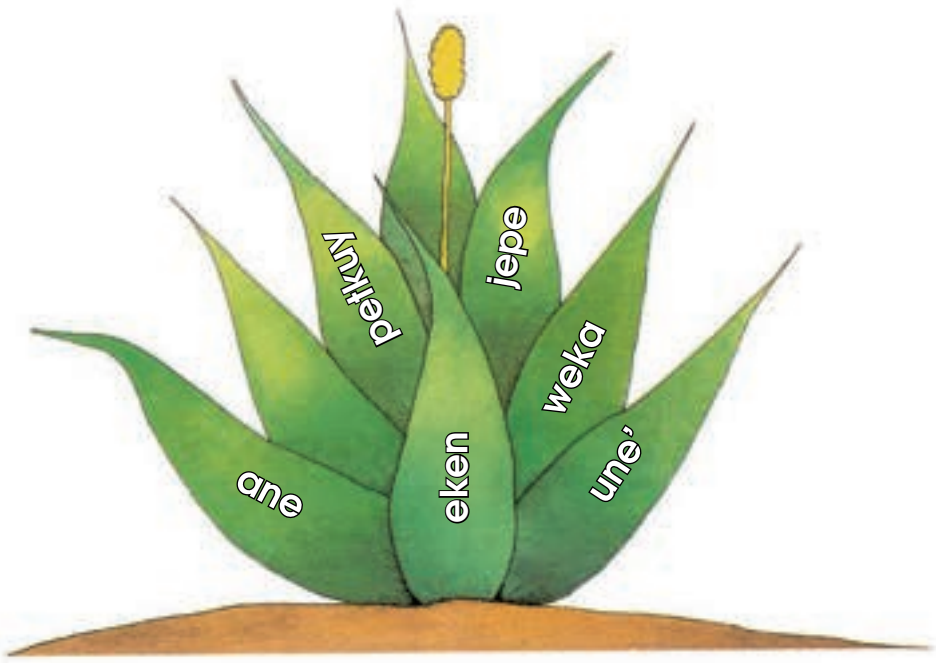

tøk

nøts

xøk

køak

Jayø bi tsame tsøki jepe kətøkjø.

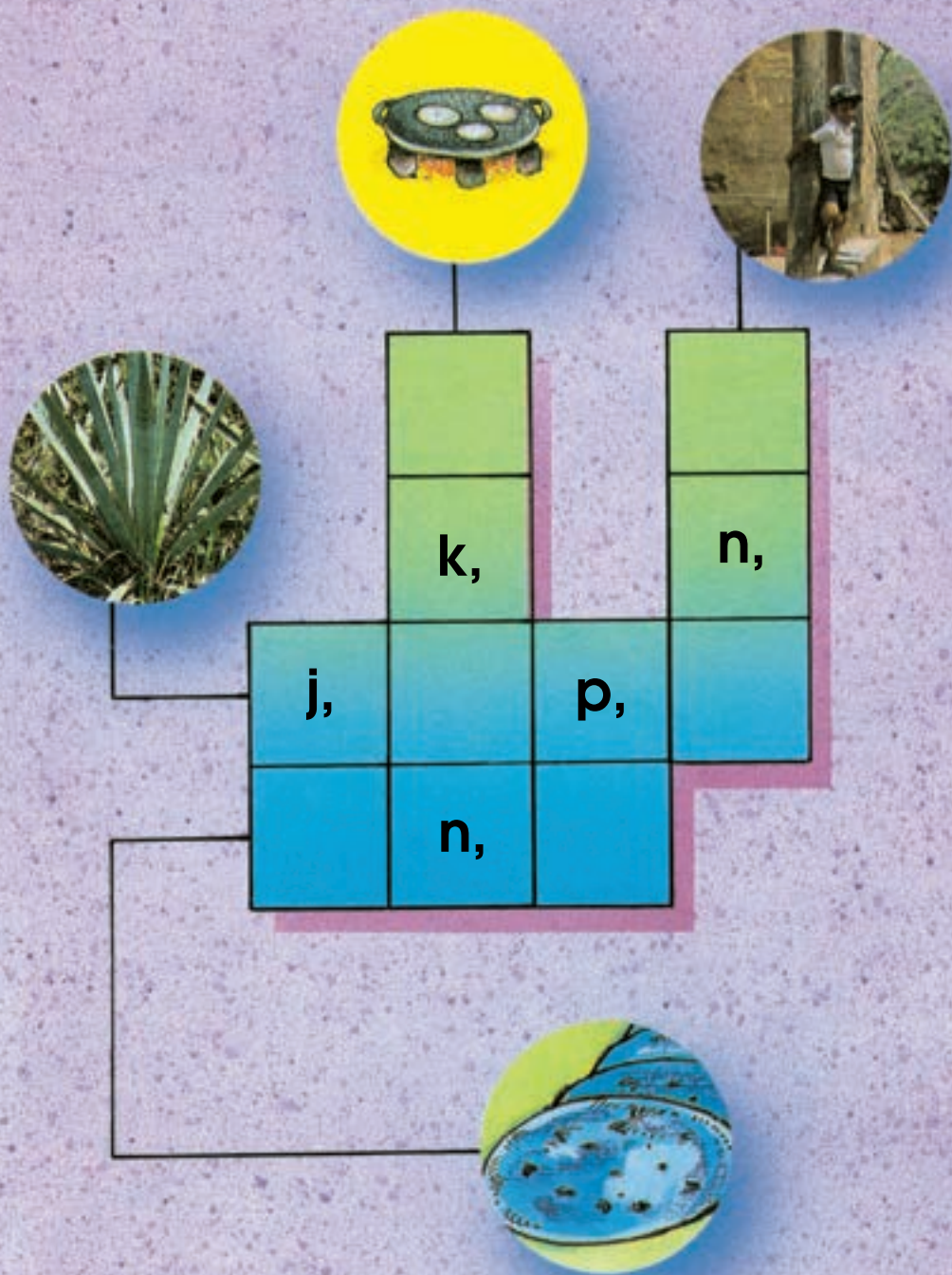

Nømpa bi yooma'
bi eken jak tukø
gaji øy tsøkpa bi
ane nønti bit bi
køpi ya tuknø bi
ane jømbi tøoba bi
eken nøkpago' øy
y o x u k ø b i
p ø n g d ø k a y
yujkuyjo.

Yakyanø y jayø bi e.

Jayø bi e tanpago' bi tsame.

_k_n

un_

an_

p_tkuy

j_p_

w_ka

Møtsi wane.

Døx bi a, døx bi a,
xaminwitudan.

Mix bi e, mix bi e,
tsønkøtaktan.

De' bi i, de' bi i,
tsankuy tokxtan.

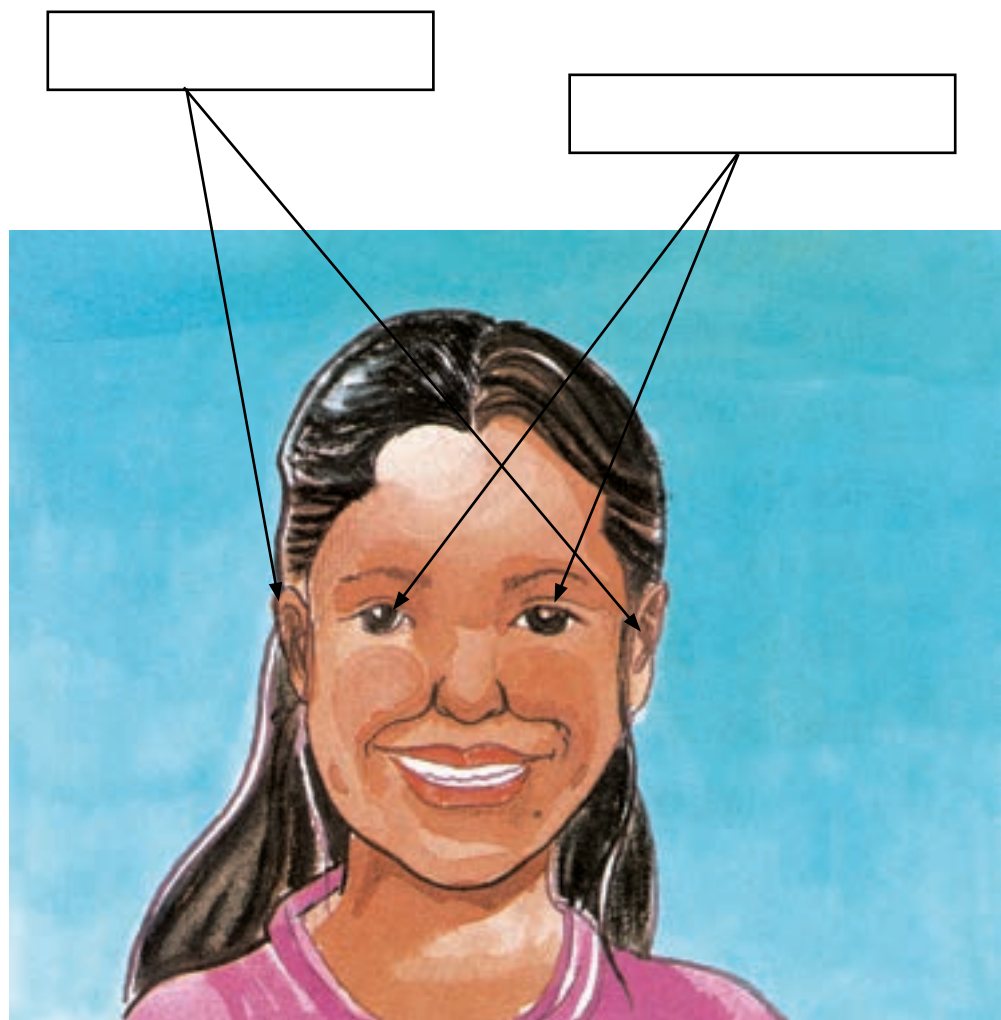
Døxja' bi o, døxja' bi o,
mankuy pakødan.

Nenja' bi u, nenja' bi u
kopak pintan.

Ga'døkay bi ø, ga'døkay bi ø'
yukpoytan.

Tim anikpa døm kopakjo jayø.

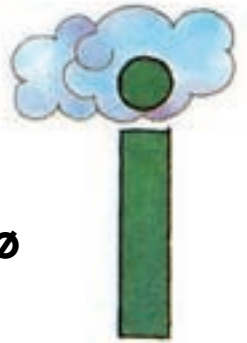

metsan tatsøk

metsan witøm

Nø' kuk dø tej'awø
ya døx bit ya xøjøxukø
døx winjok jayø
jomoxtukø iwø døx.

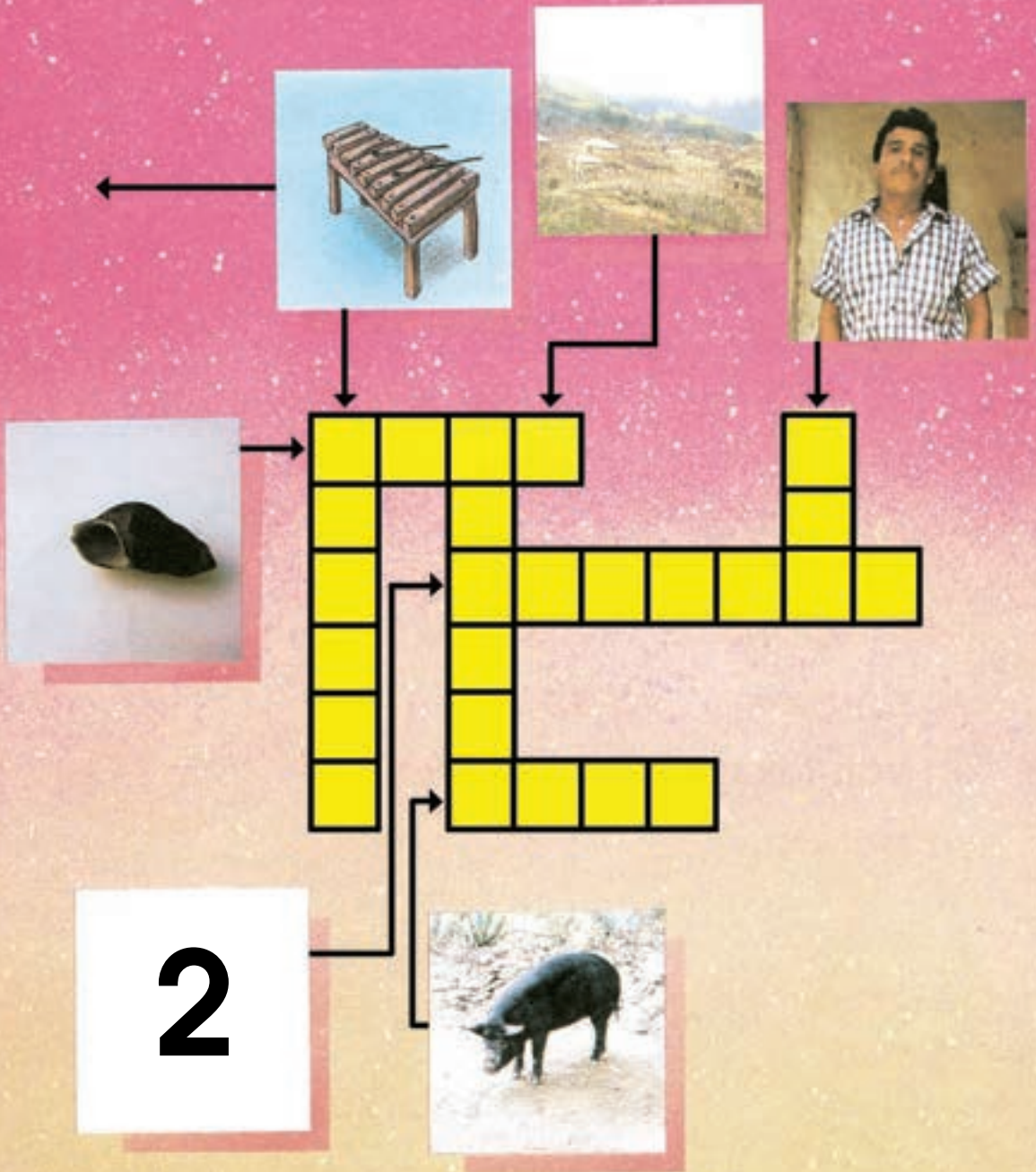
Nax kopak kuk dø tej'awø
ya dø jaama', ya dø xepe,
en yak takxpa bi matsa'døkay
ya tsujixta.

Jaama' kuk dø tej'awø
ya nømo øn yak takxø
døx dø winjo y kukjo
jemji øyti,
ya nømon takxø.

yaktanø bi tsame.

xoki

pøng

metsang

xempe

yoya

kumkuy

nu'

Tsoa bi jayø biy nøji jønang.

tsoa'

nø'

nu'

nu'

nø'

tša'

yooma'

awa'

kuma'

tsoja'

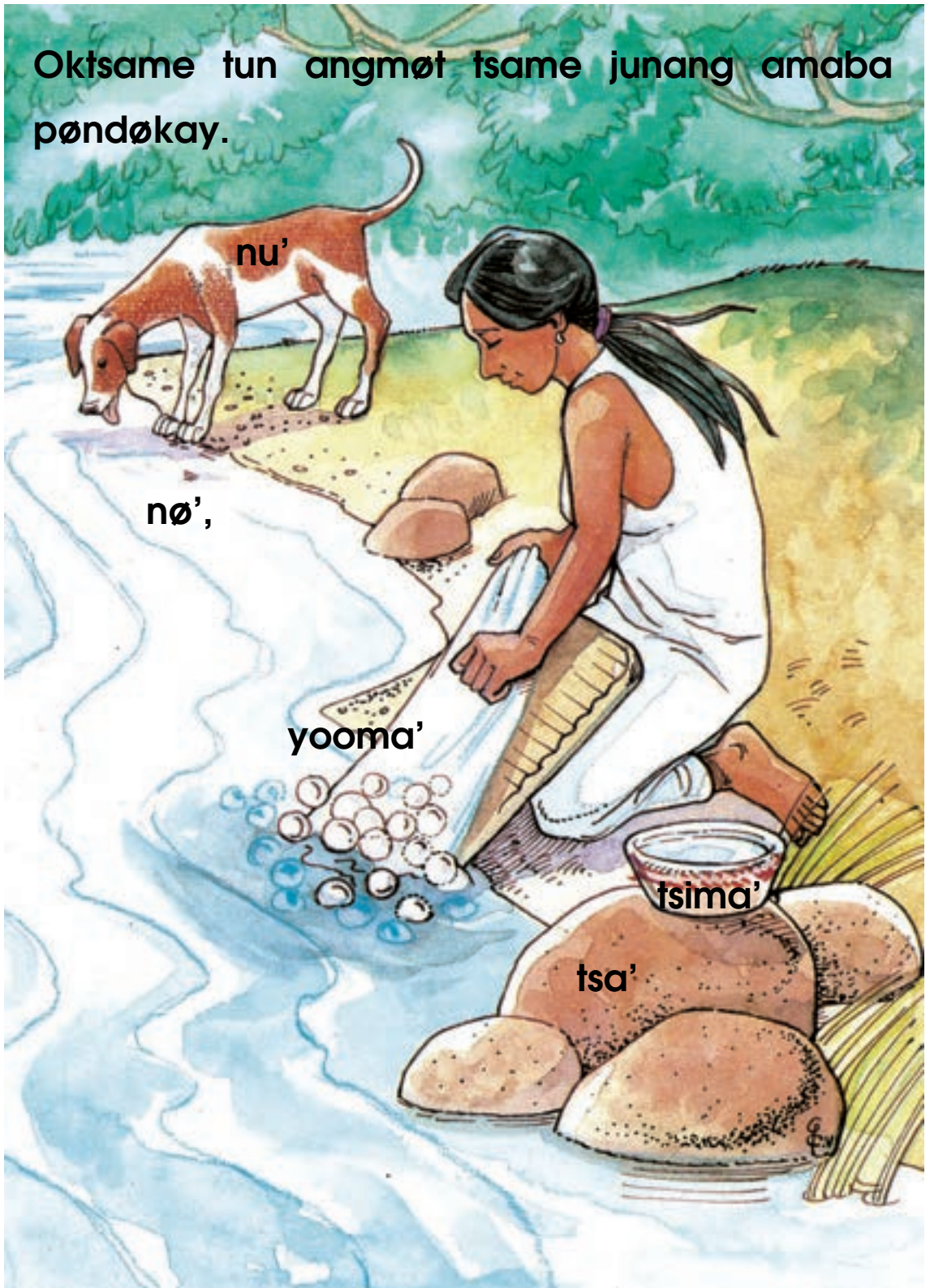

tsima'

paata'

Oktsame tun angmøt tsame junang amaba
pøndøkay.

nu'

nø',

yooma'

tsima'

tsa'

Pøng jøjpa biy tøkjo.

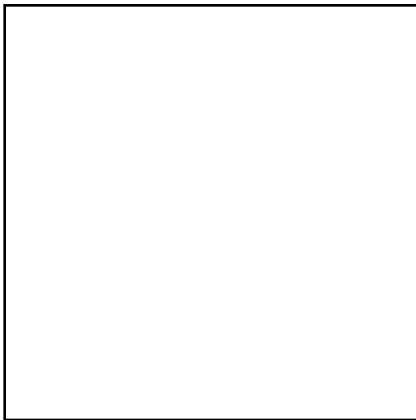
Bi pøng jøjpa biy tøkjo, biy mø' jønang, biy manakdøkay. Ga'døkay jømji yoxukpa, nöpøkxukpa, køpitsømxukpa. Yaki ya tsakømø tøkjo. Tumpon tijxukø tum kumkuyjo, gaji øy tsøkxukø eyak yoxkuy.

axa

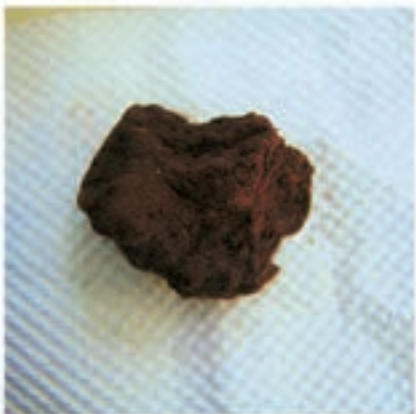
aaxa

pixixi

piixi

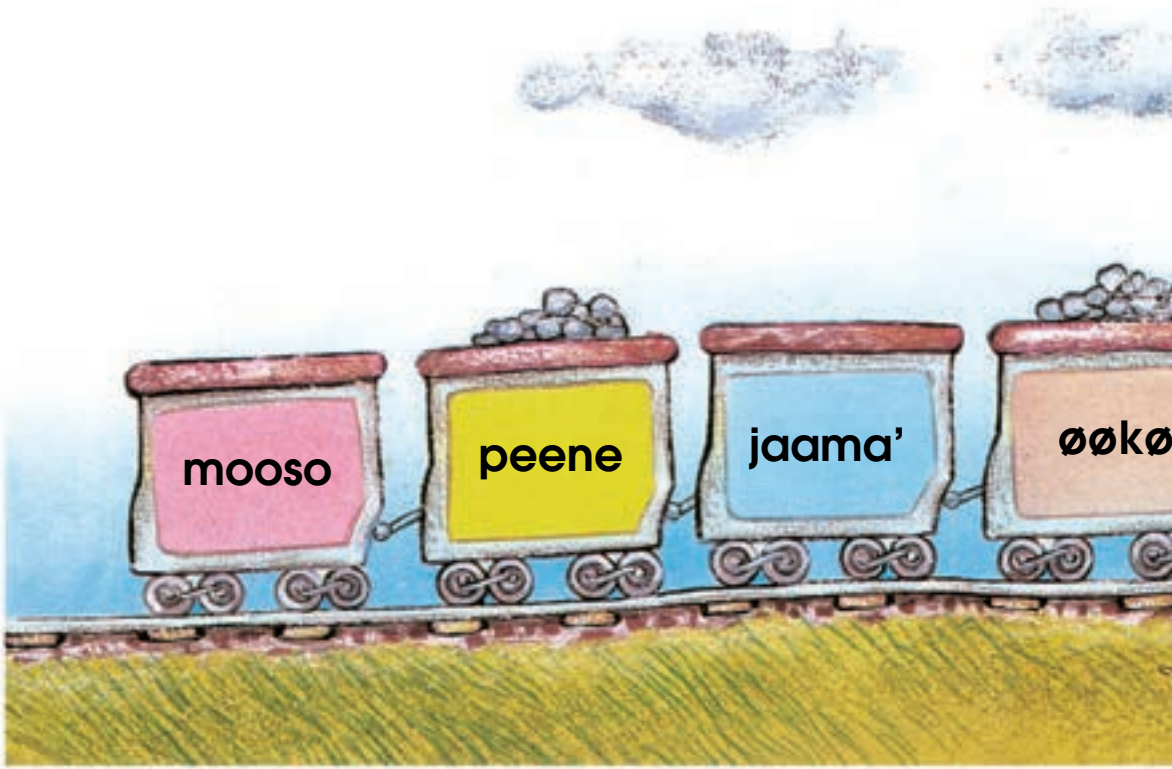

pukø

puupu

Yaktanø bi jayø

p_xi

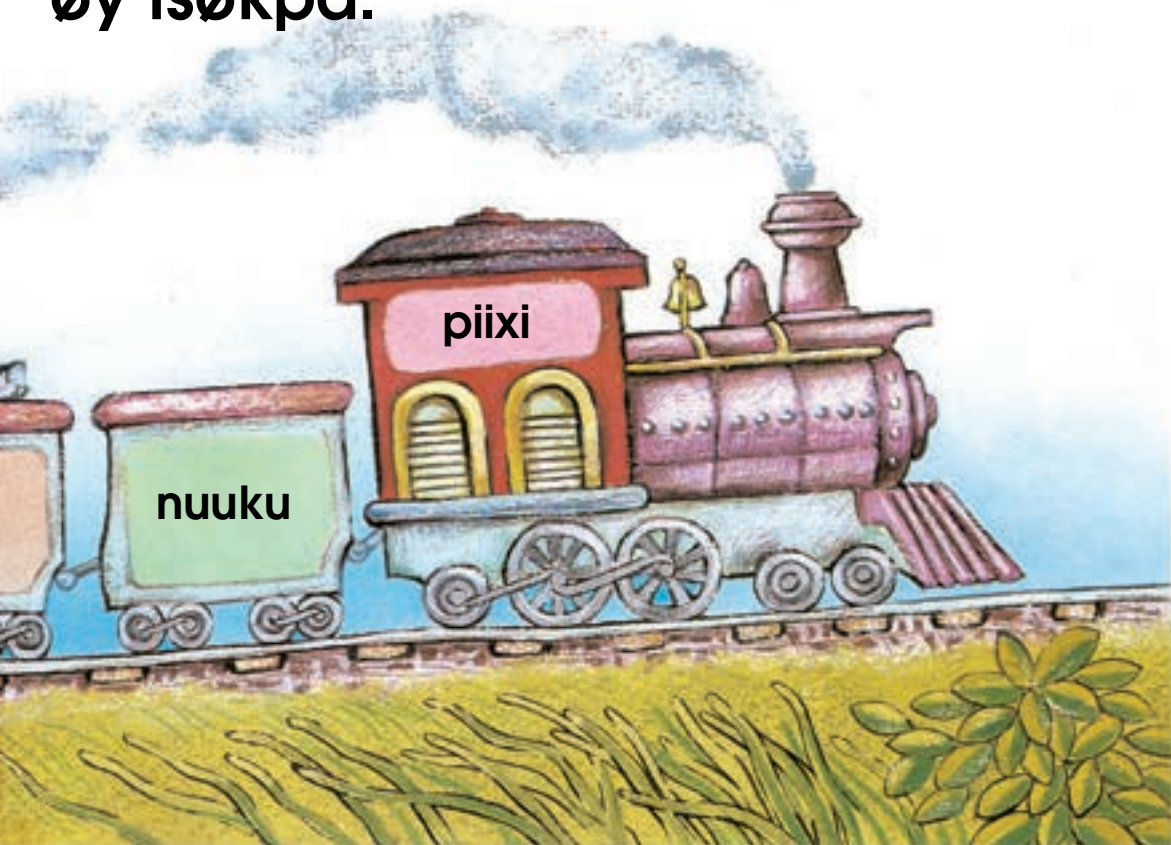

m_so

n_k_

ø y tsø p a.

j__ma'

__kø

p__ne

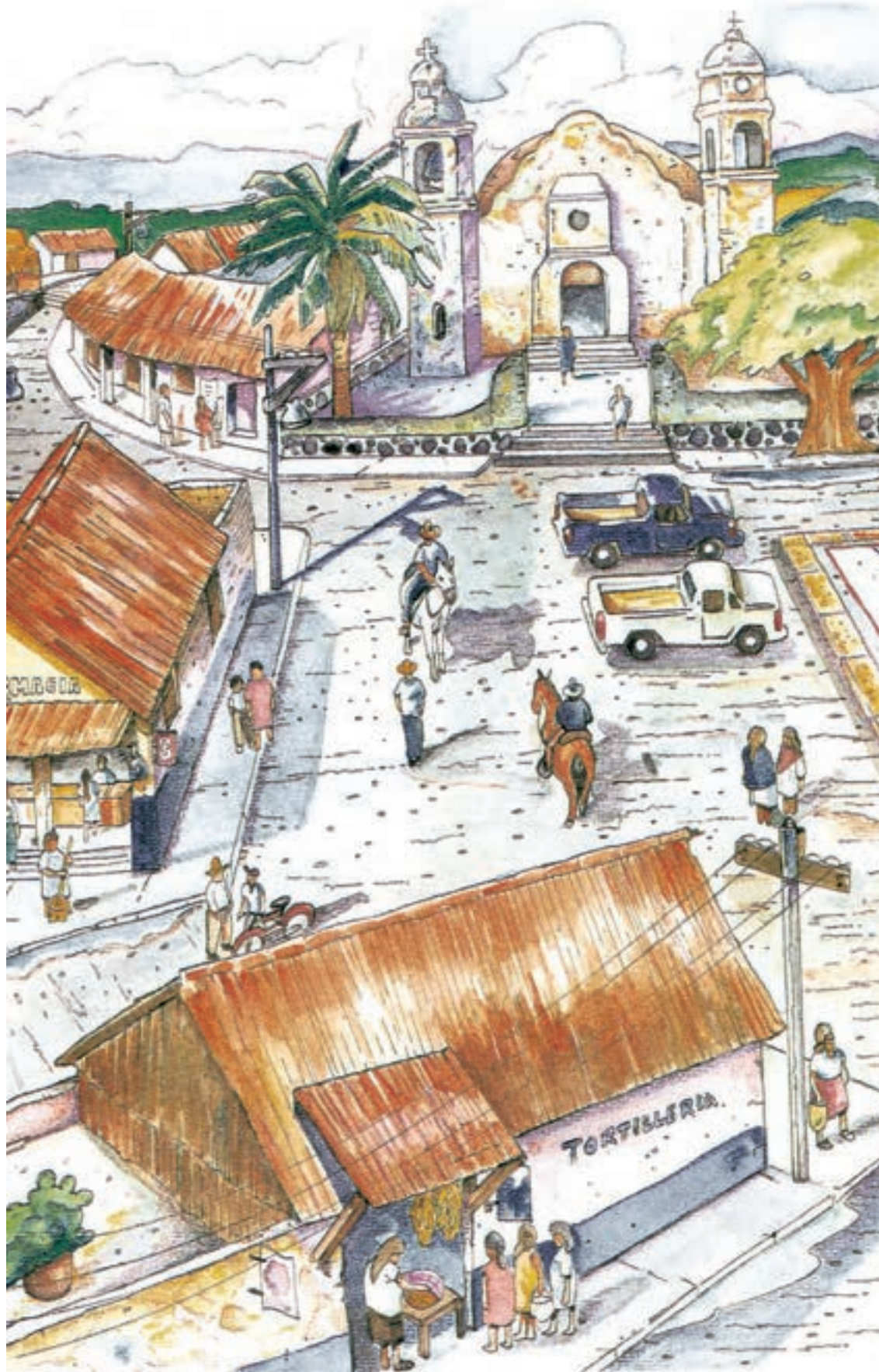
Bi nipa'

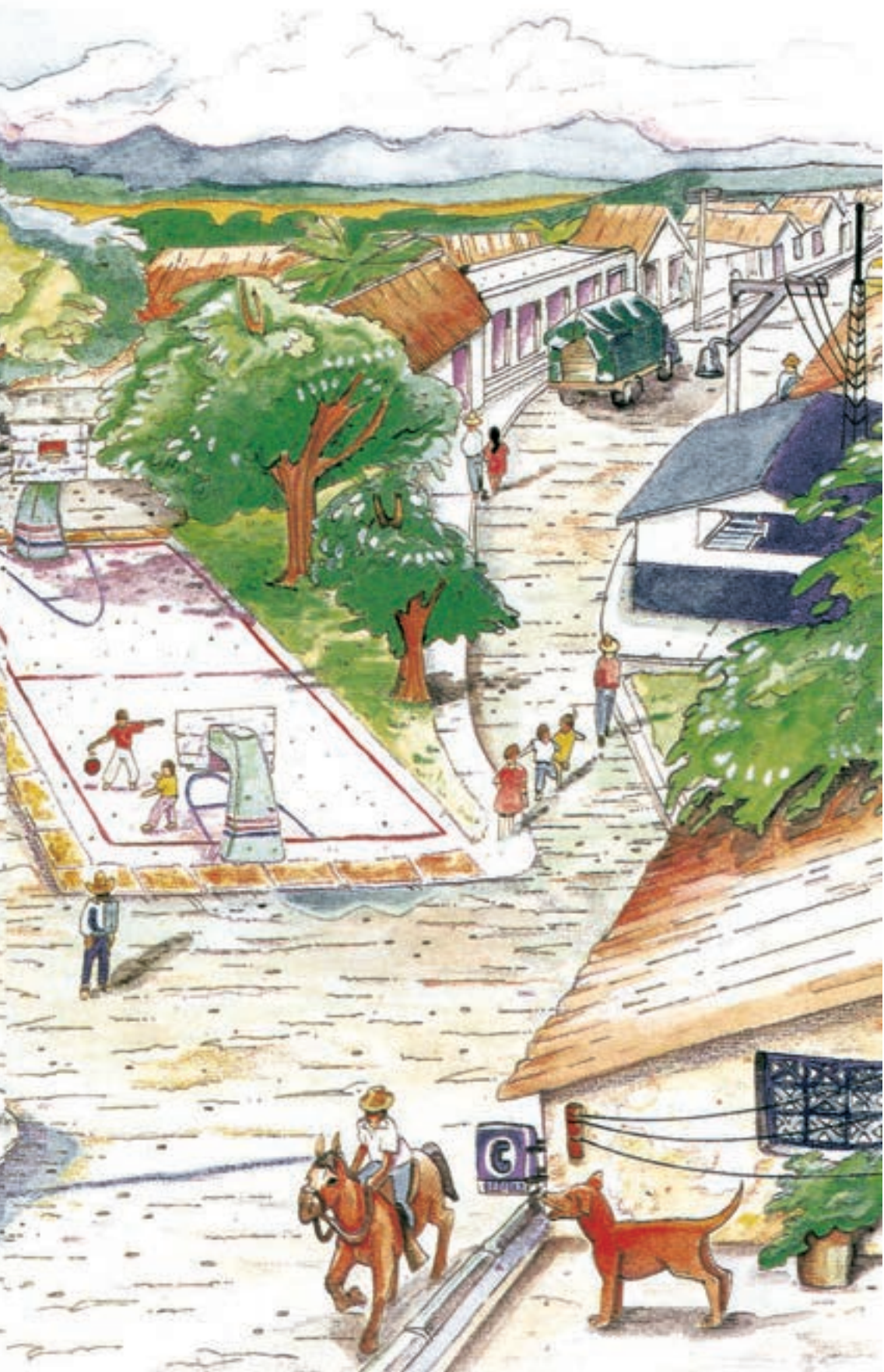
Bi aaxa yawa mok kəxpə, yujkuy jokukjo
tej'awe, yetsø bi yujkuy øy koyumi biy
nu' jəng.

Bi kumkuy.

Jemji døxja' jejtampa tum kumkuyjo.

Bi kumkuy.

Bin kumkuyjo jømji dø jøjtampa gaji, tøji maxantøk, angmaykuy tøk, tundøkay, bi tøk yøjøkaja.

**Maxantøkjo øy
koxøaxukpa
bi komaxan,
møjmo pøng yak
koyøtsoba**

**Juxtixa pøngdøkay
jømji jaama'
yanwakoxukpa.**

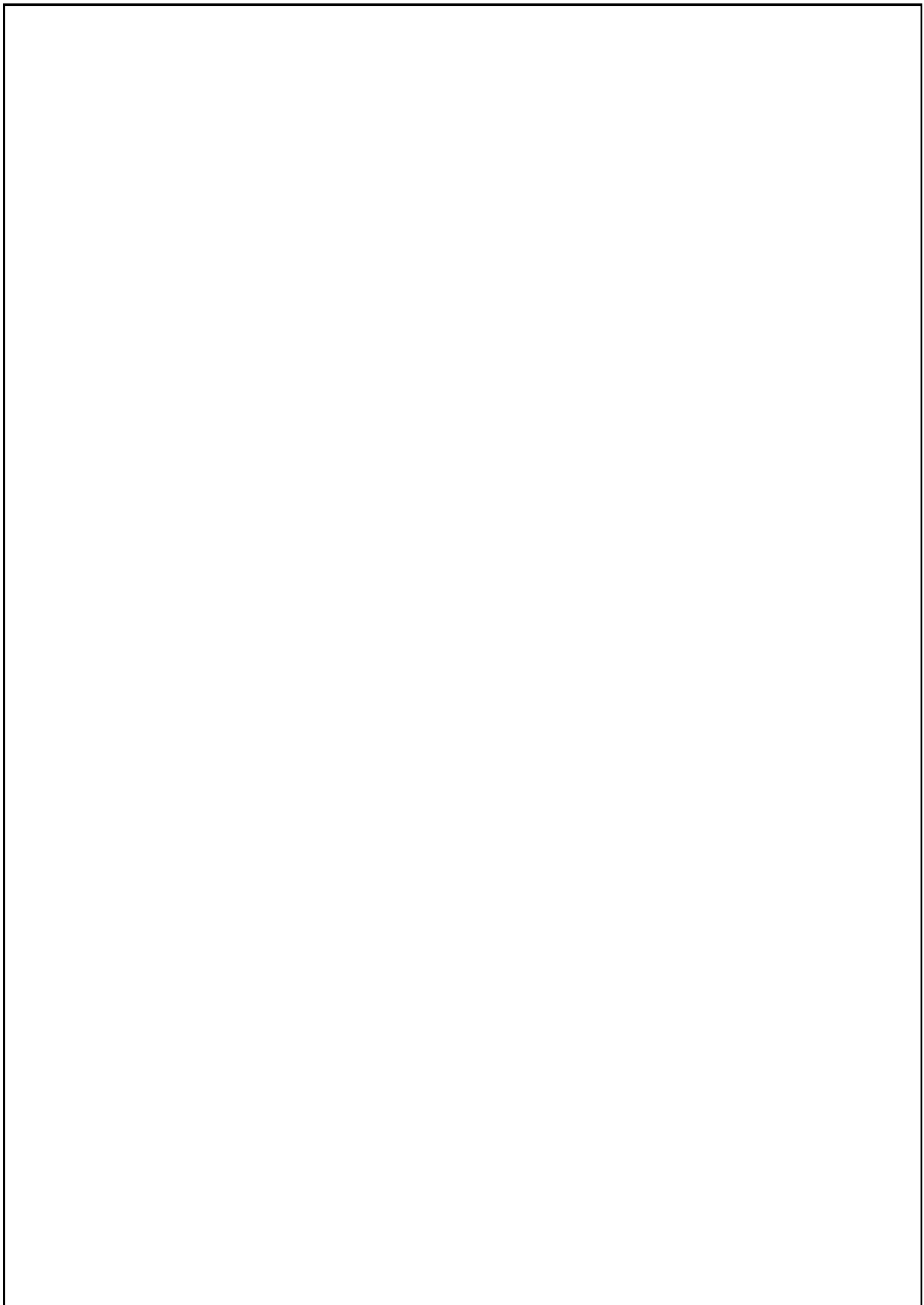

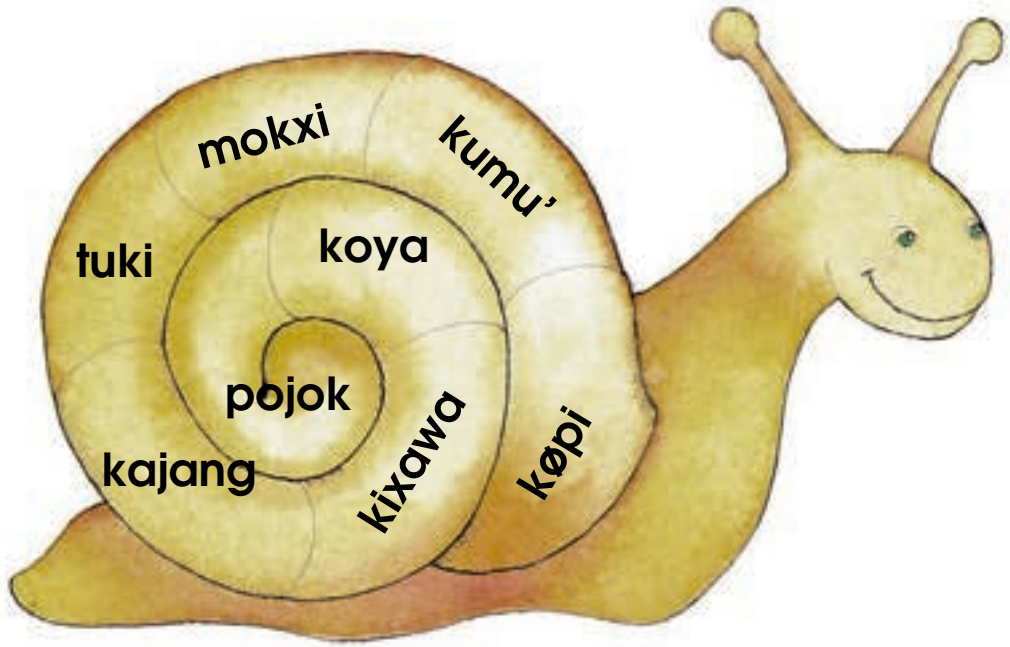
**Unedøkay yoxukpa
angmaykuy tøkjo.**

**Yø' tøkjo tej'awø
bi nax iy totodøkay.**

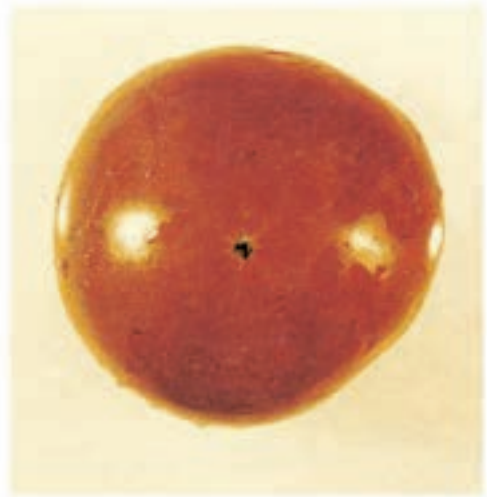

Tsøkø junang bim kumkuy.

Jopiwø metsan tsame y jayø køjø.

Yaktanø bi tsame yay jayxukø.

___ tøkøø bin yoya.

Bin awin ___ køpa.

___ tønpa bi pøng.

Bi ___ wikpa nøjo.

Bi ___ jeipa nøjo.

Wakax køpa bi ___.

kumu'

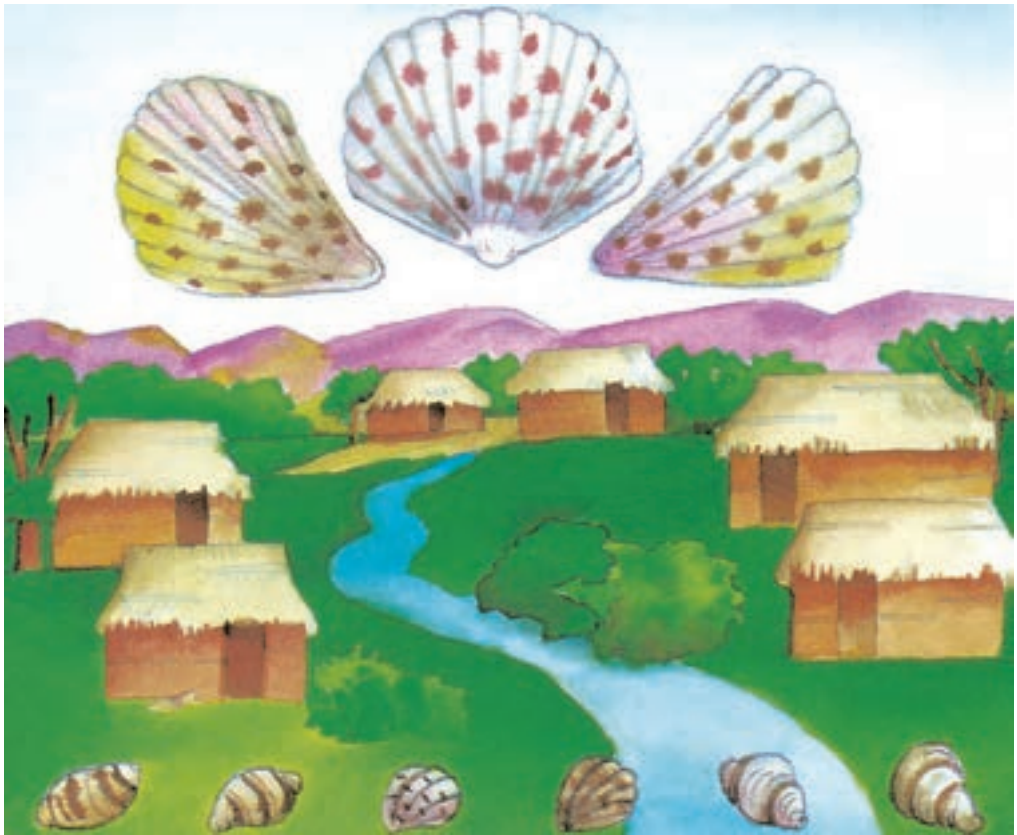
tuki

pojok

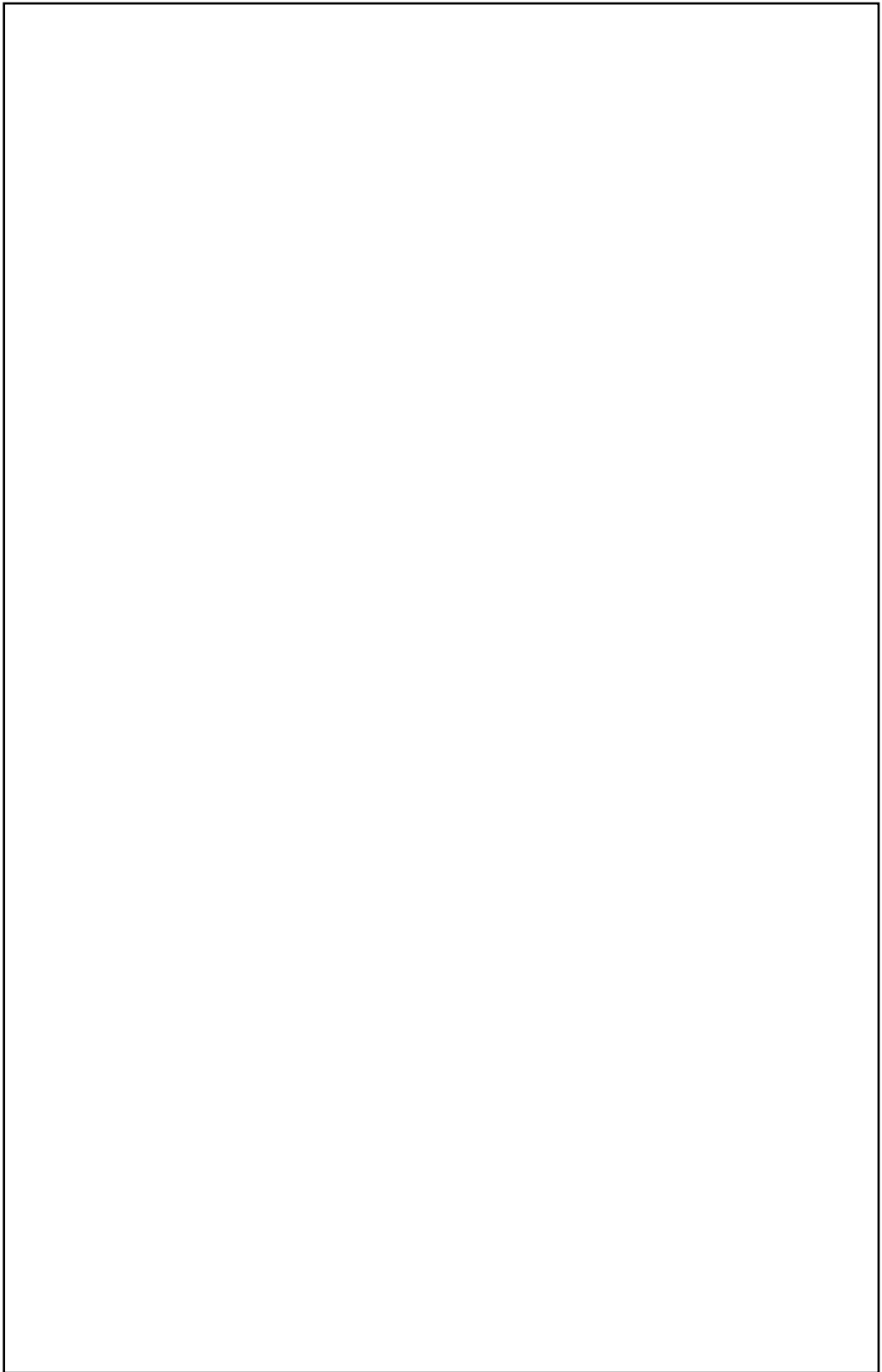
kajang

mokxi

køpi

Nømø junang tsøkømø bi kumkuy.

Antsoa bi tsame y tsøkø bim kumkuy.

Junang øy nøji bim kumkuy.

Tigo dexe øy nøji.

Jayø junang tsøkømoø.

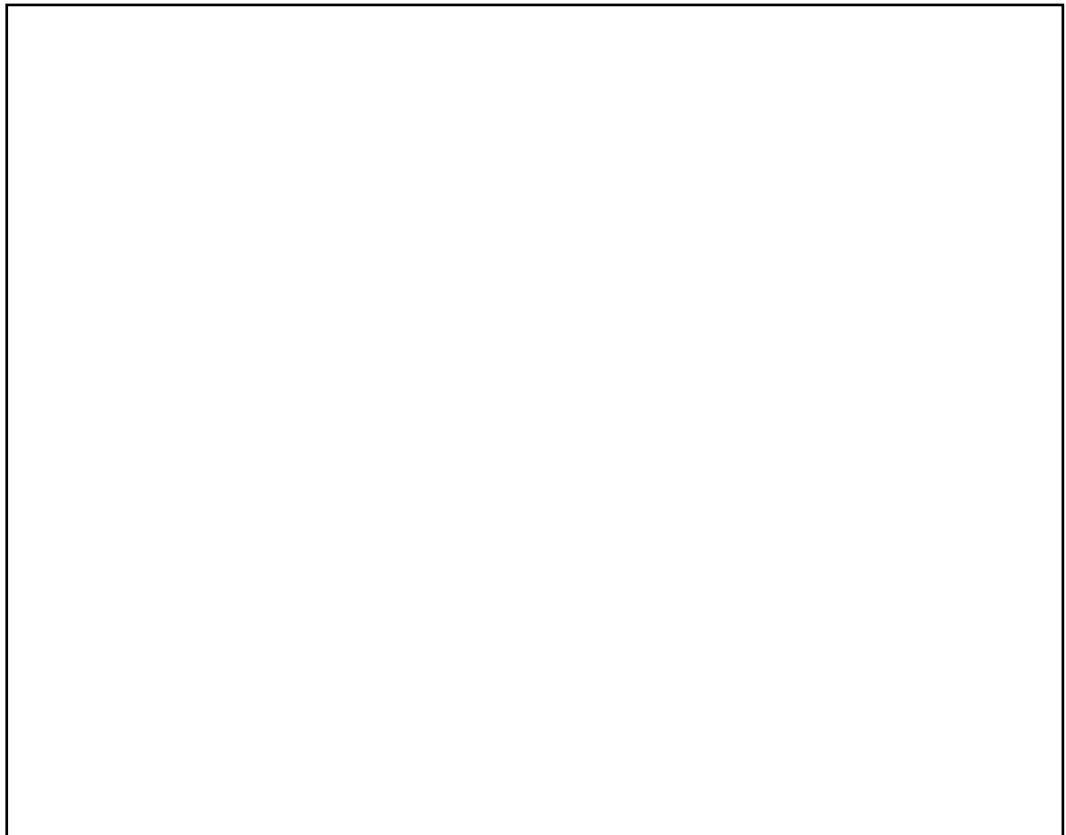

Juxtixadøkay nømøy
yoxukø tunjo.

Bi wakxi juxtixa
yøkjo poyøba bi
pøngdøkay.

Nømø tiyanjak juxtixa tøji døm kumkuyjo.

Bi matumu øy
wøjankukaba
awindøkay
xøaxukpa go'.

Bi apøngdøkay
ø y møtsxukpa iwø
yak pøtoba bi
matumu.

Bi wakxi
chikxadøkay
ø y ixtenxukpa
bi xøng
uwi tukxinømøgø'.

Nømø tiy tsøkpa bi Kukjo pøng.

Øy xemxukpa bi
xempe minxukpago'
maxangtøkjo bi
yooma'døkay.

Bi weka øy pujxukpa
tomexukpago' bi
pøngdøkay øy tsame
motonxukø.

Jayø bi tsame øy tsøkpa.

_____ jejpa _____.

Bi _____ møtsøba _____ jønang.

Ap _____ nømøy _____ køxø.

Jopiwø bi nøjidøkay jayø køjø.

majkuy

mea

mixtu

mokxi

mupe

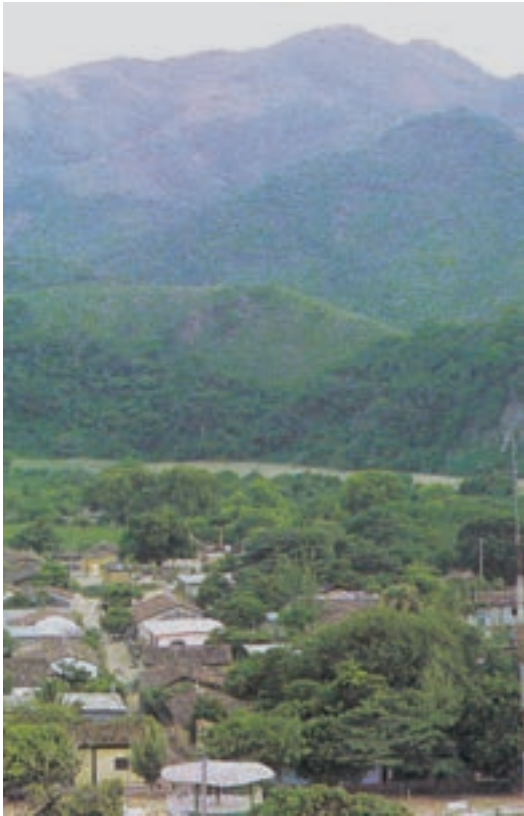
mø'a

Junang øy tsøkxukpa bi xøn.

Bi xønmaxan tsøkømpa jak tukø, junang ney gaxe minpa awindøkay eyajokampøk kumkuyjo', bi komaxan øy pøkwikxukpa kumkuyjo.

Nenja tøk'anjə waja
kojam antene, wəjə
tsokoydəkay ixə
paxukpa ya
angjəkxukə.

Nax nipi angitampa
tsamkuy y
kotsəkdəkay, yan
pəngdəkay yoxukpa
kotoytan ney nax
poan.

Jayə tum wane.

Bi pøng mok nipa',

Bi jaate kuy notspa.

**Bi tøk tsøpkak
pøng yoxpa.**

**Bi pøng mø'a møtspa
tsamkuyjo.**

**Bi yooma' ane
tsangpa.**

Bi pøng xuwi takpa.

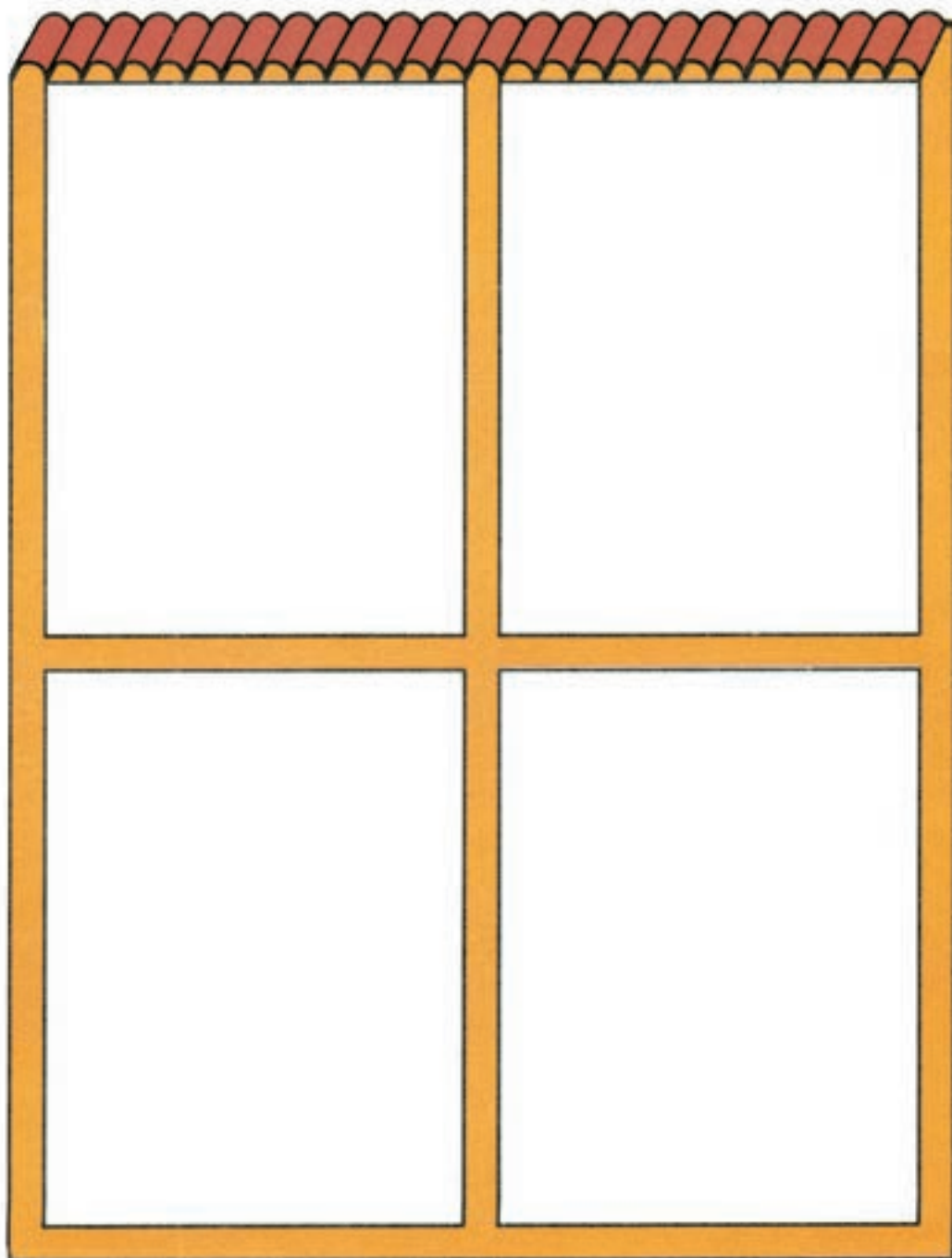
Yooma' paata' takpa.

Bin kumkuyjo bi pøngdøkay øy yoxpa mømjø yoxkuy. Teji eya matsøkpa, eyadøkay paata' takpa ney gaxe teji matsoba, anmayoba y wakax ixtenpa.

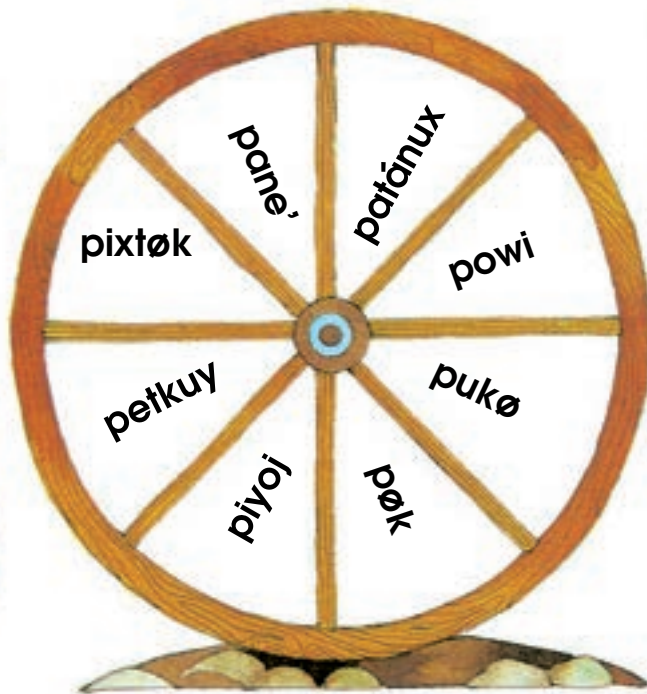
Ama y nømø junang øy tsøkxukpa bi paata'.

Jayø eyak yoxkuy øm ixampø.

Jayø bi tsame øy tsøkpa køjø.

Yaktanø bi tsame nømøy tsøkø.

Ap _____ jungpa biy _____.

Bi _____ komaøpa nu' køxi bi _____.

Bi _____ y bi _____ tsokpa chik pajak aka.

Jøxtsame metsan møtsi.

Bi mokxi møtspa,
kokø nukpa.

_____ Angnamtsu yuktenpak
_____ pøng, yoxkuy pakpa
_____ yøjkaja.

Nu' wojpa
ya waxo.

_____ Wøjøk pøngdøkay
_____ yak kotenopa bi
_____ t s a p j ø b i y
_____ yoxkuyjo.

Apøng tsampa.

Bi apøngdøkay øy muxukpa ti biy tsamxukpa, pitsko nenja teji ke muxtamø ti biy nømxukpa.

Ga'døkay øy muxukpa junang de mintamø yø nax kopakjo.

Ney gaxe ga'døkay de anmaytampa junang de jejtampa. Apøngdøkay bi ankimtanpa, juxtixa tsøkxukpa ya jemji teke ga' tøkjo.

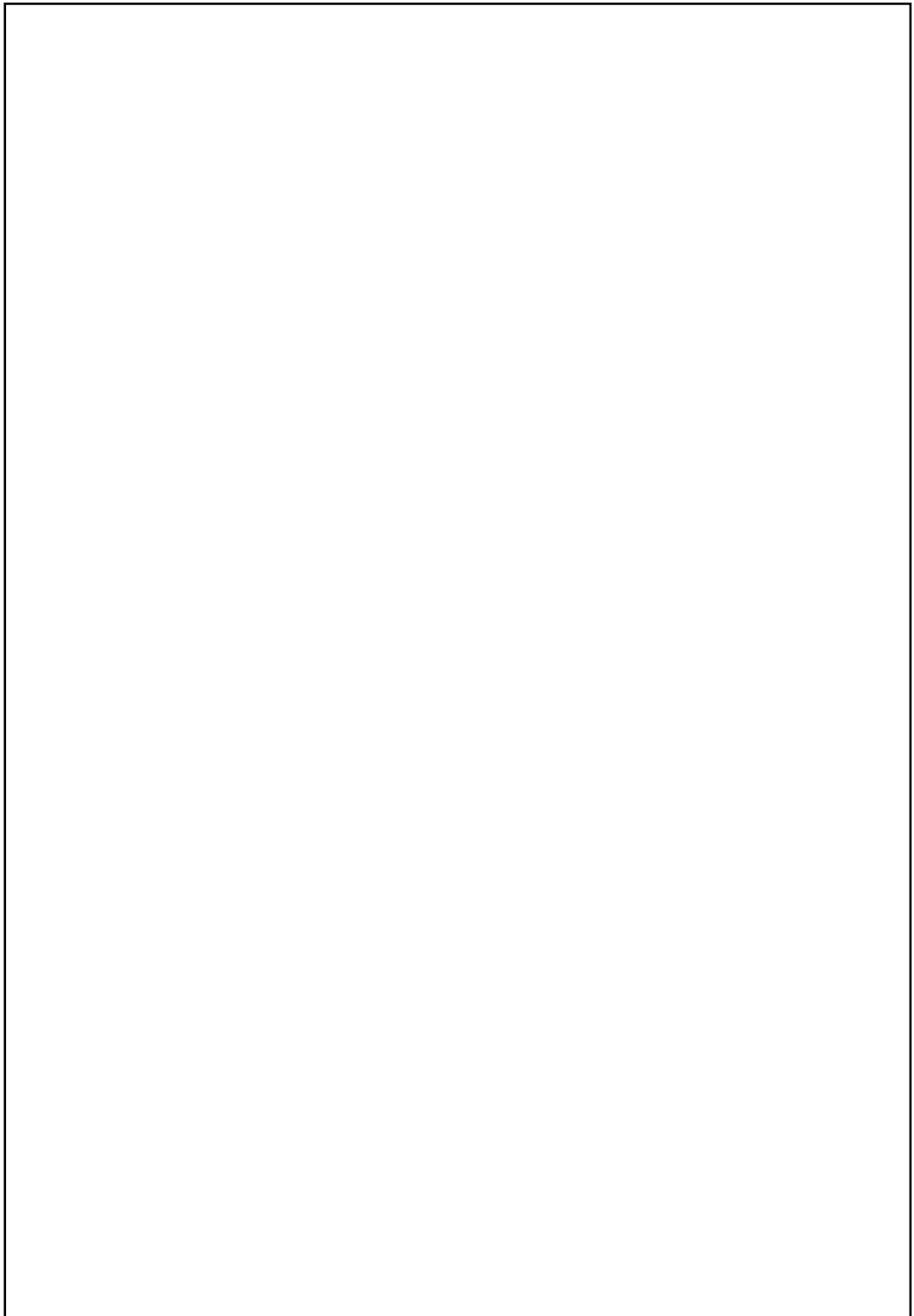

Bi tatbida.

**Bi tatbida tsampa junang øm jeipa,
jejokmanpa bi atspøndøkay kømatongø un
nømjayø yan tsame.**

Jayø bi tsame døm tatbida oktsamjayø.

Apøngdøkay tsame.

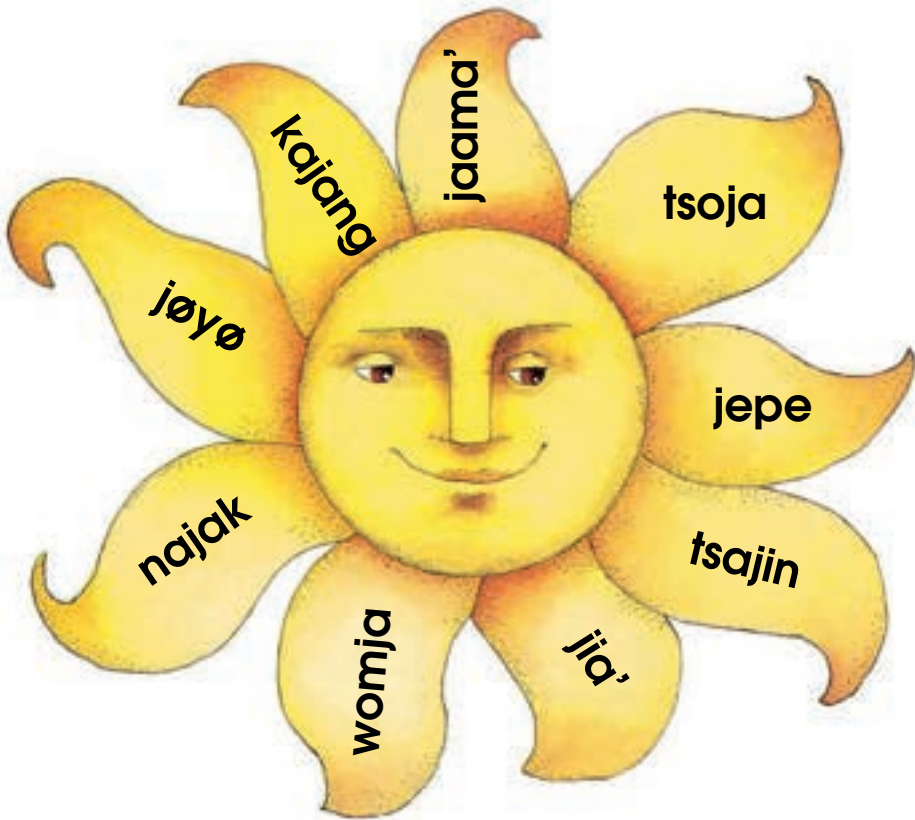
kotena bi manakdøkay øy wikpaji
winpøkwakja biy ixokuy um tuntsiwø
eyajonan.

Jayø tuan pøji tsame.

winpøkwakø _____

wikpajø _____

tuntsiwø _____

Jayø bi tsame bi tsøkidøkay anji.

Yakø tane bi tsame tejiwanpø jønang.

jaama'

Bi jaama' moso taxpax kukjama.

jepe

jia'

yø tøm jømji køxoba jak
pajakwøjpa.

jonen

jøyø

jak tsøkømpa bi jøyø.

najak

mokxi

mokxidøkay

patánux

patánuxdøkay

koya

koyadøkay

ane

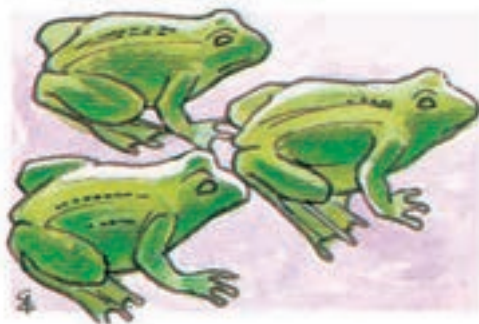

anedøkay

Jaytanø køjøk tsamedøkay.

najak

jepedøkay

jepe

powidøkay

Bi tøk'anjøk yom'une.

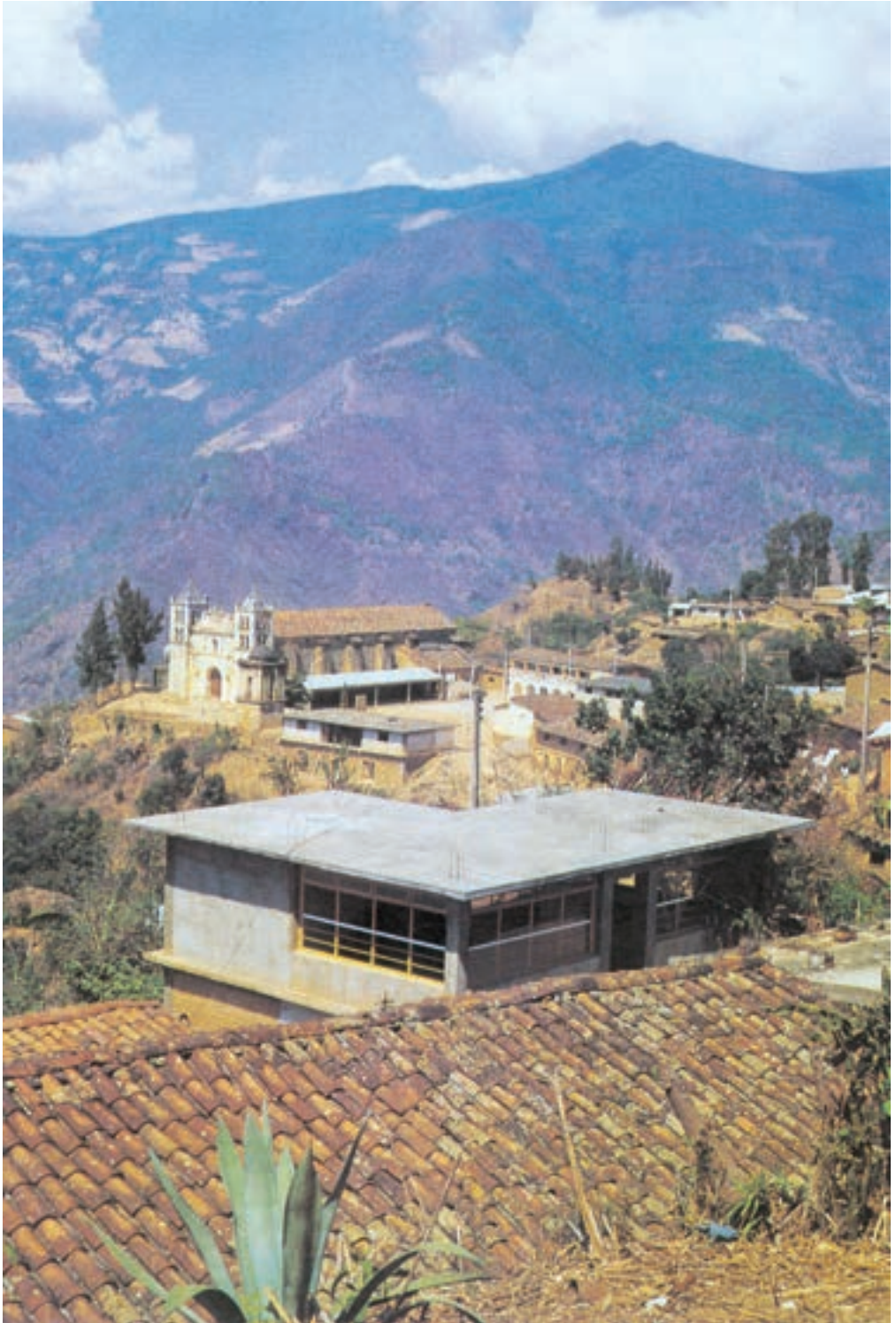
**Døx øn wanpa dø tøk'anjøk yom'une'
en son døm kumkuyjo
y pitsønjo døx mix øn tøpa
mosa yom'une', døx bim koyumi.**

**Um nømø kø jø, um nømø kø nøti
si pitsønjo mix øn tøpa
si pitsønjo døx mix øn tøpa
mosa yom'une', døx bim koyumi.**

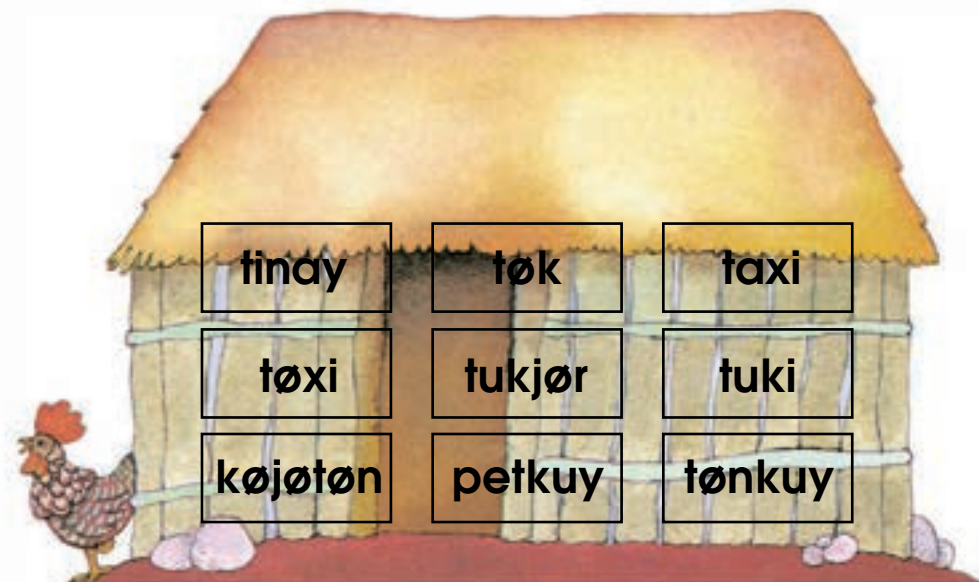
**Tøk'anjo døn kumkuy
donde popa gue moso jøyø
y pitsonjo døx mix øn tøpa
mosa yom'une, døx bim koyumi.**

**Axta gaja gue tsamkuyjo
patømpa gue tok'anjøk yom'une'
komo tum angnamtsuk jøyø
komo tum angnamtsuk jøyø.**

Jayø tum wane bim kumkuy øyti.

Jayø bi tsame øy tsøkpaji. Tøk

Jopiwø bi tsame y jayø.

Tøjøk yetse tum pøng, gaxe
okmangø biy _____ øy pøjajø _____
bi nea y nax muji, ney gaxe _____
bi nax, _____ peene jemjiyok bi
_____ øy pøba biy xøkjo.

tok

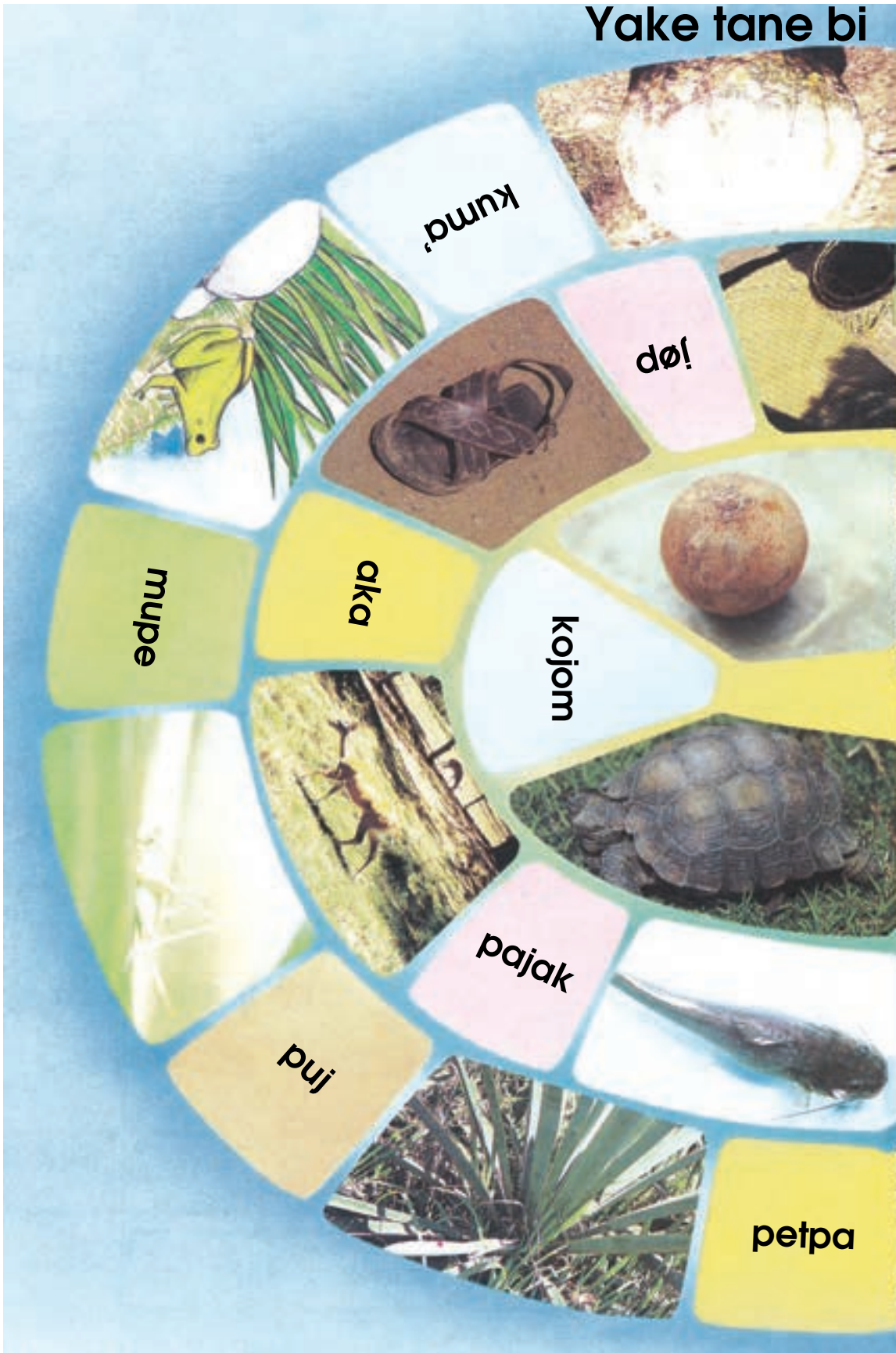
tinay

tøxi

petkuy

taxi

Yake tane bi

ayø nøtiwø.

iki

øknd

komj

tøk

puupu

pojok

kuy

omokuy

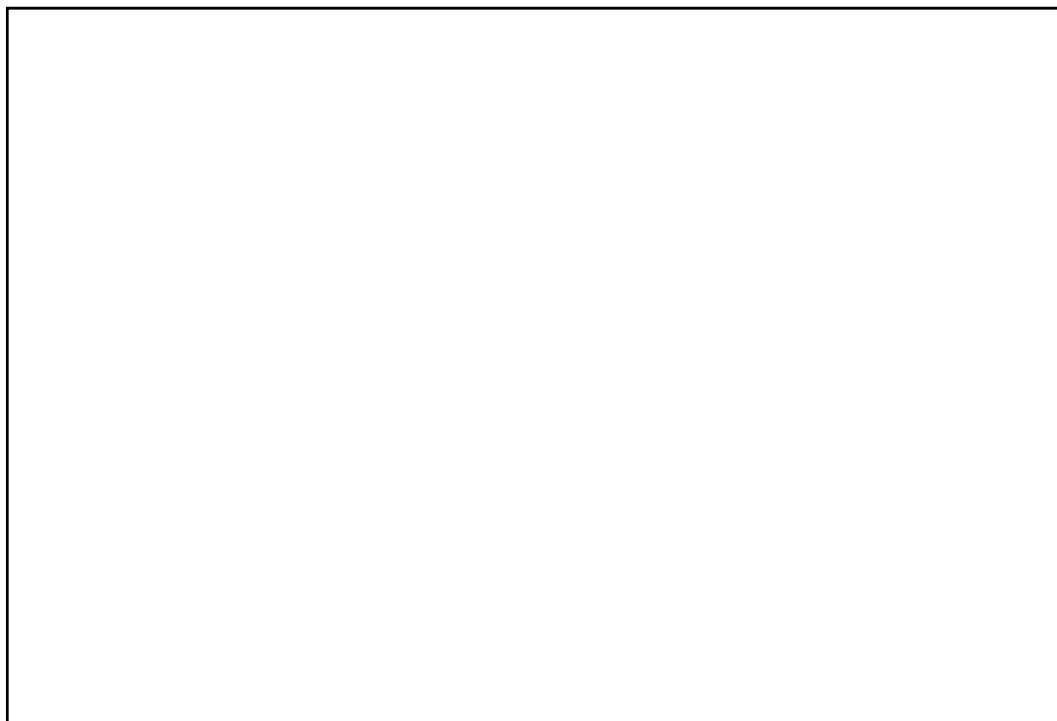
Kotsonkuy.

Mejme jayam bi kotsonkuy iy tsøkpa øy minxuko ney jaatongdøkay, nømxukpa dexe tukpa ya jaye tum yoxkuy. Dey ye jaama' tsekembanam, øy muxukpa ke dexe jemji yoxkuy tsøkømpa.

Nømø ti kotsonkuy øm tsøktøba.

**Junang øm tsøkpa tum kotsonkuy døm
angmayduyjo.**

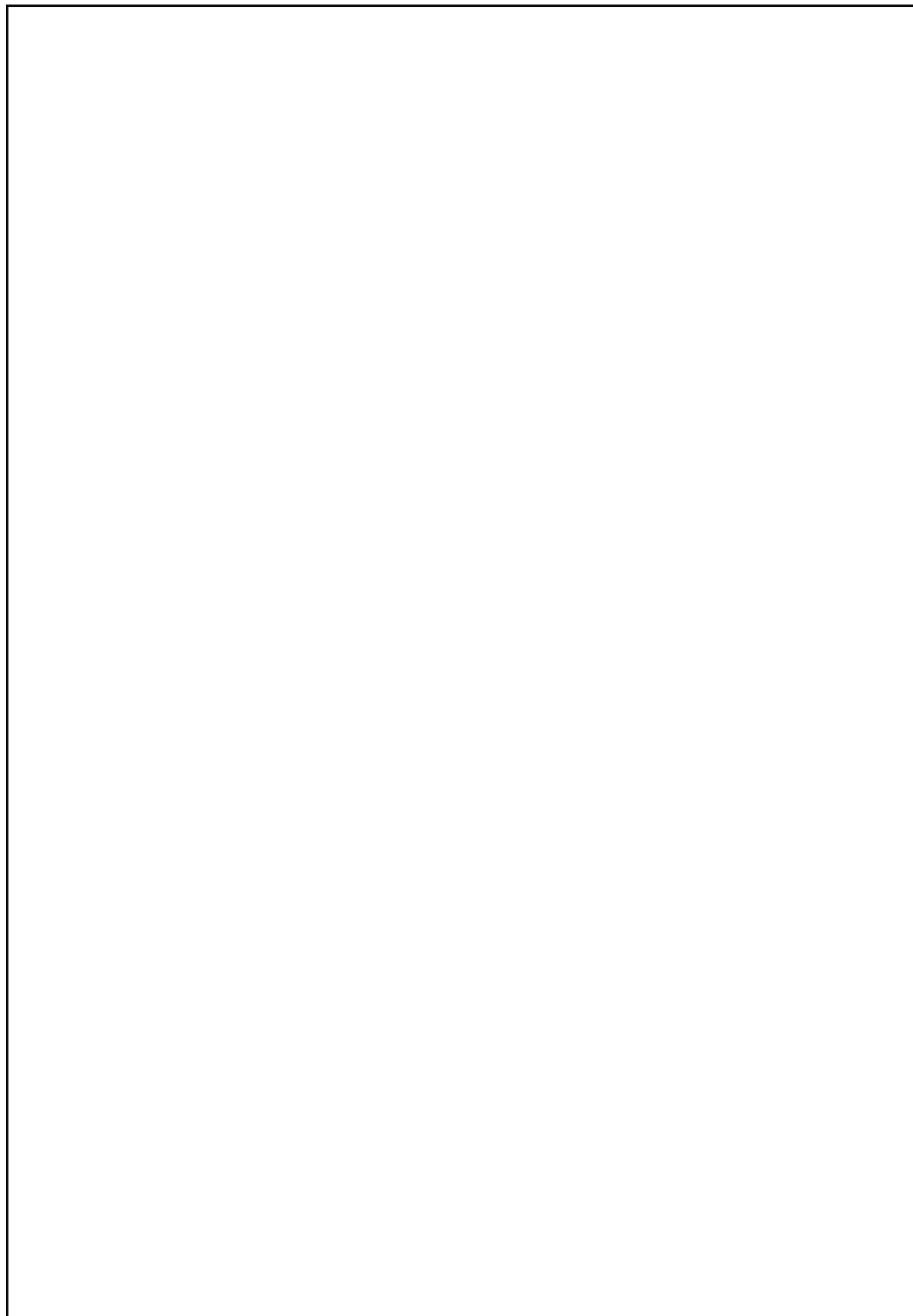

Kotsonkuy

Øn wøjtampa
jømji bi pøngdøkay
nøxukpago' joji,
kotsong'oxukø maxantøkjo,
øy nimanyojxukpa.

Tsøko tum jayø pønkuy.

Um jukutøk patsø
okmanpa bi jukutøk
køngpa bi tsamkuy.

Tung wøjtsøktan
pøngdøkay.

Bi putsputs jope
tum xuyujo.

Um wøtamø bi
tsamkuy, dexe
ya takam tuj.

Bi kumkuy.

Bi apøng winjo jøjokmangø yøji kawam. Ga' tsøkoyø yø kumkuy. Nømxukpa øy yøkjowitøyo, gaxe øy juyø yø nax øn jejtampaji.

Deguinjo møjmø nax øn angitampa mayø pøtøy mini bi amintø, møxøyo nøki.

Tsøkø junang okmangpa bi tsame.

Tsøkø junang okwakpa.

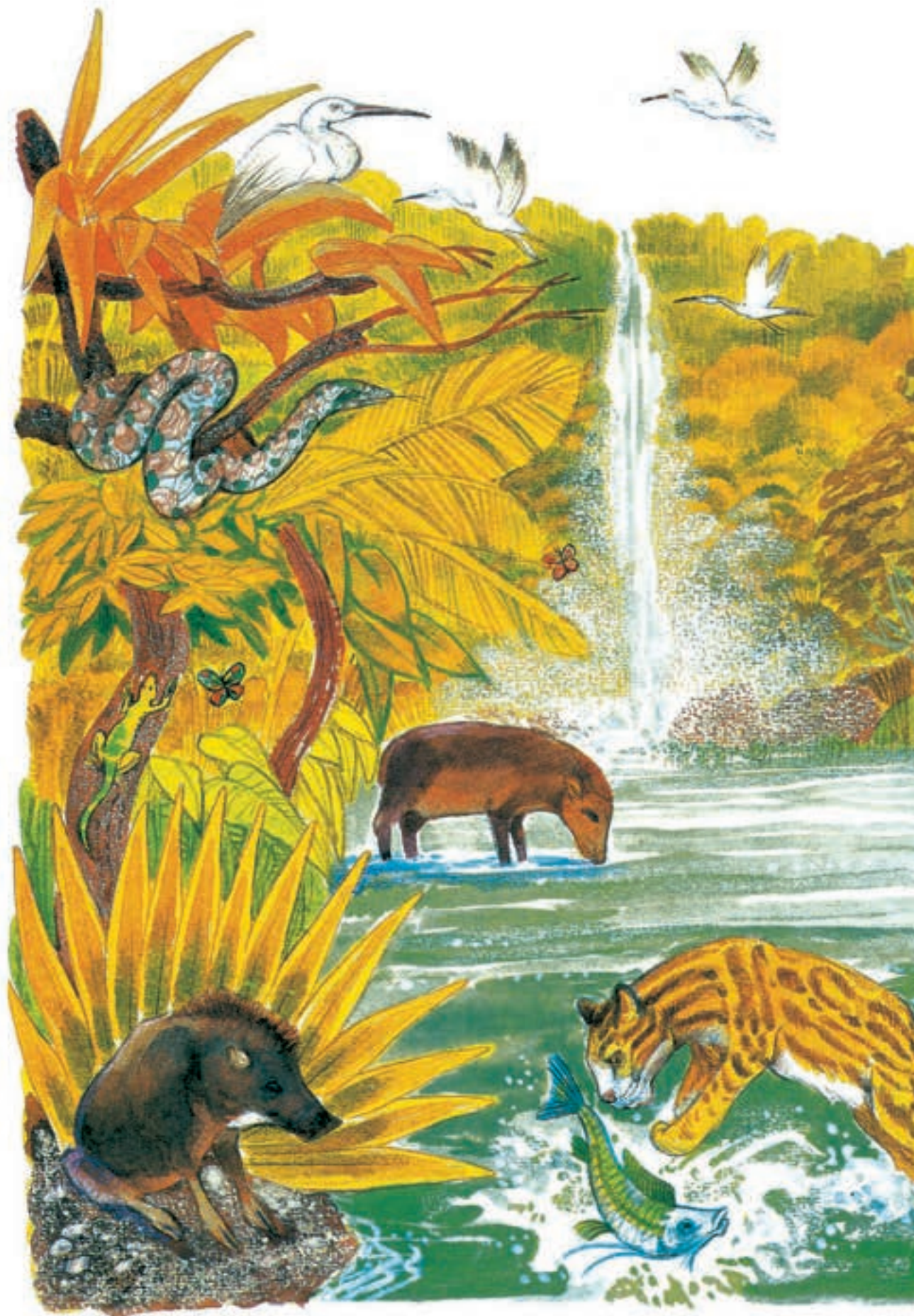

Jayø ti biy nømpa.

Bi tsamkuy.

Ixtentan bi tsamkuy, bi pajakdøkay,
neydexe anmaldøkay.

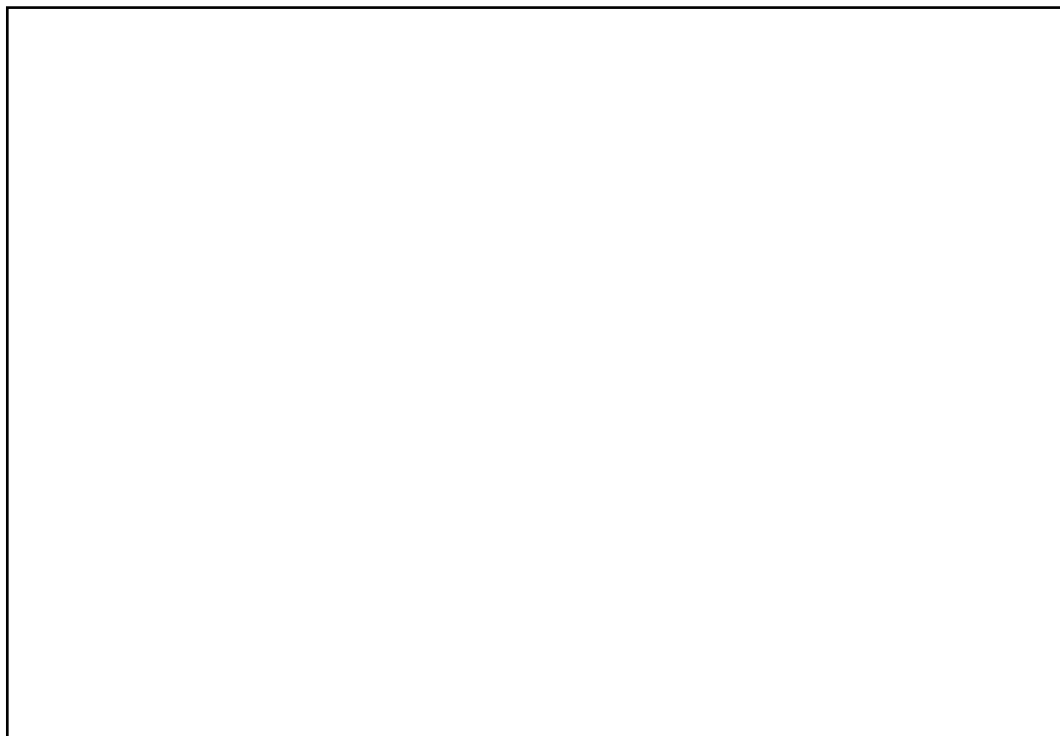

Bi tsamkuy.

**Jemji nenja ixtentan bi tsamkuy un wøtamø
bi kuydøkay, dexe tøtspa bi nø', xukpa bi
kujangdøkay.**

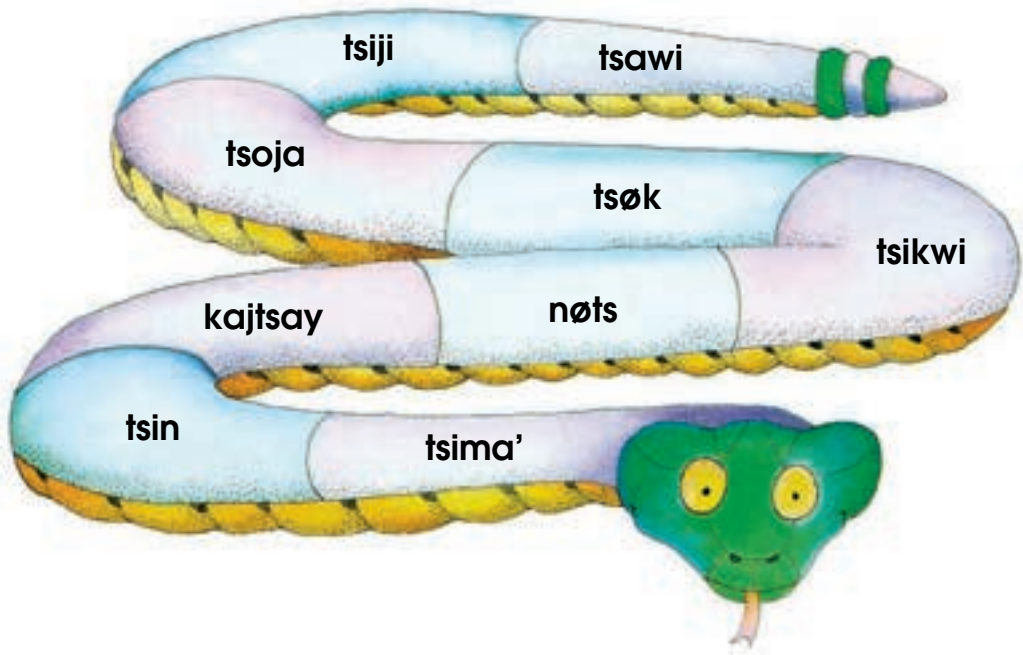
**Nenti ju' in yoxtaman mikpak amintø, ney
dexe ney manakdøkay.**

Tsøkø junang bi tsamkuy bim kumkuyjo.

Jayø tiyø teji gaji

Yaktanø bi tsame øy tsøkpa

tsin

Bi tsin møjmø
yonpa

nøts

Kotsøkjo witpa
bi nøts.

Yooma jømpa
kajtsayjo.

Popo bi tsoja.

tuxkuy pøji.

Komi tsima' juyø.

Pajak tsikwi.

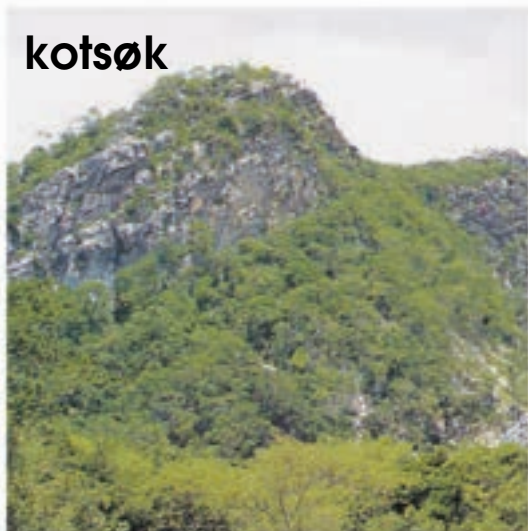
Wøjpa bi tsawi.

Ane køxpa bi tsuk.

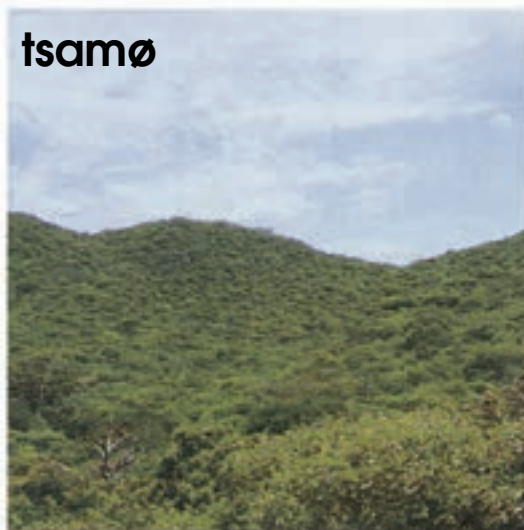
Oktsame junang bi tsame y jayø

kotsøk

Bi kotsøk møjmo
kø mang'ø øy
ang'ikpa,
potsoba øm wikpa

tsamø

køjap apøng.

Nømxukpa bi apøngdøkay teji tum koyumi øy ixtempa bi møa, kajang wakaxdøkay, ga' yaytø øm yakaba biy manakdøkay, yam yøktø bit im pakpa ga' ap yonøk pøng, øm nukpa pønøkpa tsamkuyjonang, degaji øm tsømwikpa.

Yonøk apøng.

Bi kotsøkdøkay teji biy koyumi, ga' wikpa bi møyøjønang, dexe kotsøk aka yøtspa, øy amapa iyanja pøkpa ney dexe pankuktsu yetspa kotsøkjo. Degaji ney ga ixtenopa bi chik pajak uy møtsixukø bi pøndøkay kuyjok anmaldøkay gaji tsinxukpa.

tsuki

kajang

tsapatskajang

tsawi

tsapats mo'a

kuyoya

tsika

tøtsø

tsajin

tsa' puupu

tsawa

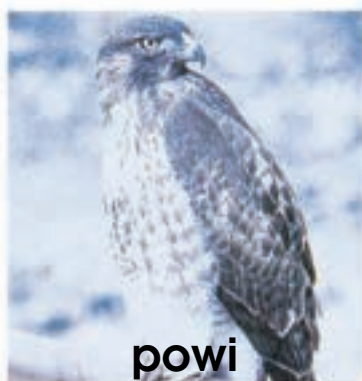
koke

wonja

weku

powi

wixi

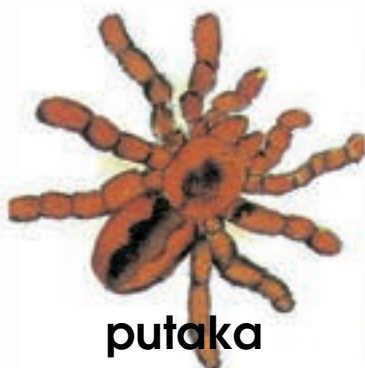
xowa

maktukumkum

ux'okox

putaka

kakwe

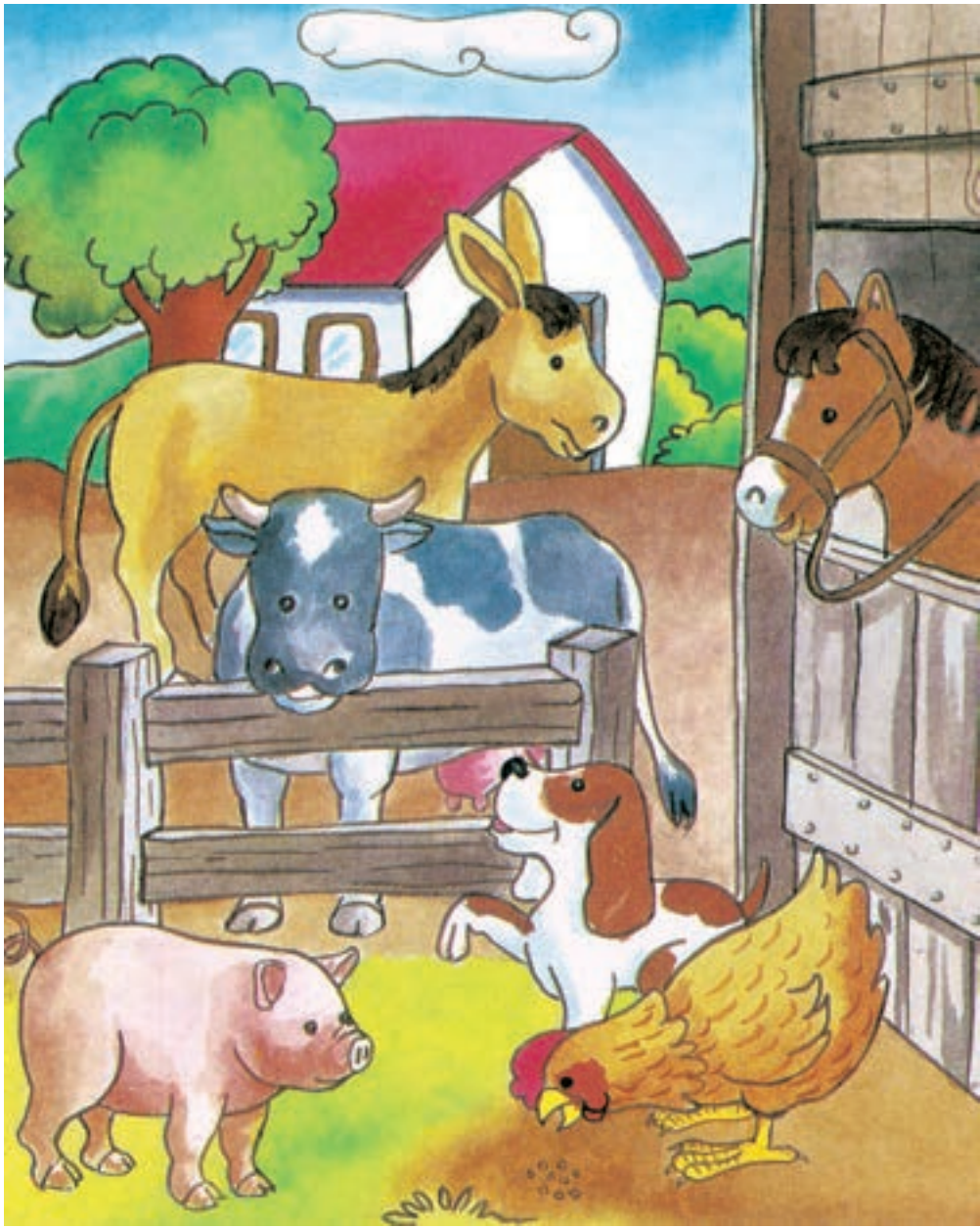
nuuku

weni

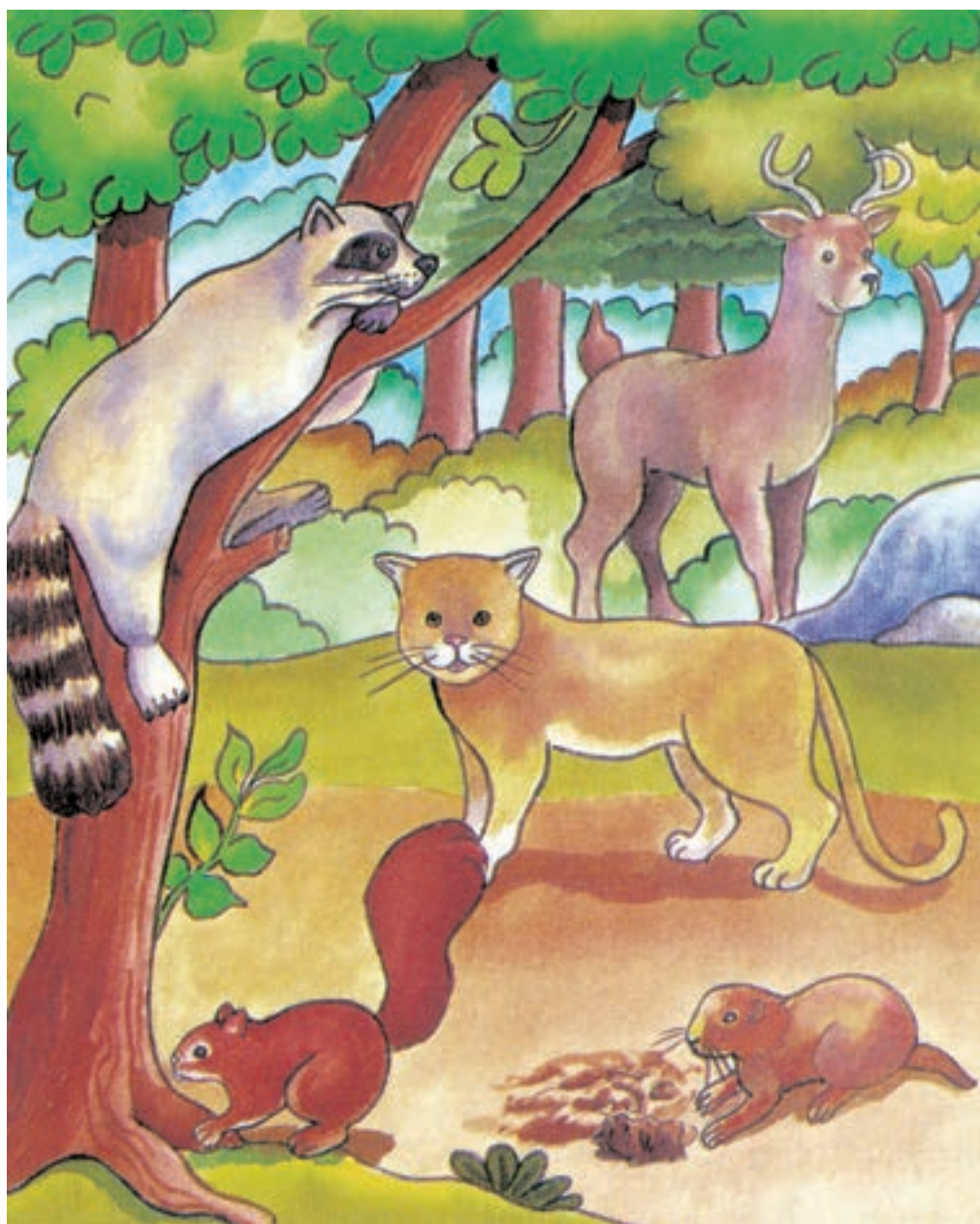

tsinu weni

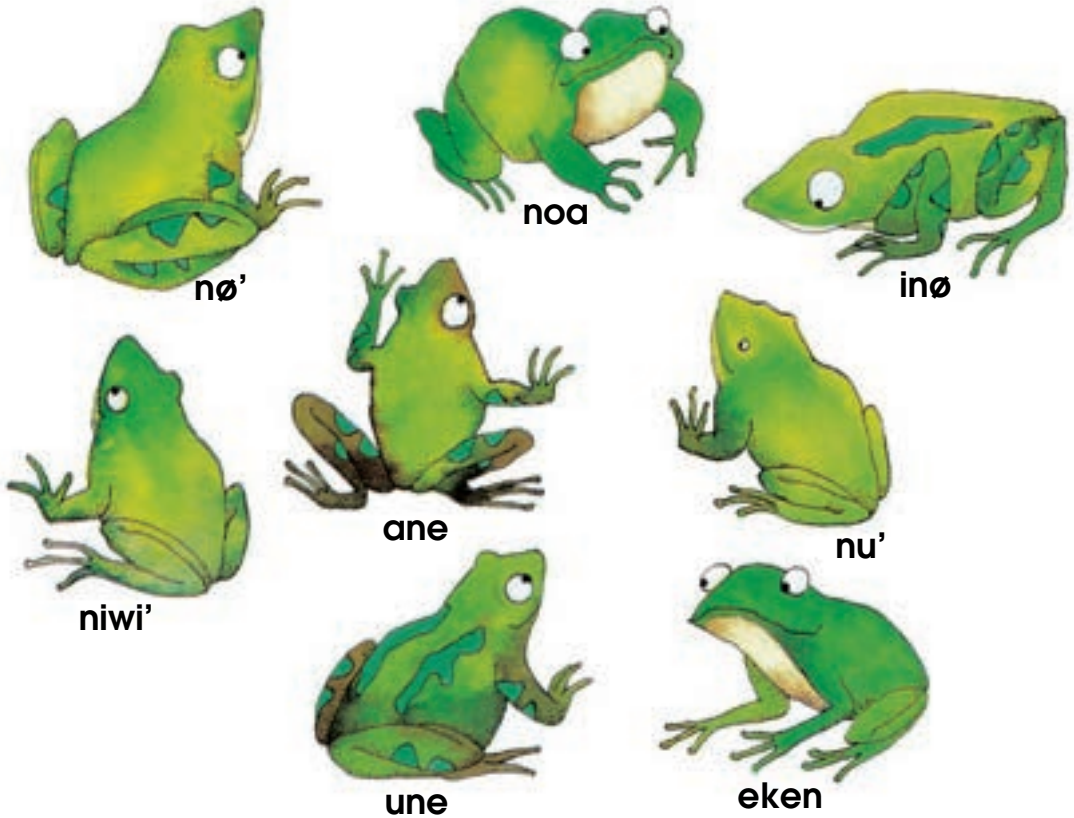
Tøkjo yoya.

Bi tøkjo teji yoya, wakax, jaypiyu
tøømxukpa øn køxtampago', yø døkay
wikxukpa kumkuy aka ya yajøxukø.

Kuyjok yoya.

Kuyjok yoya dəkay təji kən ixtentamə,
jejxukpago' məjmə amintə xukxukpa yan
ixtentama bi.

Yakwanakø najakdøkay bi jayøjo

Bi _____ Kenpa ekenjo.
 ixtentan bi _____ uy xukego'.
 komi _____ øy ang'ikpa bin tsetse
 Øx tsapje wikpa _____.
 Metsexukpa _____ døkay.
 Ap _____ tijø yujkuyjo biy
 koyumimjønang.
 Tunjo jak kojtsø _____
 Jowa _____ ya pøtin.

Ixtentan bi tsamkuy takpa go' bi tuj, dexe de niptampa yujkuyjo.

Um yakjinøyo bi nø' wøkpa jajo, gajinøktampa in uktampa.

Bi kuy øn wøtampa bit, winxan tsakømpa bi tsamkuy.

Bi nax un niptamø jemji amintø, ya tøma bi mok yan yak okjejtama bit

Tundøkay nipaxwaktan bi kuydøkaypaxneye tun kuk

Jøxtsøkø metsan jomoxtukuy

Okmanpa bi tuj
juuba bi møøyo.
øm yukpoypa bit
tøkøba øm tøkjo

Øm nipa' bi yujkuyjo
poba jemjiyok,
tøkjo jemji køkøba
jomoxtukø iwø døx

Tsunxukpa bi kuydøkay
dø amaxukpa bi nømøn
jøyo tsokoy tøkøkukpa,
bi kumkuyjodøkay

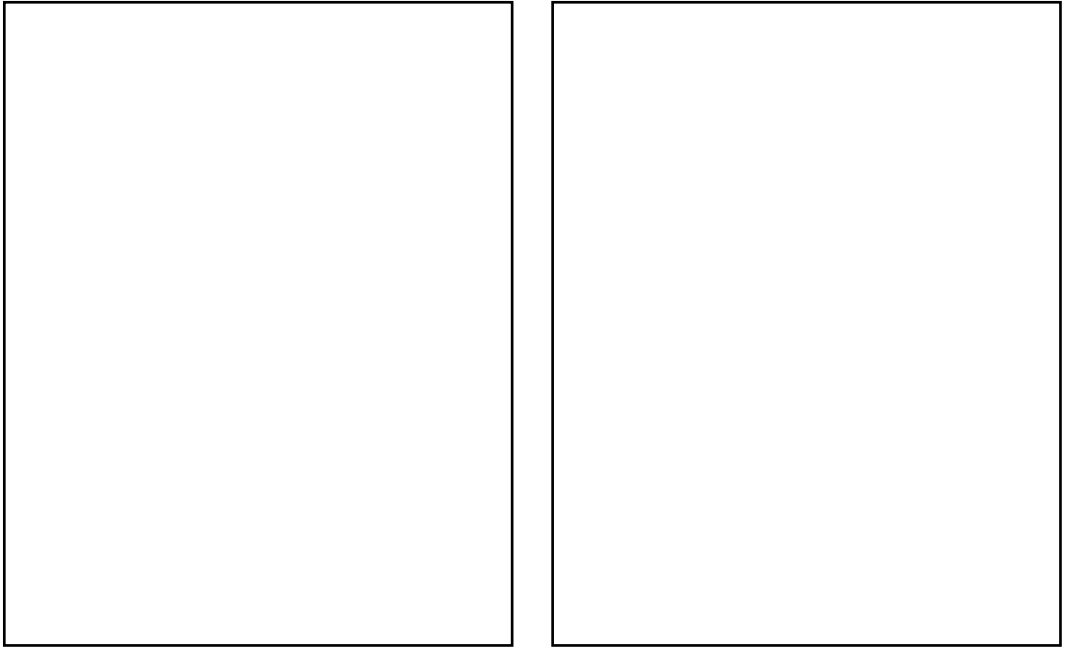

Tsapats kajan tsampa.

**Bi tsapats kajang øy patø tun
juyønø, øy nømjayø nøki ixtan
bin tøk jak tukø, gaji teji køxkuy
para tum amintø. Bi juyønø øy
oknøkøyø, wituwø yay patam biy
mø', ap tsapats kajan iy otong'eyø
iy niwayø, bi yooma' une tsake
bi apkajang øyti, bi juyønø apu
tuke gaxe kawe.**

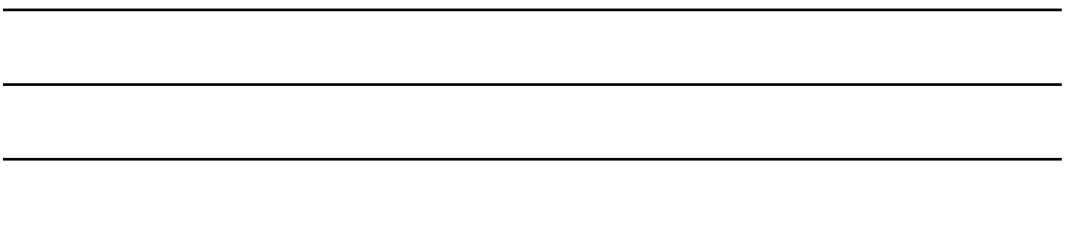
Tsøkø bi kajang y bi juyønø

Tsøkø ti biy pøkjaba

Jayø junang okwakpa

Junang tøjyxukø

komi
tsapats
pøji
kinkin

wejpa
jeyjeywejpa
pajak
tam

jowa
tsuxpa
pøji

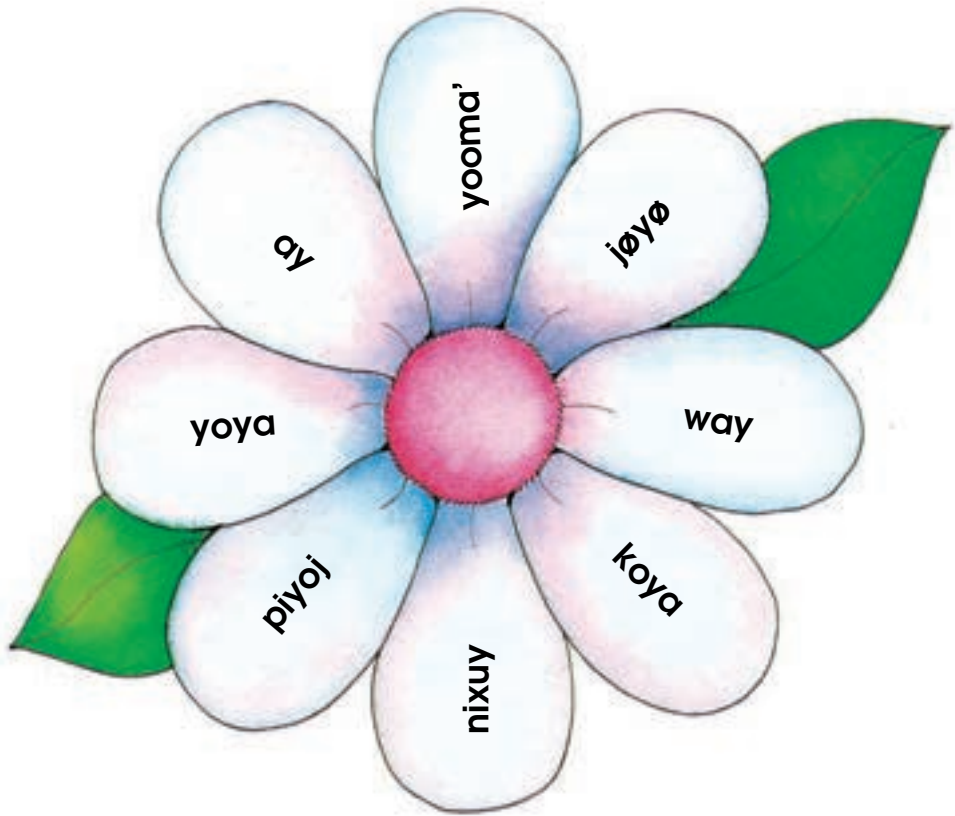
woywoy
wakxin
komi
ajtan

anxukux
køpøji
wanin
jatø

kupi
xaxa
waka
pøji

Jayø bi tsame øy tsøkpa.

**Teji møjmø
jøyø.**

**Jak tukø bi
nixuy.**

**Bi koya øy
køkukpa.**

**yooma'ane
tsanpa.**

Jayø maktaxan tsame.

yujkuy tsønkuy _____

petkuy tsinkuy _____

tønkuy majkuy _____

jømkuy pøngkuy _____

Kukjaama'

tsuji'

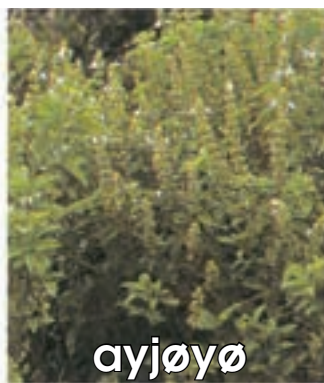

jojo

jiya'

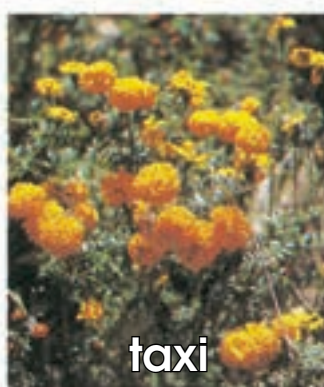
ayjəyø

xujay

tsajinkuy

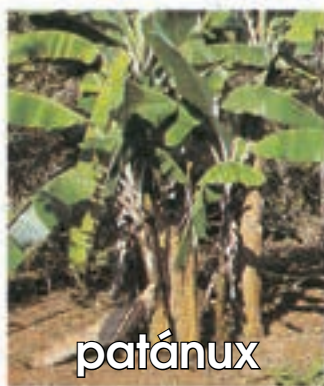
taxi

moke

iki

patánux

piixi

møng

tuna

moxankuy

tsin

øøkø

tsøkx

tsikwi

naktemang

koka

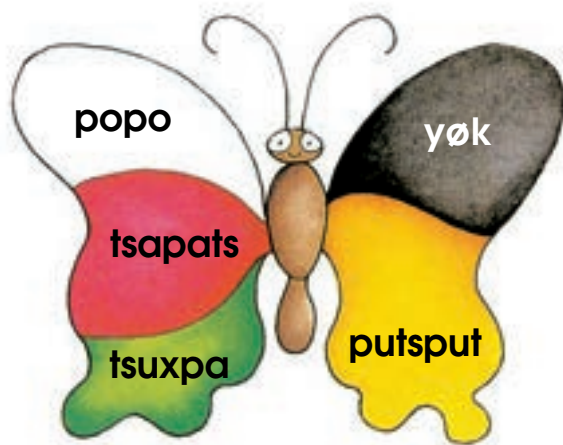
pataja'

jamang

xoj

køwø bi tsoja popo.

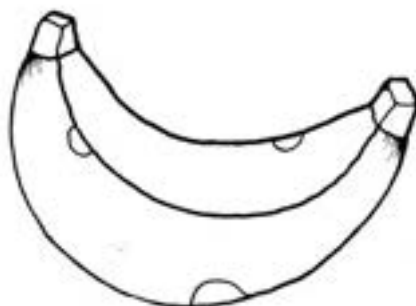
køwø bi jøyø tsapats.

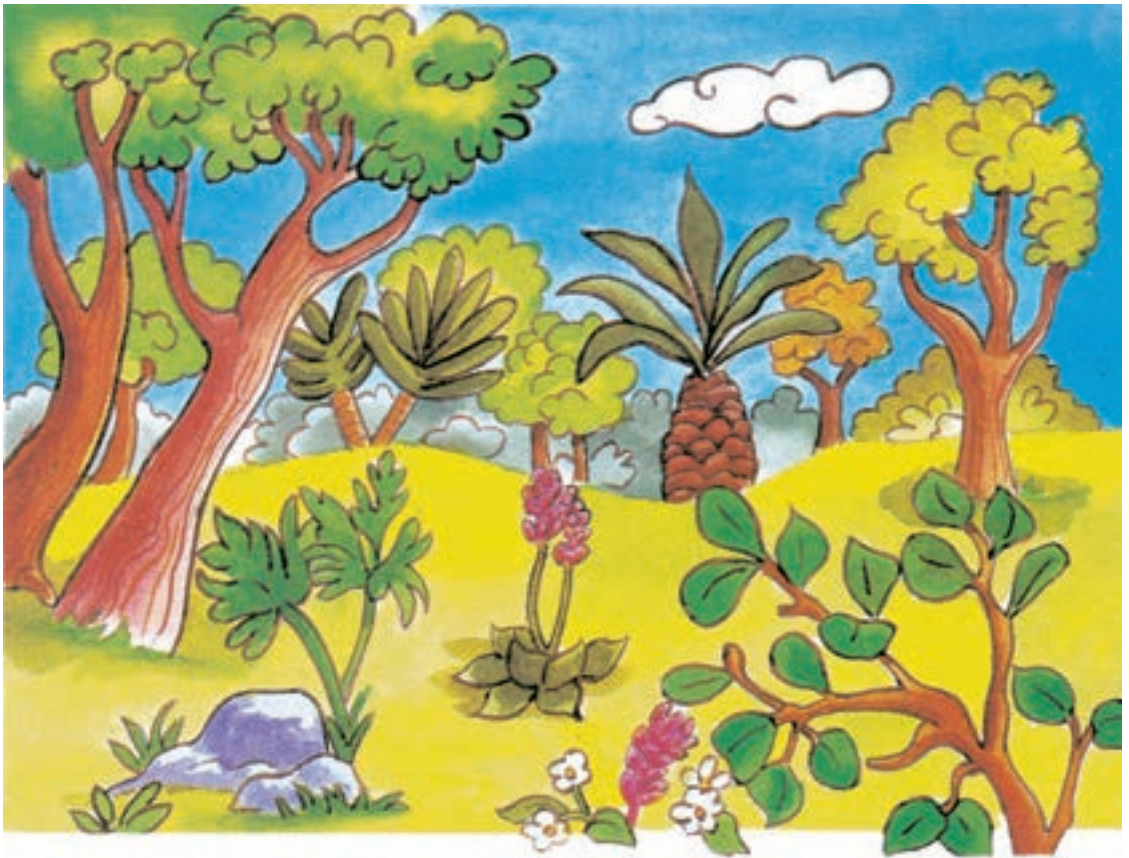
køwø bi winu yøk.

køwø bi ay tsuxpa.

køwø bi patanux putsputs.

Bi kuydøkay.

Nømxukpa bi kuydøkay, jøyø poxukø tuman
bi naxjønän, okmanxukø jejokmae tuman
bi pøng jønang, jejxukø nøjo, yaki ya
tukø, degaji jemjik pøng muxoyø ke teempa
iy ixtenxukø.

Deguinjo yaki mayø ya tuko, øy muxukø
øxta øy maøxukpam.

Jowane bi tsame.

Bin jaatong məjmø mok øy nipø amintøk
Ya mok nipø bin jaatong.

Amintøk de jøyø tuktamø.
Ya de jøyø tuktamø yø amintø.

Xøk maedamø yø' jaama'.
Ya de xøk maedamø yø' amintø.

Ga' yooma tijø jøytijø.
ya tijø jeytijø bi yooma'.

Xøng'anemø tøjøk maxantøkjo.
Ya xøng'anemø tøjøk maxantøkjo.

yan ixpøkø jøytijø.

yampa tijø paokjø.

Nøti tijø mejiku.

yaknøkmuxøyankejo

Jayø bi tsame øm nømpaji nøti.

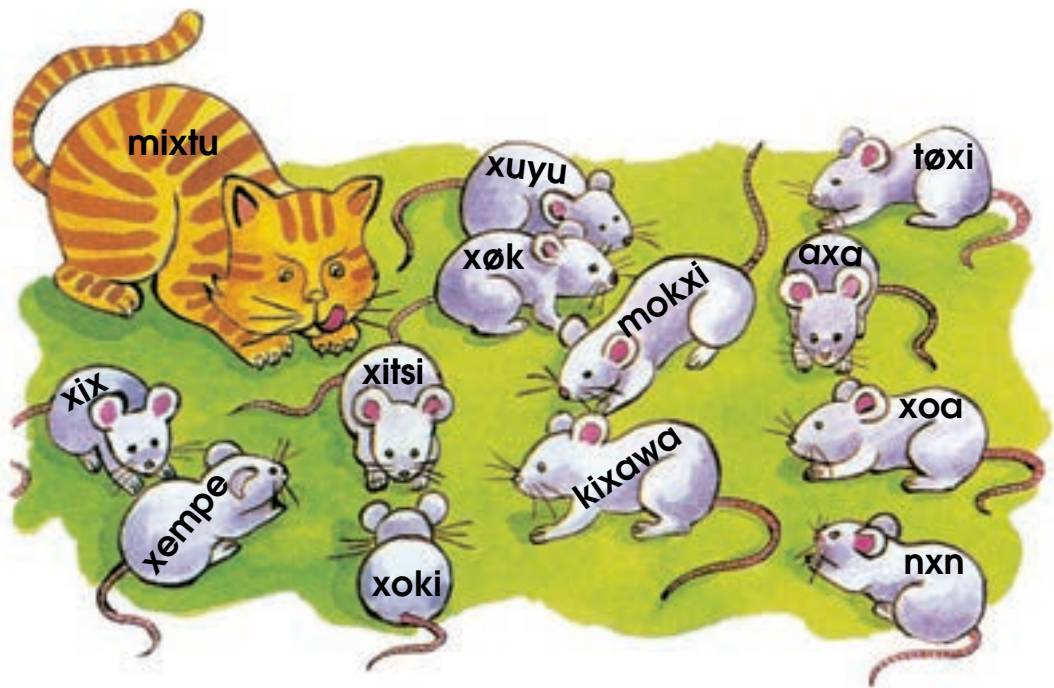
Tøjøk de tijø tsamkuyjo.

Wøkpajak møjmø joa'.

Bi kotsøkjo takpa bi tuj.

Ya minø bi muxobak pøngdøkay.

Yay nimanwakxukø bi maxantøk.

Jayø bi tsame øy tsøkpa

Bi yooma'døkay
ø y pøxukpa

Jemji xenjo iy
pønøkxukpa
etsxukpa go'.

Wipka chik pajak
aka iy tsømwikpa
biy tøk.

Jak pajak y
jemji køxoba

Tøømpo xoxpa
go' bi xøk

ø y pejaxukpa
bi xøk xoxe

Jak pøng wøkpa
tun aka

Wikpa tsuji y
kukjaama'
momp.

Nejo wikxukpa
xoxpa tsapats
tukpa.

Tejixukpa
putsputsjo

Yooma' y jaate'
iy angikpa

Møjmø
yaje jejpa
neytumø

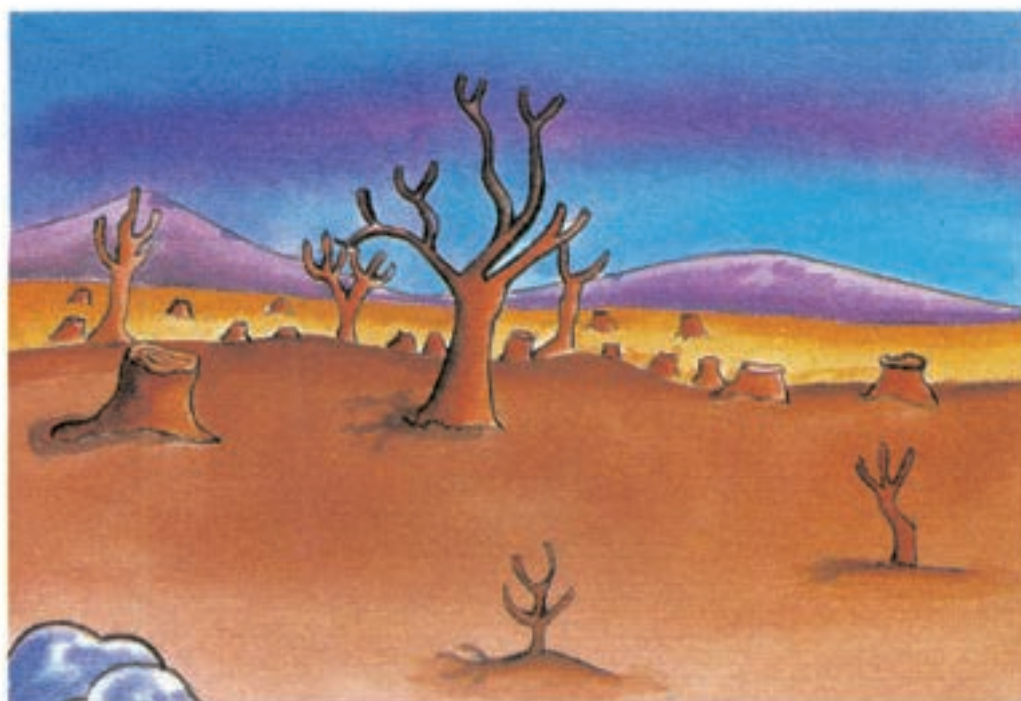
Bi wakxi xepe.

**Bi wakxi xepe minpa,
bi wakxi xepe nõkpa,
bi une monpa,
øy jamokuyjo biy mama.**

Jak tukø bi tsamkuy ixtenpampa bit.

**Ya tukø bi tsamkuy yan ixtentama
bi.**

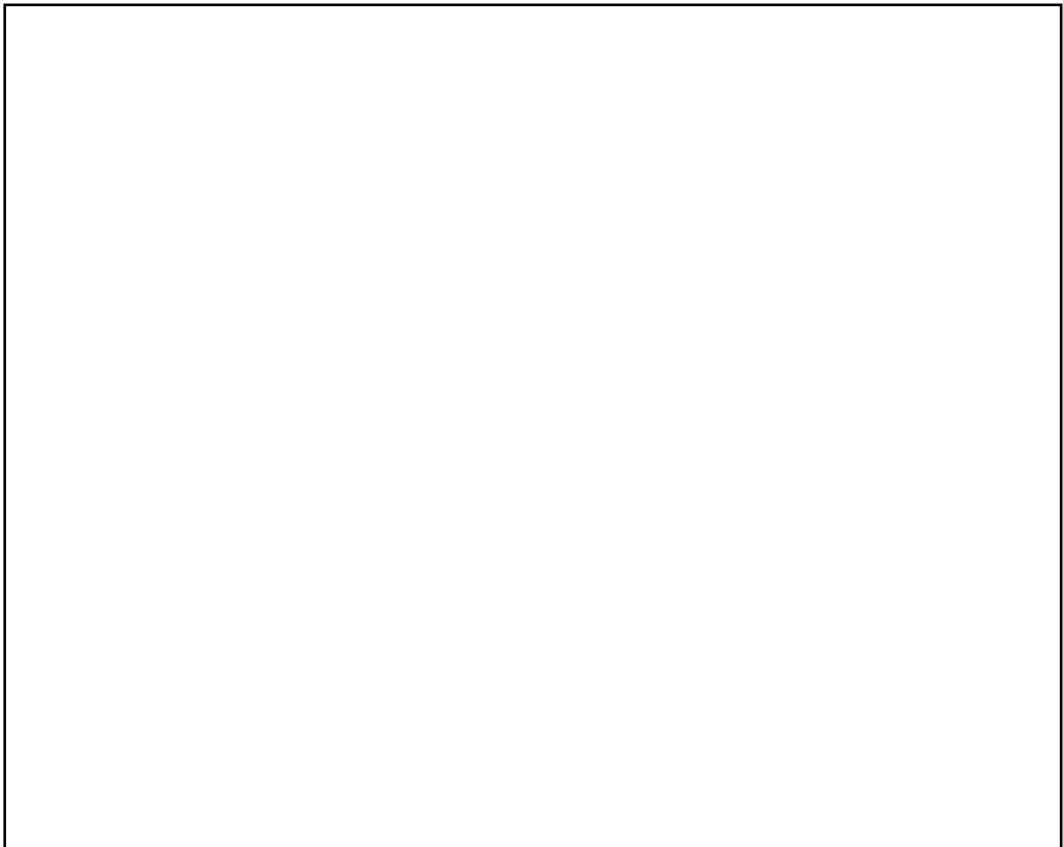
Ixtentam bi tsamkuy

Ya wøjø yak xuktamø bi tsamkuy,
ga'døkay de tsidampa je', tuj.

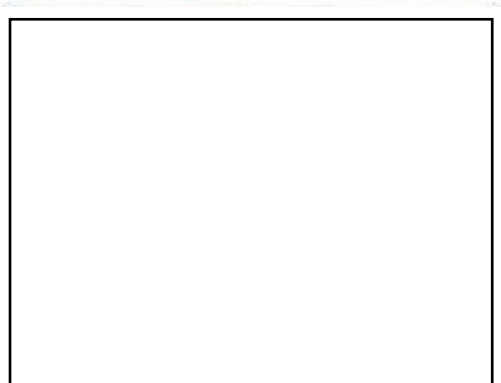
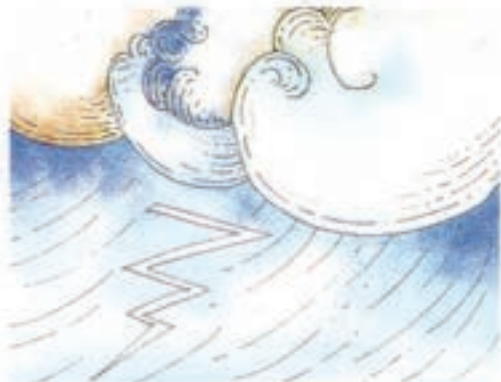
Yan ixtentama bi ya takan bi tuj, ya tenam
mokdøkay.

Nempa apønjdøkay ga' wenu iy
ixtenxuko deguinjonan.

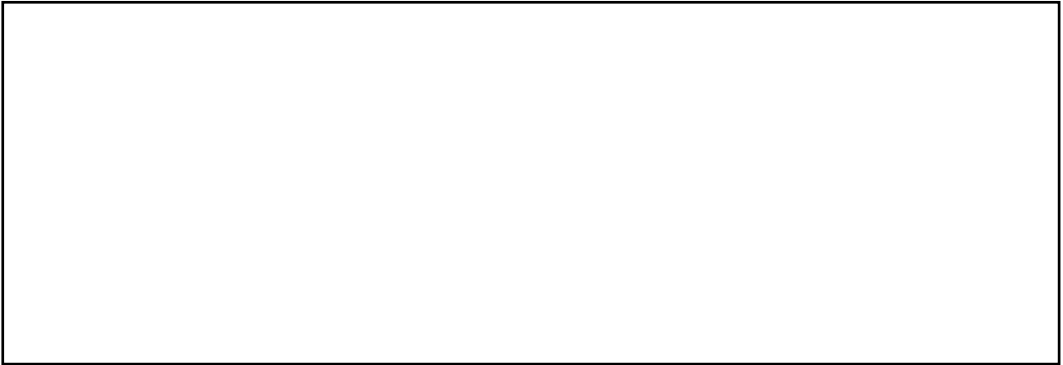

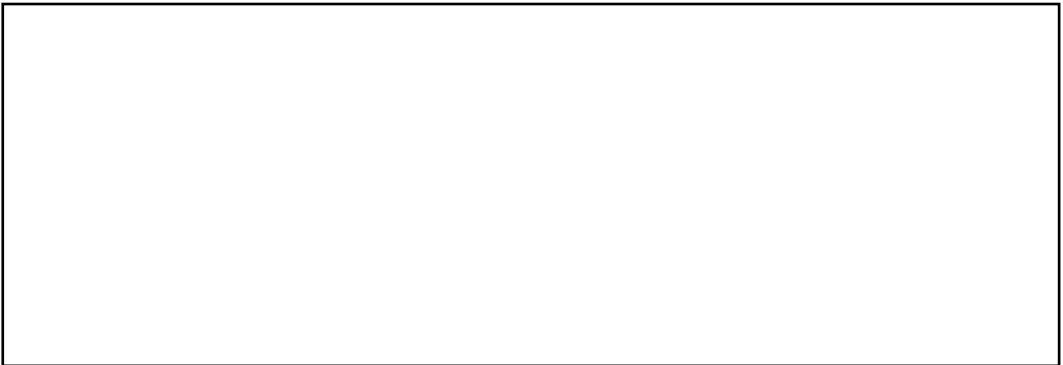
Bi une yak nømø tigo' xukpa bi tsamkuy.

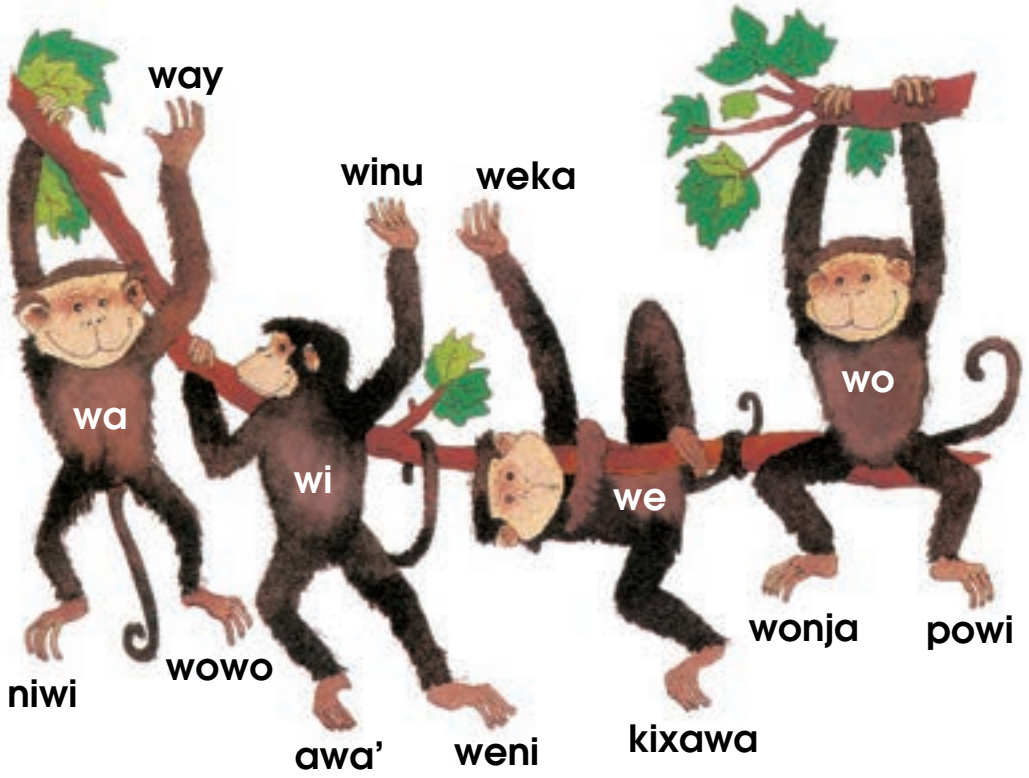

Jayø junang okwakø.

Tsøkø maktaxan pøng bi tsame

A large, empty rectangular box with a black border, intended for writing or drawing.A large, empty rectangular box with a black border, intended for writing or drawing.A large, empty rectangular box with a black border, intended for writing or drawing.A large, empty rectangular box with a black border, intended for writing or drawing.

Jayø bi ap tsawi øy nøji

wa

way

wi

winu

wo

wonja

we

weka

Antsoa bi ontsøk' okuy

Bi tsawi iy nøji wa møjmo apuqm, pøk
yojpam.

Nøytsi bi ap tsawi tuan tsame.

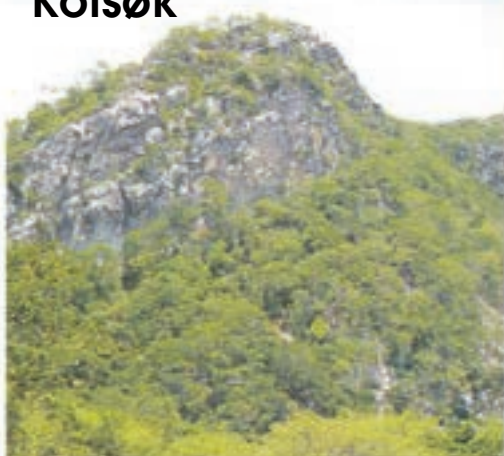
Ok tsawi wi iy nøji wi wikpa neytumø nøyti
manak.

Jayø bi tsame yay angitø.

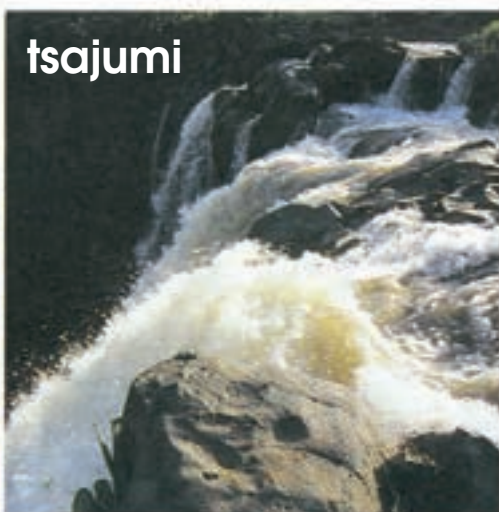
Chik tsawi iy nøji wø, wakxingnam,
angjøkpay kuy wite.

Jayetuan tsame

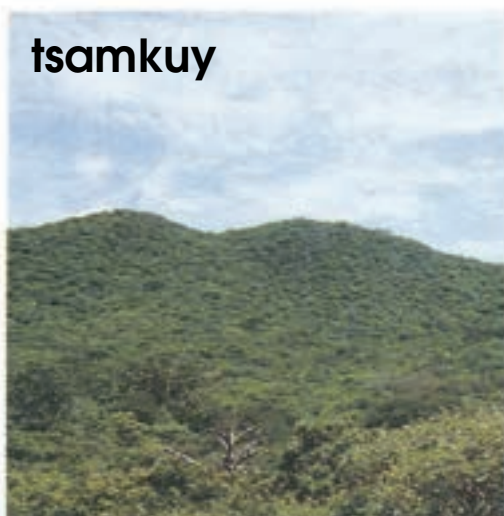
Kotsøk

tsajumi

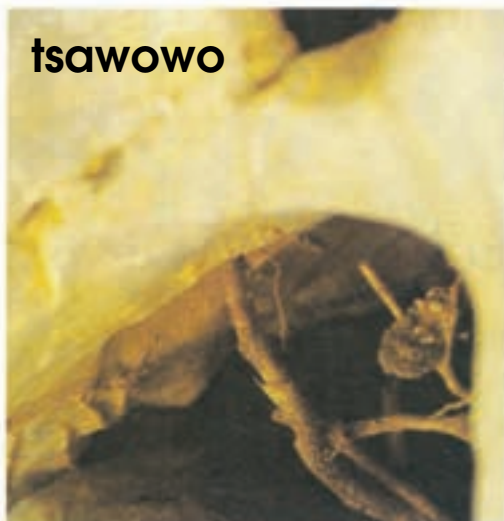
tsamkuy

jøng

tsawowo

tun

Bi tsamkuy jak maxø

**Bin kumkuy angtome teji kotsøk, gay nø
tsawowo, tsamkuy.**

**Bi tundøkay yøjøn kajan nukoy-xukpa,
aptsa'døkay woynøxukø jemji amadampa
junang tsonxuko.**

Kuyjok yoya.

Bi kumkuyjo teji xøjø anmaldøkay.

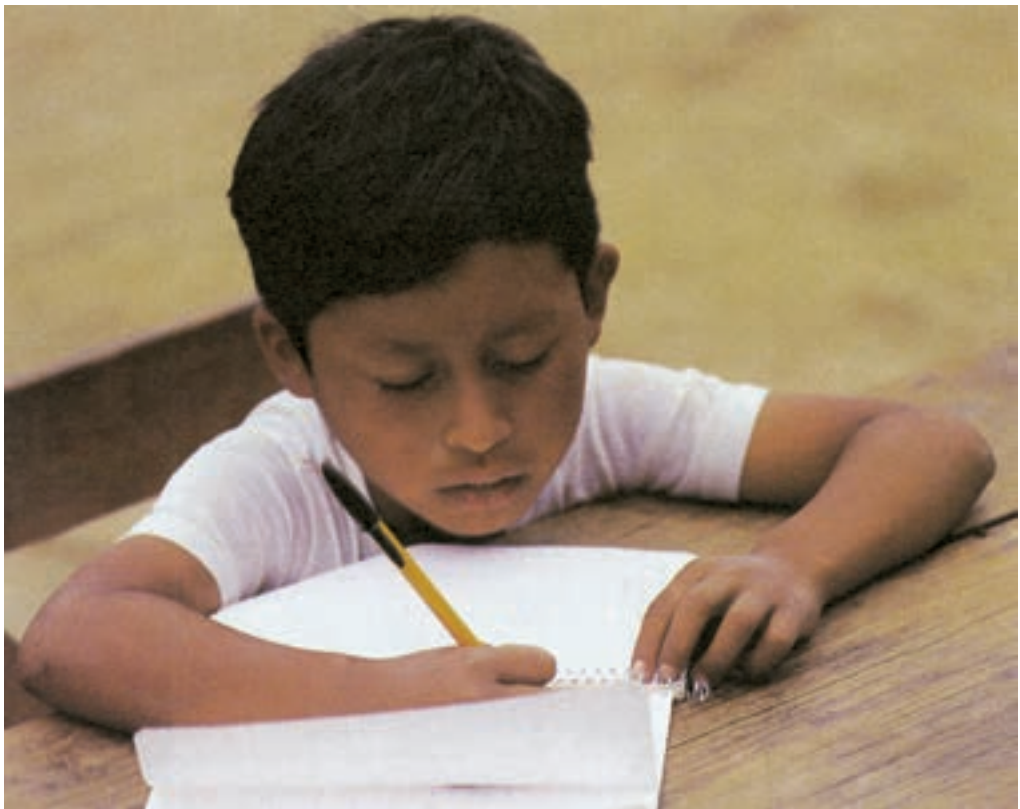
**Jeixukpa: kajang, mø'a, kuyoya, axa,
kuymixtu, juyønø, piyu, nu, yoya, koke.**

Jayja bi “,” bi tsamejo.

**Yø kumkuyjo øy pønukpa møjmo kuy
okox: iki, ukum, anaxa patánux møn piixi
winu.**

Nømø junang biy pøkjayø.

metsan marzo 1995

**Ye' jama' tijtamø bi muxoba jenan en
witamø kumkuy aka, møjmo yoma ixtamo,
tijtamø wøkpajakjo, en mintampakinixtamø
tunjo møjmo putsputs, nømtamø bin wik
awinjønän, eyak jama minpan ixtamo in
pintampa.**

Jayø bim tsøkø yøjama'

Bi winjok jaama' wantamø.

Bi kukjo jaama' tijø køpi pøki.

Bi tuanpøk jaama' tijøn ixi bin tatbida.

Maktaxanpøk jaama' tijøn ixtuki bin yome awindøkay.

Bi moxan jaama' tijen ixie bin tatbida.

Bi tujtan jaama' tijen wakax yakøxoyø.

Bi wøxtuktam jaama' de møtsøyø bin wit awin jøngang.

Døx in muxpa bin kumkuyjo jak tsamkuy.

Ney dexe teji møjmo kotsøk.

Bi wøkpajakjo jak koke.

Jamtsajo wikpa bi kajang.

Bin atsi mø'a yakawø.

Jayø bi “.” yay angitø.

Yujkuyjo yak tømapa bi mok.

Bi aaxa øy køxpa bi mok.

Ye amintø ya takø bi tuj.

Yaki ya xox ane køxø.

Jaypiyu wanpa
xønko nømpam.

Bi nu' wojpa neyiwe
tomøba.

Bi tsømokuy wejpa
i y n ø m p a
oreytanøk.

Bi najak wejpa
takpa bi tuj

Jayø junang wanpa bi piyudøkay

Bi mane' nømpa _____

bi wakax nømpa ma-a-a-a

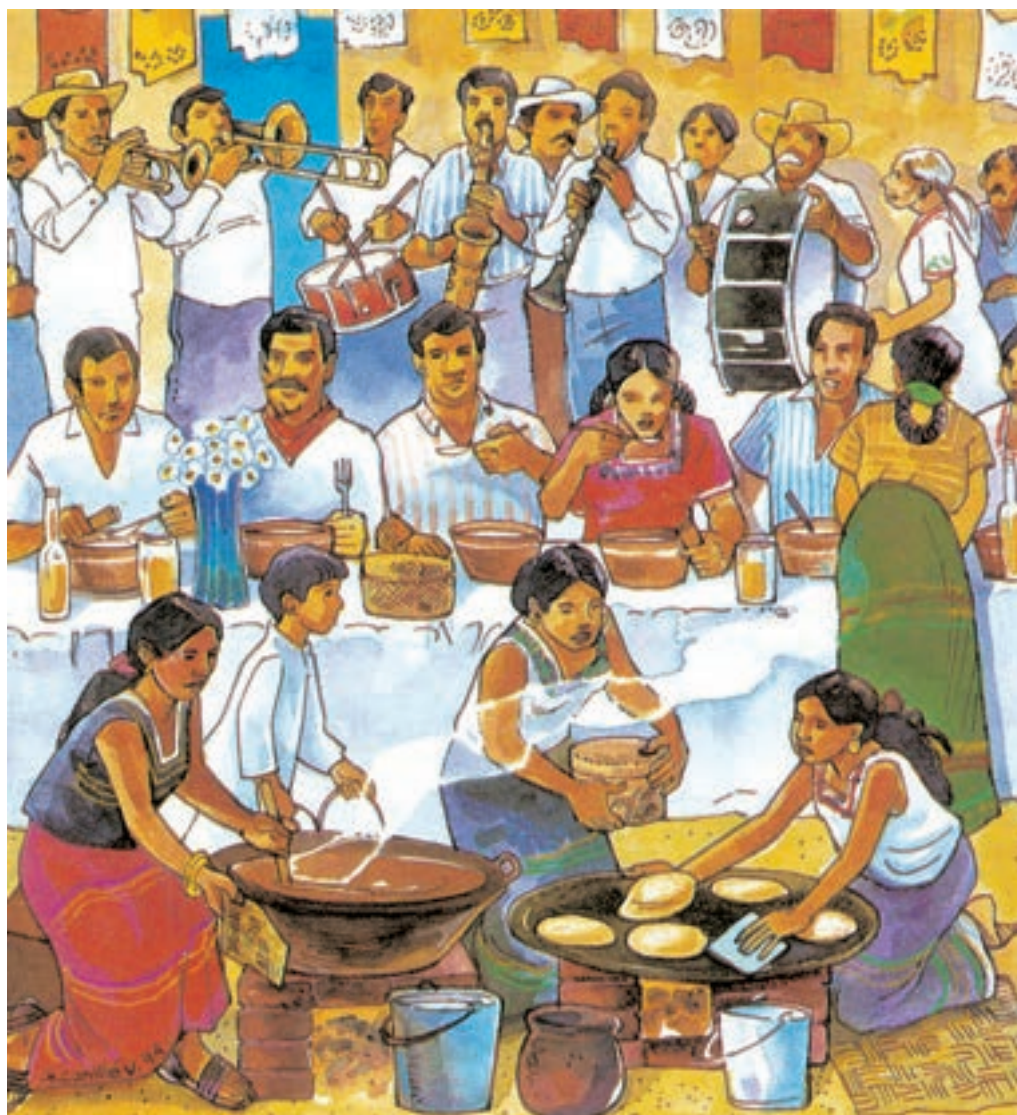

Bi chibo nømpa me-e-e-e

Bi najak nømpa wek-wek-wek

Bi matumu øy koxøapa bi komaxan yø
kumkuyjo. Jayam øy koxøaxukpa bi
komaxan.

Tsame junang tsøkømö tøk'anjø.

Deguinjo yøji ya kumkuy mayø, yø tum tsamkuy, yø komo tum okjejkuy tsøki ondeju' minpa dø kotsøkuayødøkay, kankutsøkjó, jøytiwaydøkay, minpay okjejkukø yøji, nøkxukpago' Chimalapiya, popo pøngdøkay gaji jøjpa, gaji bi nøkpay matsøkxukø y juyo-xukpa. Degaji ga amintø minam bi pøngdøkay kopainalapø. Degaji bi kumkuyjo jatedøkay maixukø bi komaxan ya tøjitø kopainala, tøjitøpa tum kumkuyjo øy nøji.

Tøk'anjø. Yaki ya muxo ju' patømpa. Degaji bi apøngdøkay maixpay minxukø y maixøja yako winøkoba. Minxuko makan ko metsan pøng, øy kapminxuko bi komaxan. Naxminxukø tsamkuyjon, gaji mongxukø, ney gaji maixukpa. Møjmø jama' tungaxukø, yøtsxukø tum tsamkuyjo iy nøji sitio, xanganwakø. Gaji maixø tum pøng kø tomøxukpam.

Yøtsxukø tum chikpajakjo, gaji øy pakxukø bi møa metsødøkay tøk'anjø. øy ontsøkøxukø tiy møtsxukpa, antsongoxukø øy møtsxukpa tum kumkuy øy nøji tøk'anjø, øy pøkminxukpa tum komaxan, jøjtøba ga' kumkuyjo. Dexe tsøkøømø bi kumkuy.

Angpøn pøng øy tsøki.

Bi angpøn pøndøkay winjo jejokmanxukø yø dø naxjo, pitsko ga'døkay øy yak pøkjaxukø muxokuydøk eyak pøngdøkay. Gaxe powø iy kumkuydøkay.

Bi mok nipkuy øy jøxtsøkø bi angpøn pøndøkay, dexe dey jemji yoxopa.

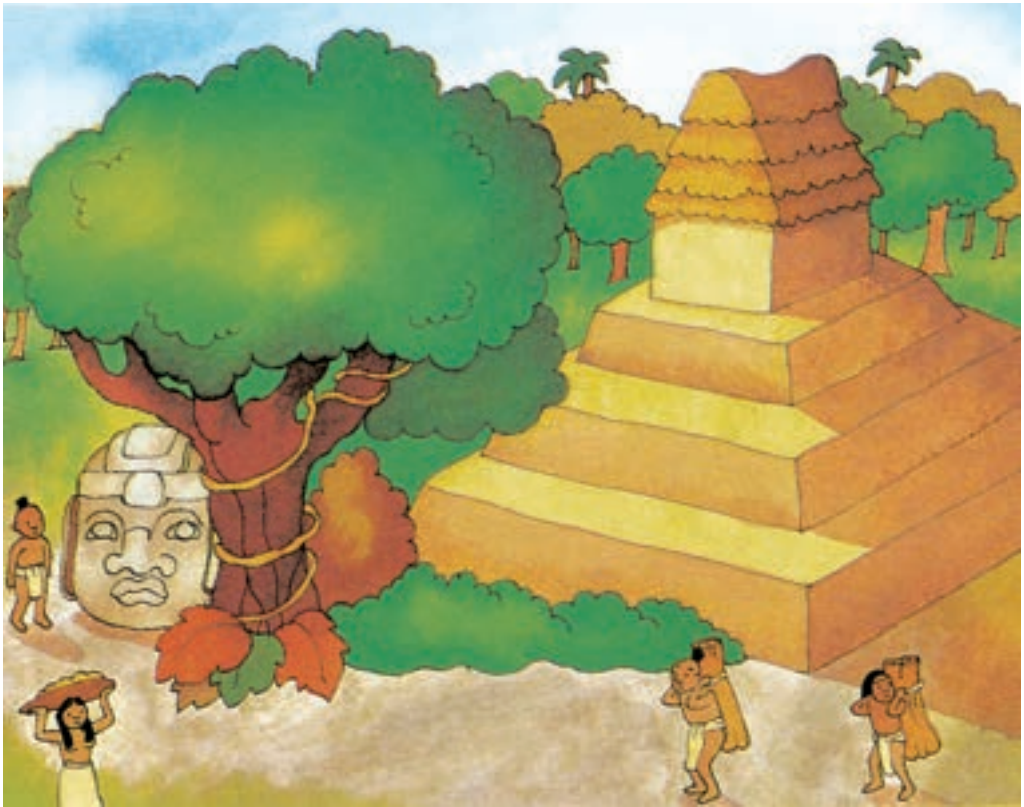
Ney dexe ga'døkay xuyu tsøkxukø.

Bi winjok angpøn pøngdøkay øy jøxtsøkxukø bi mae'.

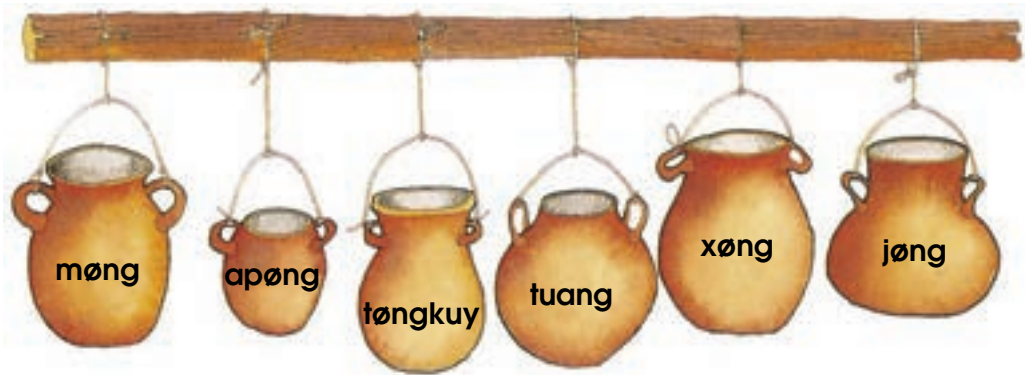
Ney ga'døkay jøxtsøkoyø bi xepe mae'.

Nax nokojobk pøngdøkay

Bi nax nokojobk pøngdøkay, winjo mok nipokmanxukø biy kumkuyujo, øy nipxukpaji, niwanøxukpa bi nax, yotsønømpa, nax øy koyumi øy tsøkjaxukpa uy kinkawø, tsønøkøtakpa. Tum apøng winabay nøkø, nøkpay winxatswakø bi nax øy kopak, jøxpoypa bi nena', uwi yøkjowitøyo ga' yoxkuy.

Xøng

Jayø tujtan tsame.

Tøjøk _____ tsøxukø bin tøkjo y
_____ peene antun aka.

Tum _____ øy winxømpa bi
_____ pøngdøkay.

Ap _____ yowø bi xempe
oy kopakjo.

Bi yujkuy møjmo _____ pitsko
Yam tokoyø.

Jayø bi tsame øm tsøkjaba.

Bi apøng jepa' biy tøkjo.

Tuang_____.

Xøng_____.

Jøng_____.

Kajang_____.

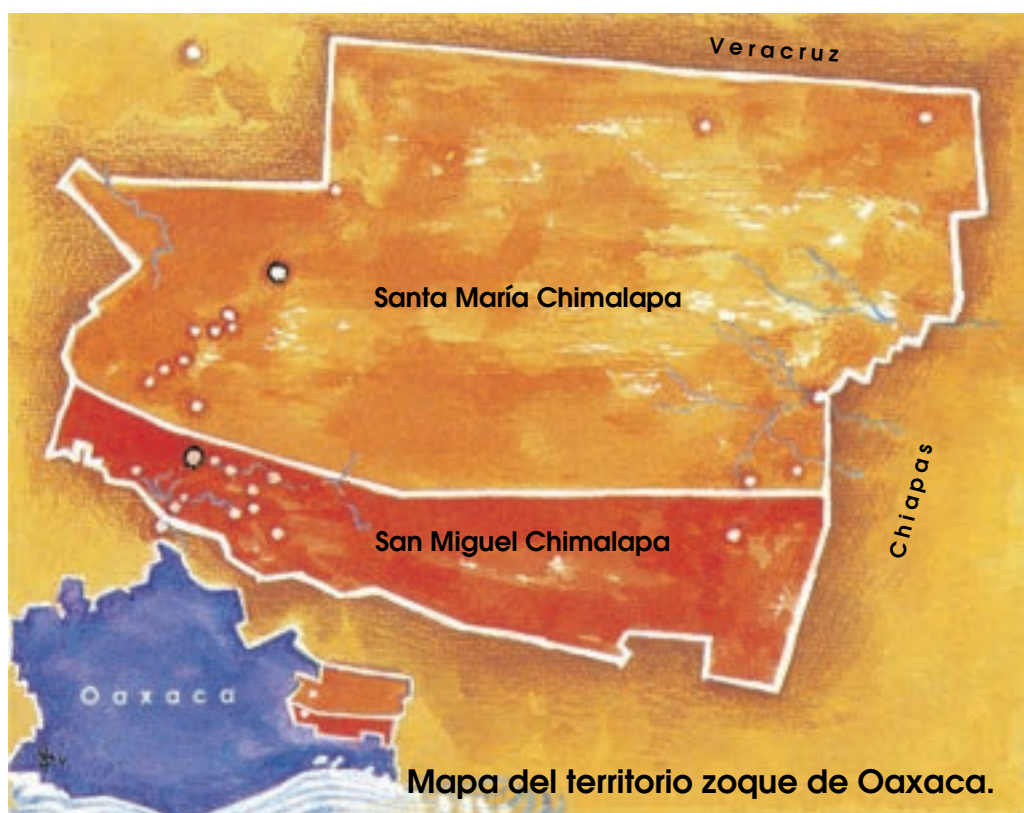
Ga'jønang_____.

Angpøn pøngdøkay.

Bi angpøn pøngdøkay yøtsxukø yø naxjo møjmo jayam, okmangø bi tukxi gaja øy jejpaji winjo, dø bi yay tøkukø pitsømxukø gajan.

Møtsokmawø minxukø bi ayuuk pøngdøkay jønang ga'døkay jønang ga'døkay nukoyxukø jønjonang y bi ney tatbidadøkay øy møtsxukø tsamkuy jønang. Dexe yøtsxukø yøji.

Nøx nax.

Ye nax jejtampaji øy juyxukø ney tatbidadøkay pøtam møjmo amintø øy juyxukan.

Deguinjo yøtspa mayø axta paokjø. Døy møxiwam, de niwaktamawø.

Kotsøk.

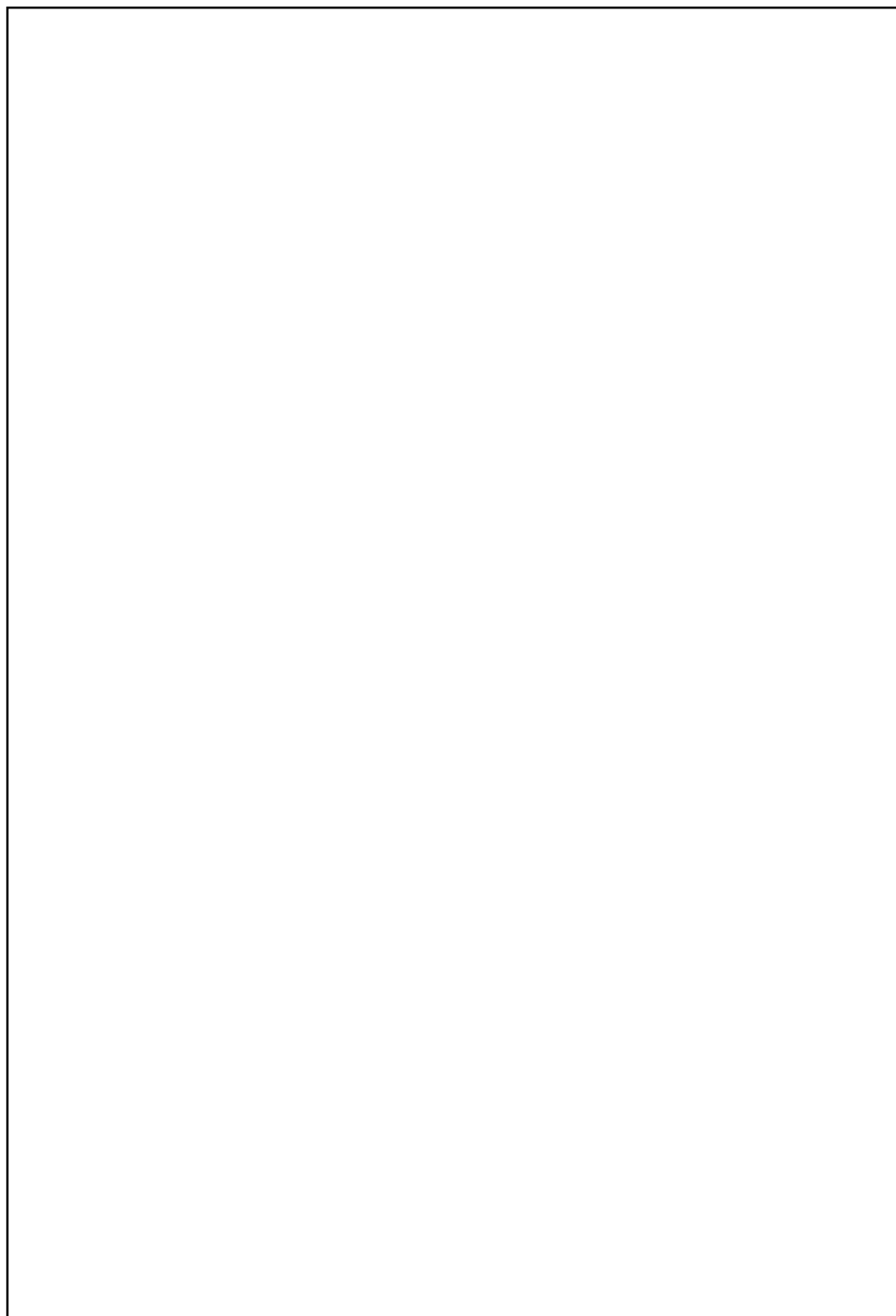
Pilakomun ga' nax maxan, gaji nøkxukpa deguinjoja' ney tatbidadøkay øy tsøkjaxukø bi nax kopak, wejø go' yak patømxukø.

Waynøji.

Waynøji møjmø amintø øy kowikxukø bi apøngdøkay' gaji nøkpay tsøkjaxukø biy koyumi yak tøma biy mok niipidøkay.

Nømø tí xøng øy tsøkxukpa junang y jutiya.

Apøng tsampa.

**Yø jaama' mix tsøkjapa døm koxøn, øm
ixtenpago' yø chikxa, yak nijamine dey win,
yak øy wite weje tun, nønti ke yak
jukwituoba de nenxawa uy tsonpa dey
wikpaji.**

Chimalapiya.

Chimalapiya tijø bi winjok kumkuy, tsøkømo
bi angpøn pøngdøkay nax, gaji
jøjokmanxukø bi winjo yøtsxukø
pøngdøkay. Møjmø jayxukø jeixukø gaji.
Pitsømxukø, okmangø bi jinøk putsì, wenu
kanømo.

Bi chikxa.

Bi chikxa yoxpa kuyjo, minpa gajang nøkpa
nøjo ya okeja, ya moa tøkjo, tiyati øy
tsøkmøxpa.

Biy awindøkay øy amapa junang yoxpa bi
atsi, ney gaxe tsøkxukpa ga'døkay, øy
okwitøxukpa yujkuyjo.

Tsøkø bi tøjwø biy nøji.

chik yom'une

chikxa

Yøji tijø tum kumkuy, yaje øy angiktijxukø bi wøkpajak.

Nømxukpa tome bi pøngdøkay yoxukpa. Gaji maxantøk tsøkxukø.

Degaji nimanyojxukø deji køtakxukø.

Jayø bi tsame in jowane.

Deguinjo _____ jejtamø.

_____ bi nø' øn pøktampa.

Jømji nøkpay mok pøkø _____.

_____ angmayø bim jaatong.

_____ pøtø eyajong.

Komaxan øy xøng.

Yø komaxan jømji amintø øy koxøaxukpa, bi atspøngdøkay møyjaxukpa biy matumu. Bi xøng tsøkømpa tudujtan xepe kinan, moxan jaama' jaypa bi xøng, bi matumudøkay øy kotenpa bi komaxan, yay pønøkja wøjø bi komaxan øy koxøn, nøyti pøkjaba biy manakdøkay.

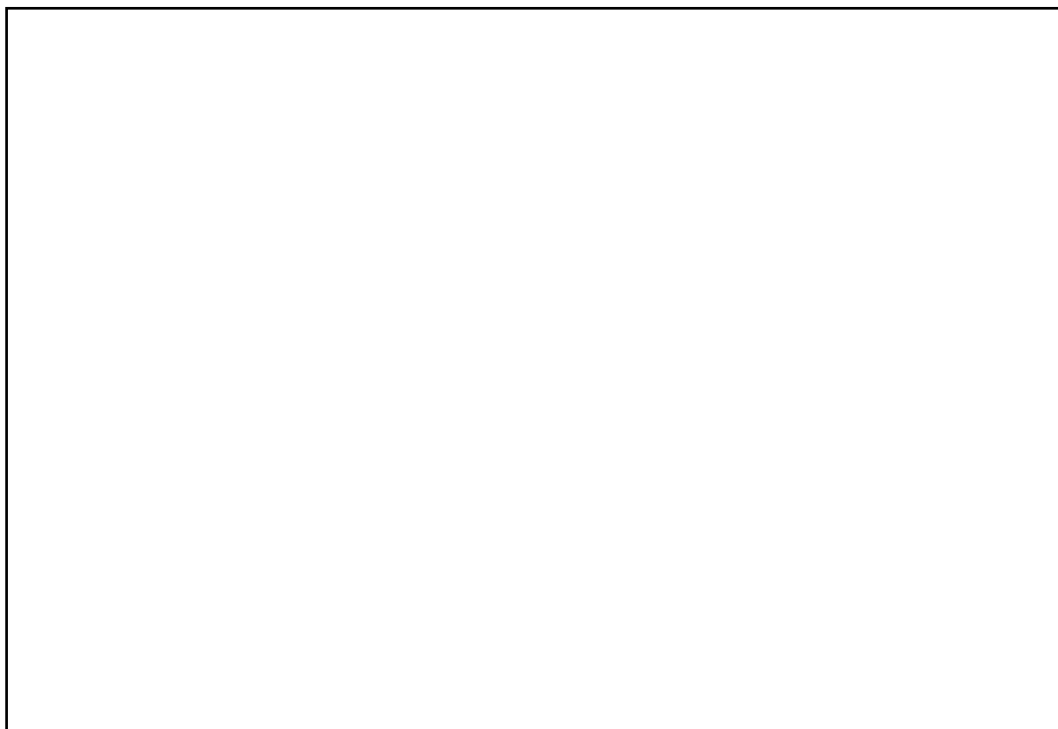
Xøng øtskuy.

Nøy jaatongdøkay øy koxøaxukpa mayø tum komaxan. Øtspay wikxukø itijo, maxantøk aka, nøts pøkwikxukpa, kake. Makan pøng okwik'oba. Bi juxtixa øy wøjpa bi chixxadøkay øy ixtønpago' Matumutøji yø komaxan.

Tsøkø tum xøng øm muxpa.

Jayø junang tsøkømpa bi xøng.

Komaxan ap Miguel.

Xomaxan korpus kristi.

Komaxan Eskipula.

Komaxan ap Bernardo.

Komaxan Juana de Arko.

Komaxan José.

Xemana komaxan.

Kawampe iy jaama'

Surperpen.

Bi surpenpen komi.

Putsputs bi surpenpendøkay.

Tum pøng tsapats surpenpen nukpa.

Wakxi surpenpen kekpay wite.

Bi surpenpen.

**Tum surpenpen
pexpexyakoba jøyøjo
muje tujo wikpa,
me wakxi une
øy matonpa biy mama otowe,
y tung'apa ponji, ponji.**

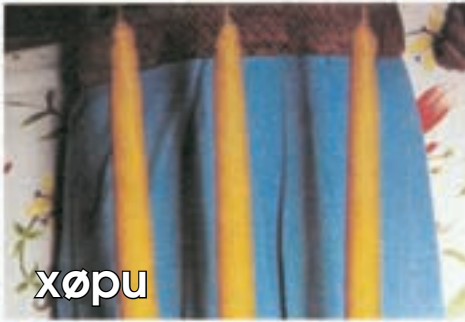

Kawampø monkuy.

Døm kawam nõko tuman øm wøjabaji, nõnti kem yak maixoyø øm witi. Øm kotenpa døm manakdøkay, øy yoxpaji, øy wikxukpaji, øm ixtenxukpa. Døm pønøkpa øm yøk ukuydøkay.

xøpu

jøødøkay

yo'døkay

juki

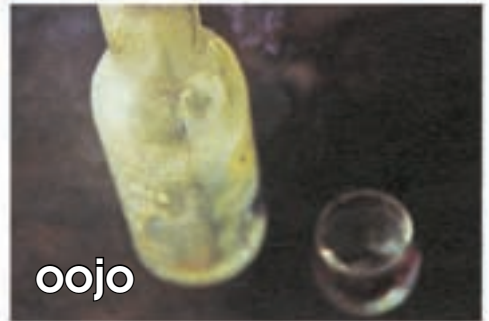
tamnø'

tømdøkay

kuy ankax

oojo

omokuy

tam oojo

Nømxukpa ney jaatong-
døkay, pankuktsu wikpa
bi kawampødøk.
Pitsønjo tej'eya iy
tsonpa bi nenxawa,
degaji toyøpa, øy yak
nøpujpa iy win wøjøaba
go'.

Matumu ya wøjø nøkø
kanømöji, nømoba øy
tsongø nenaxawa,
neydexe bi atspøndøkay
komaxan ixtenpa ya
nøkø.

Yooma' jomanakøyo
biy une ya nømo
øy jøxmøkxø anjon
kanømö bi. Biy jaaya
nøkøy kotsongoyø
bit, teji køy koomø
bi une, uy tsong'øgo'
bi nenaxawa.

Tsøkø tum monkuy kawampø øyti.

Nømø tiyanja pønøkpa tum kawampø.

Yom'une tsøkuy.

Døxja mintamø mix okpoynuktamø døm tøkjo, øm otowtukpa bi, døm yomanak tsioyam dey tsame, ney pøkxukøpa jay'une jønang. Mix øm muxpa jemji yøtspa biy amintø mø' møtsapago'. Jay'une iy jaatong nimpa, øy jaxaketøpa bim yomanak.

Dey mix ti bim nømpa, nømpa øm pøktsongø bi neytsiokuy, pixko døxja øn komintamø.

Bi apøngdøkay øy tsamjaxukpa bi “komaxan” yakø iy kotena bi awindøkay øy wikxukpaji, ney dexe yoxpaywitøji. Øy “winxatswakpa” biy kopak, yak pitsømø bi “nena”, øy wøjpa bi “komaxan” uy tsake neytumø.

Yø kumkuyjo mø’ “tsøknømpa” nøkpa bi jay’une’ øy jaatong, awin mètspa iy pønøkpa nø tum tsampøng. Bi yom’une’ jaatong “otoutukpa” øy muxpa bit, ke biy yomanak øy jayaba yoxpak pøng, ya mokoytuku.

Biy yomanak øy ontsøkøba naxe bi øy “otoutsiwam” bi jay’une’.

Dexe tsøkømpa tum yoma’tseke.

Tsøkø eyak tsame ama junong tsøki.

døx

døxja'

Døx køxoba angnamtsu.

Døxja' køxodampa angnamtsu.

Døx yo' køxpa.

Døxja' yo' køxtampa.

Døxja' pajakpø køxtamø.

Døxja pajakpø køxtamam.

Yaktanø bi jayø

døx

døxja'

Døx yoxpa joji.

Døxja' nøktampa waynøji.

Døx _____

Døxja' _____

Døx _____

Døxja' _____

Døx _____

Døxja' _____

Yooma' øy yote.

Bi yooma' øy axa y biy tsepe kejpa ney windøkay jutøn dø mintamø. Bi axa tum yote, ney tsetsedøkay øy tsøkxukpa biy yøkwijdøk. Jemji iy tsøkpa biy yøkwij. Yaki ya yote juyø.

Pitsko axa y tsepe te'empa ney jejkuyja go'.

Chimalapa

Nøji ke nøjõtøpa
tsima taxø de lapa,
jamatin ixpøkøji
øy angtene ya ixkomuxin.

Chimalapa
yawa y tsuxtsux
de muk y yoxkuy
wøkpack øy nø'
surpenpendøkay yaktsinpa.

Bi nø nenpa
powe pøtokuy tsøkpa
bi koke nukpadøkay
pøxxukpa gaji.

Teji øy wøjø nax
tsapjø øy tsøkøpø
møjmo wøjø
øm pøwøk kumkuy

Bi tøk'anjøk yom'une.

**Døx øn wanpa dø tøk'anjøk yom'une
øn son døm kumkuyjo
y pitsønjo døx mix øn tøpa
mosa yom'une, døx bim koyumi.**

**Um nømø kø jø, um nømø kø nøti
si pitsønjo døx mix øn tøpa
si pitsønjo døx mix øn tøpa
mosa yom'une, døx bim koyumi.**

**Tøk'anjø døn kumkuy
dønde popa gue moso jøyø
y pitsønjo døx mix øn tøpa
mosa yom'une, døx bim koyumi.**

**Axta gaja gue tsamkuyjo
patømpa gue tøk'anjøk yom'une
komo tum angamtsuk jøyø
domo tum angnantsuk jøyø**

Yøjama tijø bin awin tsamkuyjo.

Nøktampa joji jøytijø.

Yoxokmanxukø tøjøk muxobadøkay.

Juxtixa kotsonkuy tsøkpa wøxtøkji.

Yøynam nøktampan tsintama.

Jopiwø tsame joji, tøjøk, yøjama y jayø.

Bin jatong mine _____ paokjøng.

Døx nøkpa _____ yoxe yujkuyjo.

_____ nuxpa ane køxtamø.

Kokijdøkay xøaxukpa _____.

_____ minxukpa yoyadøkay.

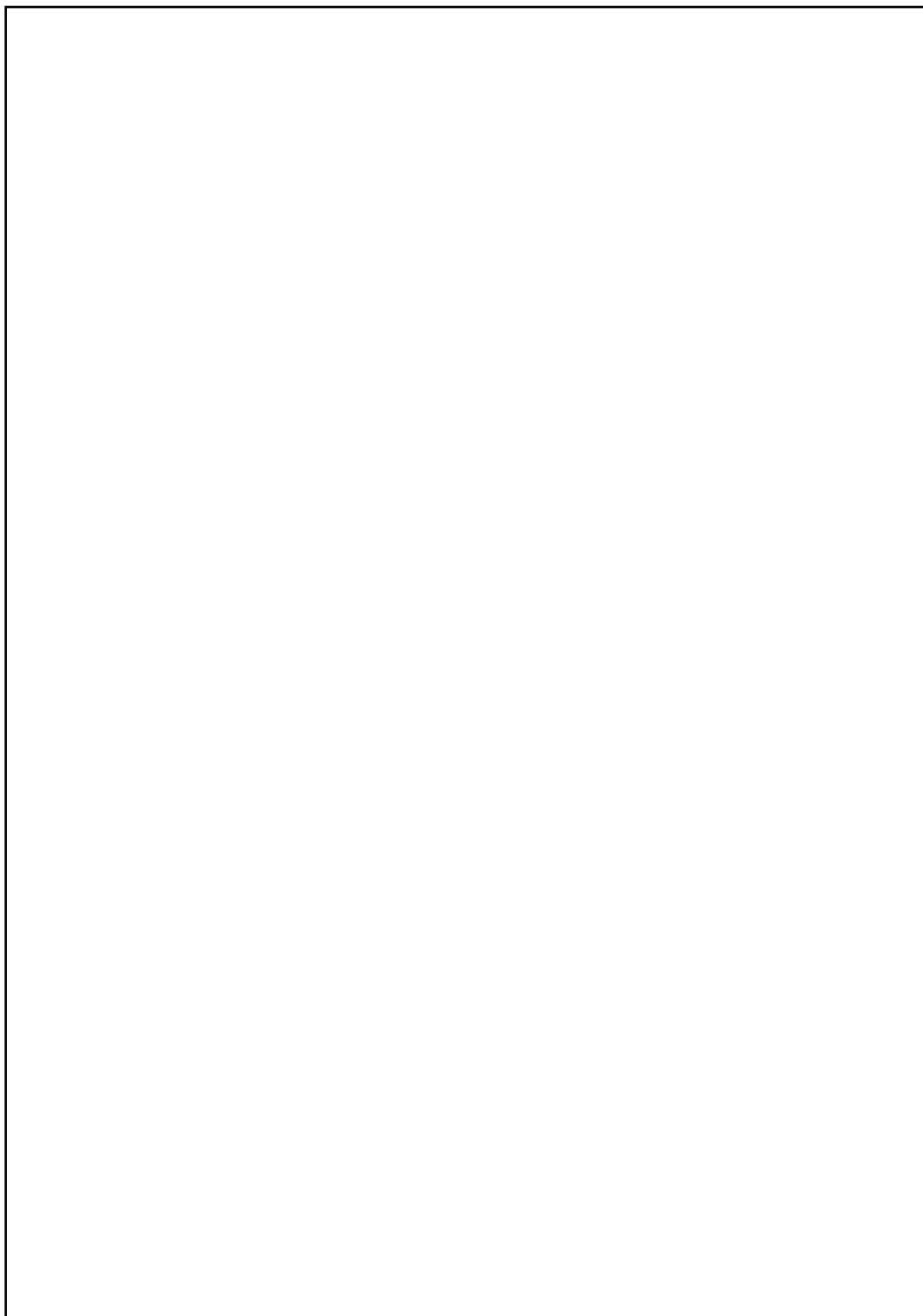

Neguikjok møtsi

Yø møtsi øy møtsøxukpa metsan u tuang une', tøji key tøngxukø tum konok kuy, øy wojaxukpa bi kuy øy tsokoy. Degaji jojipa tum wanin kuypit. Møtsøokmanxukpa biy wit awindøkay jønang.

Tenxukpa yaji, ya tome'.

Nømø eyak møtsi y jayø junang
møtsøxukpa.

¿Ti bim nøji mix?

Ti biy nøji bi pøng tijø tøkjo.

¿Jutiya tijtamø kotsøkjo?

Jutiya nøktampa wøkpajakjo.

¿Tigo' øm nøktøbam døm tøkjonang?

Tigo' yam tsakømø tøkjo.

¿lwø tijø tøjøk yujkuyjo.

lwø yøtsø døm yujkuyjo.

¿iwø iy axa dø'?

¿Tí jupipik tsøkxukø?

¿Junang øy tsøkxukø bi axa?

¿Jutiya øy juyxukø bi axa?

¿Ju' øy maøxukpa bi axa?

¿lwø jønang øy pøwø bi axa?

¿Tijønang tsøkxukø bi axa?

¿Tigp' wakxin bi axa?

Jowanø bi tsame.

¿lwø tijø tøjøk maxantøkjo?

¿Tí biy koyukaxukpa yooma'døkay?

¿Junang øm yøtsø tøkjo?

¿Jutiya nøktampa xokijo?

¿Ju' tej'awø bin kanka?

¿lwø jønang yoxtampa joji?

¿Tijønang dø køpi tøngtampa?

¿Tigo' dø nøkpa yø jaama'?

Apøng tsamøtsioba.

Bi angpøn tsame, øy tsamxukø nøy tatbida, nøy jaatong, ney dexe nenja øn tsamtampa. Jayam yø tsame øn otontampa. Nømxukpa bi apøngdøkay bi ney tsame minø eyak kumkuyjon. Gajak kumkuyjo tsamxukpa tuman nønja jønang. Pitsko ney tsame un okjoødamø, tsamtan ney awin jønang, ney jaatong jønang, ga'døkay øy muxukpa.

**tsiji
chiji**

**jay'une
jalon**

**surpenpen
susepe**

**nu'
wojpa**

**tsima
chima**

**kajang
ka'an**

**mono
tsaxkuy**

**kuru
kuymixtu**

Bi chiji wikpa tsamkuyjo.

Wøkpajakjo kekpa øy wite susepe.

Jalon angmaypa jøytijø.

Okø yomø ane' tsøkpa.

Apu chima jake ajtan.

løgay nøjo wikpa.

Yakchimpa taxø tøguy.

Tøk'anjø, moxan abril 1995.

Atsi

Joji dø nøktampa mənøjø, pitsko ya nemo
øn nøkø døm tøkjo, dø wituba gajan øn
tsøktampa bi yoxkuy.

Bim yomanak.

Jayø tum kono tsame.

Xokijo, maktaxan mayo 1995

Awin

Øøm nøkpa bi joji jøytijø, mix juyja tum kanka, wøxtøkji nøkpan døm tøkjo.

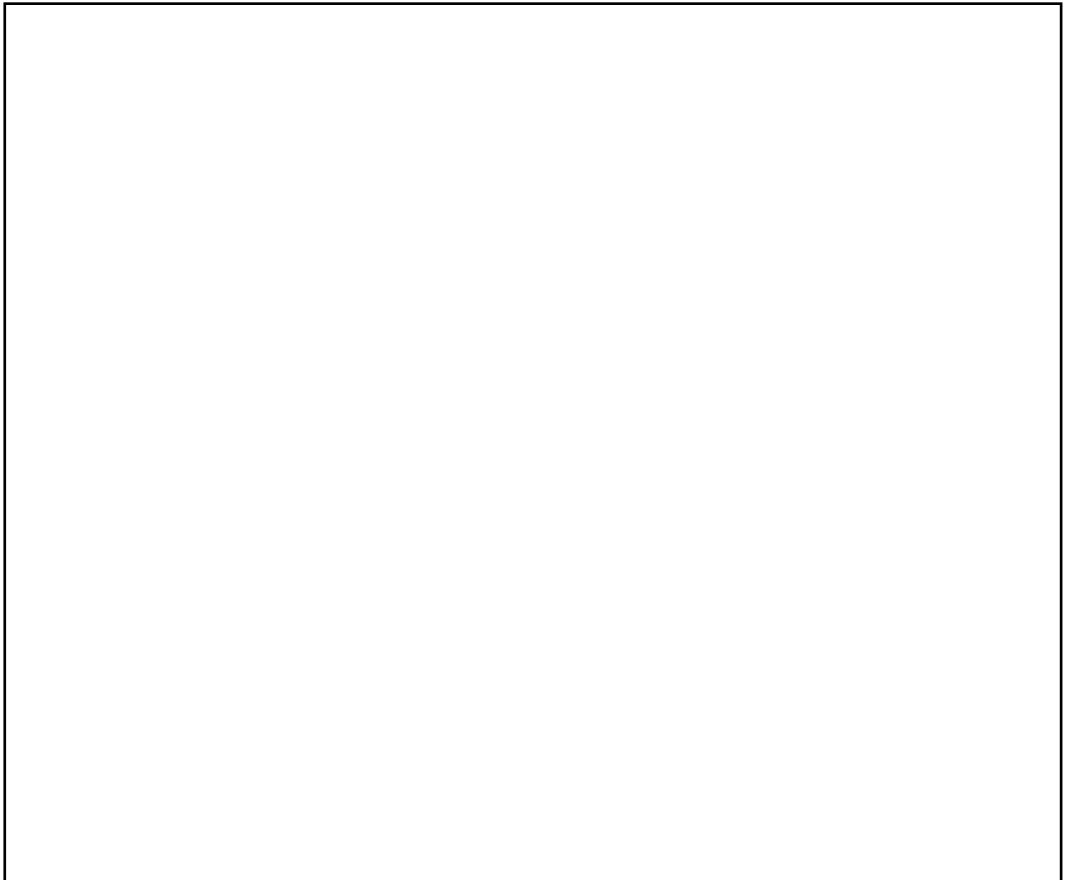
Tsøkøta eyak kono toto.

Jømji pøngdøkay.

Jømji bi pøndøkay, yampay yoja bi nø',
yakø pøtø bi juxtixa anji, gaji nømø øy
pøksongø bi jamatin.

Bi juxtixa

Jayø yøkjopoy okuy toto.

Tsamxukpa.

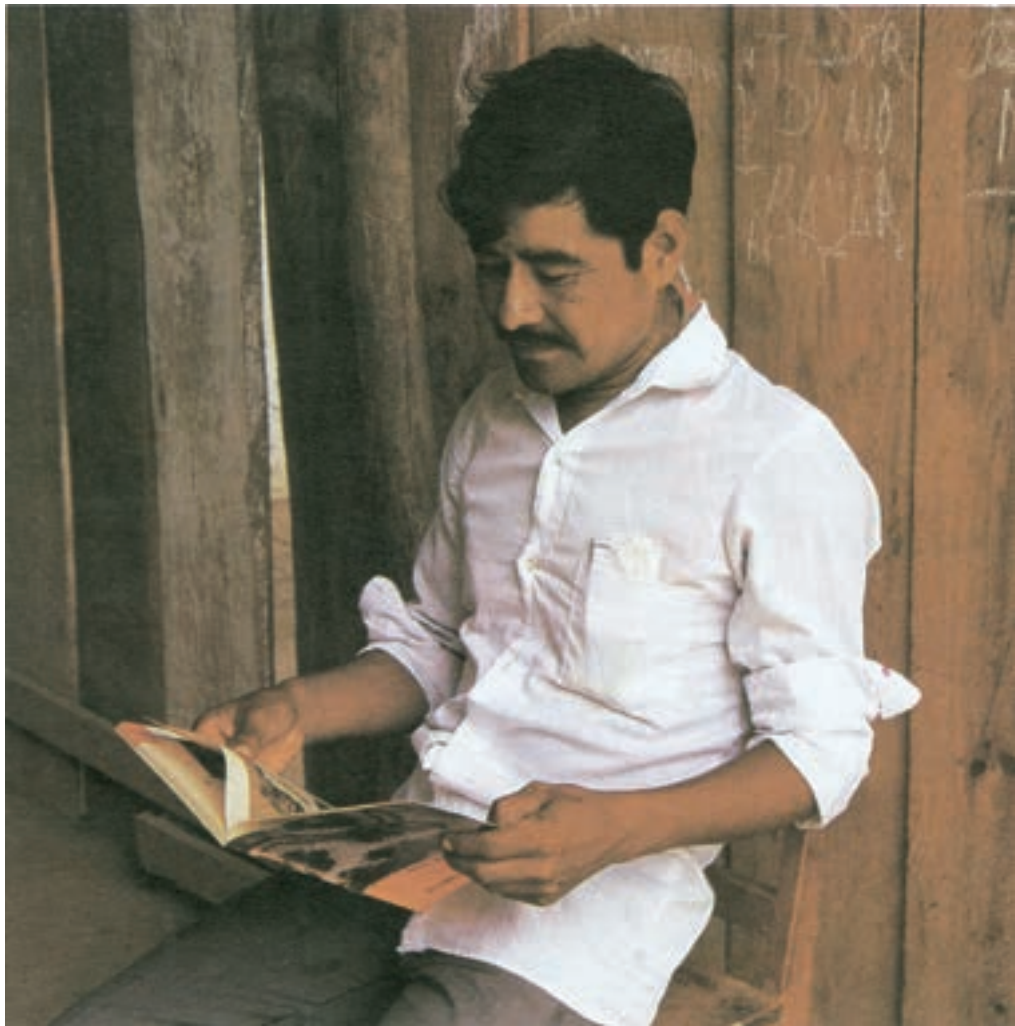
Tøjøk tijøn ixi anaxa gaja tsamkuyjo - ap
tsawidøkay xunø xukø kuy ankay køxi.

Ga' tsawidøkay jutønmo minxukpa, døx
nømpa- tsamkuyjon.

Nøti- ney gaji tomøjo ga' jøjxukpa - tigo'
tsumuknømpa nowajonang jukoyxukpa.

Jayø eyak tsame y bi chik raya.

Bi toto.

**Tum toto in oktsidampa nɔkpago' yajø.
Jømji nɔkpay octsiøyø, biy tøkjo øy
tsøxukpa, jayxukpa.**

**Bi jay'unedøkay øy toto tsixukpa biy
yoma'døkay. Jømji nɔmpa totopit nɔmoba
in nɔmø tun tsame yaki yay matoa.**

Ju' øy oksiøyø bi toto.

lwø øy oksi xukø bi toto.

Jaypa øm pønøkpa bi ttoto.

Toto pønøkpa jay'unedøkay.

Øy matonxukpa bi toto øy tsame.

A blank sheet of lined paper with horizontal ruling lines. The page is framed by a black border. The ruling lines are evenly spaced and extend across the width of the page, providing a guide for writing.

A vertical rectangular sheet of white paper with a thin black border. The page is ruled with 20 horizontal black lines, spaced evenly down the page. The lines are parallel and extend across the width of the page, leaving a small margin at the top and bottom. There is no text or other content on the page.

A vertical rectangular sheet of white paper with a thin black border. The page is ruled with horizontal black lines, creating approximately 20 equal-sized rows for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page.

A blank sheet of white paper with a black border. The page contains 20 horizontal black lines, evenly spaced, intended for writing. The lines are parallel and extend across most of the width of the page, leaving small margins on the left and right sides.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are 21 horizontal lines in total, creating 20 rows for writing. The paper is framed by a thin black border.

A blank sheet of white paper with a black border. The page contains 20 horizontal black lines, evenly spaced, providing a template for writing. The lines are parallel and extend across the width of the page, leaving a small margin at the top and bottom.

Lengua zoque de San Miguel Chimalapa, Oaxaca
Primer grado

Se imprimió por encargo de la
Comisión Nacional de Libros de Texto Gratuitos,
En los talleres de

